

ISSN 2581-3978

అక్టోబర్ 2022 సంపుటి 8, సంచిక 7, పేజీలు: 60

తెలంగాణ

మాస పత్రిక

రూ. 20

జోహార్ అంబేద్కర్

కుంఠం భస్మకు ముఖ్యమంత్రి పుష్కరింజలి

కమీషనర్ & ఇన్చేజర్
అరవింద్ కుమార్, ఐఎఎస్
చీఫ్ ఎడిటర్

అప్రకాల రామ్మోహన్
ఎగ్జిక్యూటివ్ ఎడిటర్

కె.ఎస్.శాస్త్రి
అసోసియేట్ ఎడిటర్

కప్తూర్ రాంప్రసాద్ రావు
ముఖ్య సత్యనారాయణ

కాజీపీట కిరణ్ కుమార్
సామిడి జగన్ రెడ్డి

ముఖచిత్రం
జోహార్ అంబేద్కర్

రెండవ కవర్
కుంఠం భీమకు

ముఖ్యమంత్రి పుష్పాంజలి
మూడవ కవర్

సేవాలాల్ మహారాజ్ కు
ముఖ్యమంత్రి ప్రణామం

నాల్గవ కవర్
దసరా

విడి ప్రతి: రూ.20
సంవత్సర చందా: రూ.220

ప్రచురణ
సమాచార, పౌర సంబంధాల శాఖ

సమాచార భవన్, ఎ.సి.గార్డ్స్
హైదరాబాద్ - 500 028.

ముద్రణ
కర్నాట్ ఆర్ట్ ప్రెస్

విద్యానగర్, హైదరాబాద్ - 500 044.
రచయితలు వెలిబుచ్చిన అభిప్రాయాలు

తప్పనిసరిగా ప్రభుత్వానికి చెందినవి కానక్కరలేదు.
<http://magazine.telangana.gov.in>
e-magazine: <http://ipr.tg.nic.in>
email: telanganamasapatrika@gmail.com
ISSN 2581-3978

<https://magazine.telangana.gov.in>

అణగారిన వర్గాల ఆత్మబంధువు

మహానుభావుడు అంబేద్కర్ రూపొందించిన భారత రాజ్యాంగంలో విధిగా ఏర్పాటు చేసిన ఆర్టికల్ 3 వల్లనే యావత్ తెలంగాణ జాతి, ఇప్పుడు తలెత్తుకొని స్వరాష్ట్రంలో స్వీయ అస్తిత్వాన్ని చూరగొన్నది. సమాజంలోని అన్నివర్గాలకు సమాన హక్కులు అవకాశాలు కల్పించబడాలనే అంబేద్కర్ స్ఫూర్తితో పాలన సాగిస్తున్న మన ముఖ్యమంత్రి, అణగారిన వర్గాల పాలిట అభినవ అంబేద్కర్ గా మన్ననలందు కుంటున్నారు. అడవుల్లో తుడుం మోత మోగించి, అడవిబిడ్డలను ఒక్కటి చేసి, జల్ జంగల్ జమీన్ కోసం సింహంలా గర్జించిన కుంఠం భీమ్ ఆశయాలను అమలుచేస్తున్న ముఖ్యమంత్రి మాకు మంచి మాత్రమే చేస్తున్న 'గిరి' జనోద్ధారకుడు, మార్గదర్శకుడని అనుకుంటున్నారు తెలంగాణ అడవి బిడ్డలు.

సంపదను పెంచుకోవడం అనేది అట్టడుగు వర్గాల అభ్యున్నతి కోసమేననే తలంపుతో, ఎన్నో వివాదాల పథకాల ద్వారా, యేటా యాభై వేల కోట్ల రూపాయలకు పైగా వెచ్చిస్తూ ప్రజా సంక్షేమానికి పెద్దపీట వేసింది ప్రభుత్వం. 75 ఏళ్ల గిరిజనుల కలల్ని నిజం చేస్తూ, గిరిజన గూడాలను, తండాలను 2471 గ్రామ పంచాయతీలుగా తీర్చిదిద్ది వాటిని అభివృద్ధి పథాన పయనింపచేస్తున్నది ప్రభుత్వం.

మేడారం సమ్మక్క సారలమ్మ జాతరతో పాటు నాగోబ జాతర పండుగలను అధికారికంగానే ఘనంగా నిర్వహిస్తున్నది ప్రభుత్వం. ఈ రోజు గిరిజన బిడ్డలకు అనేక మార్కెట్ కమిటీలలో ప్రాతినిధ్యం దక్కడం అనేది కేసీఆర్ ప్రభుత్వం గిరిజనులకు మార్కెట్ కమిటీలలో 25 శాతం రిజర్వేషన్ ను కల్పించి అమలుచేయడం వల్లనే సాధ్యమయ్యింది. గిరిజన బిడ్డల కోసం చదువుకోవడానికి అనేక గురుకుల పాఠశాలలను ఏర్పాటు చేసి గిరిజన బిడ్డలకు కార్పొరేట్ విద్యాసంస్థలకు దీటుగా గురుకులాలలో చదువుకోవడానికి అవకాశం కల్పించిన ఘనత తెలంగాణ సర్కార్ ది. గిరిజన బిడ్డలు విదేశీ చదువులు చదువుకోవడానికి అంబేద్కర్ విద్యానిధిని ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది.

బంజారాల పేరిటవున్న బంజారా హిల్స్ లో బంజారాలు, ఆదివాసీల ఆత్మగౌరవాన్ని ఉన్నతంగా నిలబెట్టేందుకు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కోట్లాది రూపాయల ఖర్చుతో ఆదివాసీ వీరుడు కుంఠం భీం పేరుతో నిర్మించిన ఆదివాసీ భవన్ ను, సేవాలాల్ మహారాజ్ పేరుతో నిర్మించిన బంజారా భవన్ లను నిర్మించి ఇచ్చారు ముఖ్యమంత్రి చంద్రశేఖర రావు.

ఈనాడు రాష్ట్రంలోని అన్ని వర్గాలకు, అన్నిరంగాలకు 24 గంటలు నాణ్యమైన నిర్వీరామ విద్యుత్తును, వ్యవసాయారంగానికి ఉచిత విద్యుత్తును అందజేస్తున్న ప్రభుత్వం, ఇకపై రాష్ట్రంలోని అన్ని గిరిజన గూడాలు, తండాలకు నాణ్యమైన విద్యుత్ సరఫరా కోసం త్రీ ఫేస్ విద్యుత్ ను అందిస్తున్నట్లు రాష్ట్ర ప్రభుత్వ ప్రధాన కార్యదర్శి సోమేశ్ కుమార్ ప్రకటించారు.

ఇక బడుగు, బలహీన, అణగారిన వర్గాల వారందరూ ఆత్మీయంగా ఆదరించే విధంగా, కొత్తగా రూపొందుతున్న తెలంగాణ రాష్ట్ర సచివాలయానికి భారతరత్న డా. బాబాసాహెబ్ అంబేద్కర్ పేరు పెట్టాలని ముఖ్యమంత్రి నిర్ణయించి, అందుకు సంబంధించి చర్యలు చేపట్టాలని ప్రభుత్వ ప్రధాన కార్యదర్శికి ఆదేశాలు కూడా జారీచేశారు. ఈ నిర్ణయాలతో సబ్బండ వర్గాలందరిలో సంతోషాలు వెల్లివిరిసాయి.

విజయలక్ష్మి

హాండ్లుమ్ అండ్ టెక్స్టైల్స్ కార్పొరేషన్ చైర్మన్ గా

గూడూరి ప్రవీణ్ కుమార్

మన రాష్ట్ర ముఖ్య మంత్రి ఆదేశానుసారం రాష్ట్రంలోని మర మగ్గాలు & జౌళి పరిశ్రమల సమగ్ర అభివృద్ధి కొరకు, పవర్ లూమ్, జౌళి రంగాలలో ఆధారపడిన కార్మికులకు నిరంతర పనిని కల్పించడానికి, అలాగే పవర్ లూమ్ వస్త్రాలకు మంచి మార్కెట్ సదుపాయాలను కల్పించడమే కాక అపెరల్ రంగాన్ని అభివృద్ధి పరచి ఈ రంగంలో మరింత మంది కార్మికులకు ఉపాధి కల్పించడమే కాకుండా వారి జీవన ప్రమాణాన్ని మెరుగు పరచాలనే లక్ష్యంతో తెలంగాణ మర మగ్గముల & జౌళి అభివృద్ధి కార్పొరేషన్ ను ఏర్పాటు చేయటం జరిగింది.

తెలంగాణ మర మగ్గముల & జౌళి అభివృద్ధి కార్పొరేషన్ సంస్థకు చైర్మన్ గా గూడూరి ప్రవీణ్ కుమార్ ప్రభుత్వం నియమించటం జరిగింది. కల్వకుంట్ల తారక రామారావు పురపాలక, పరిశ్రమలు, ఐ.టి., చేనేత, జౌళి శాఖ మంత్రి సమక్షంలో గూడూరి ప్రవీణ్ తెలంగాణ మర మగ్గముల & జౌళి అభివృద్ధి కార్పొరేషన్ చైర్మన్ గా పదవిని స్వీకరించారు. రాష్ట్ర మంత్రి వర్యులు కే.టి.రామారావు నూతనంగా తెలంగాణ మర మగ్గముల & జౌళి అభివృద్ధి కార్పొరేషన్ సంస్థ పదవి స్వీకరించిన గూడూరి ప్రవీణ్ కుమార్ అభినందనలు తెలియచేశారు.

ఈ ఏడాది రైతుబీమా ప్రీమియం రూ. 1,450 కోట్లు చెల్లింపు

రైతులకు ఆపత్కాలంలో ఆదుకునే రైతుబీమా ప్రీమియంను 2022-23 సంవత్సరానికి గాను రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఎల్ ఐ సీ కి చెల్లించింది. ఒక్కొక్క రైతుకు రైతు బీమా కింద రూ. 3,830 చొప్పున మొత్తం రూ. 1,450 కోట్లు ఎల్ ఐ సీ కి జమచేసింది. గత సంవత్సరం కంటే కూడా ఈ సంవత్సరం అదనంగా 2.12 లక్షల మంది రైతులు, రైతు బీమాలో చేరారు. గత సంవత్సరం మొత్తం 35.64 లక్షల మంది రైతులు బీమాలో చేరగా, ఈ సారి 37.77 లక్షల మంది బీమా సౌకర్యర్యాన్ని పొందనున్నారు.

స్వచ్ఛ సర్వేక్షణలో మనమే నెంబర్ వన్!

10

వజ్రోత్సవ వేడుకలు

17

42

'మహతి' అని నామకరణం చేసిన ముఖ్యమంత్రి

44

హృదయాల విజేత మహా ప్రవక్త (స)

'తెలంగాణ' మాసపత్రిక తెలుగు, ఊర్ధ్వ భాషలలో వెలువడుతున్నందున పాఠకులు తమకు ఏ భాషా పత్రిక (తెలుగు/ఉర్దూ) కావాలో స్పష్టంగా తెలియజేయాలి. చందాదారులు తమ చిరునామాను స్పష్టంగా ఇంటి పూర్తి అడ్రస్, పిన్ కోడ్ నెంబర్ తో సహా తెలియచేయవలెను. డి.డి. రూపంలో ఈ క్రింది చిరునామాకు పంపించవలెను.

చందా పంపించవలసిన మా చిరునామా:

అసిస్టెంట్ అకౌంట్స్ ఆఫీసర్, కమిషనర్ కార్యాలయం,
సమాచార, పౌర సంబంధాల శాఖ,
సమాచార భవన్, ఎ.సి.గార్డ్స్, మాసబీట్యూంక్,
హైదరాబాద్ 500028
వివరాలకు 040-23399048, 23398104
ఎక్స్ టెన్షన్ 148 నంబరులో సంప్రదించవచ్చు.

- బిఫ్ ఎడిటర్

విషయ సూచిక

యాడీ బాపూ రామ్ రామ్	6
అంబేద్కర్ సచివాలయం	9
ముస్లింపాలిటీలు, కార్పొరేషన్లకు అవార్డుల పంఠ	12
చరిత్రలో ఒకే ఒక్కడు కేసీఆర్	14
తెలంగాణ జాతీయ సమైక్యతా దినోత్సవం	20
అసెంబ్లీ, మండలి సమావేశాలు	26
రాష్ట్ర కేజ్రీనట్ నిర్ణయాలు	28
విజయ దశమి	29
కాంతి కిరణార్చనలు దసరా దీపాత్సవాలు	30
బతుకమ్మ చీరల పంపిణీ	35
మైసూర్ చాముండి	36
"రాజన్న సిరిపట్టు" సిరిసిల్ల పట్టుచీర	39
చదువుల తల్లికి చేయూత	40

కోమటి చెరువులో చేపల సందడి	41
నాడు సేల్స్ మెన్ నేడు షోరూం యజమాని	43
బళ్ళభూమి కాదు (కవిత)	45
దళితోద్ధారకుడు సీఎం కేసీఆర్..	46
నిజామాబాద్ సమీకృత	
కలెక్టర్ ట్ భవనం ప్రారంభం	48
అంబేద్కర్ భవన్ (కవిత)	49
మహిళా సంఘాల విజయం	50
పోటీ పరీక్షల కోసం టీ సాట్ పాఠాలు	51
పోలవరమా లేక శాపమా	52
జాతిరతనాలు	54
వికాసం	56

రాష్ట్ర సమాచార, పౌరసంబంధాల శాఖ ప్రచురిస్తున్న 'తెలంగాణ' మాసపత్రికను పోస్టల్ ద్వారా తమ చిరునామాకు పొందగోరువారు వార్షిక చందా రూ.220 చెల్లించి పొందవచ్చు.

యాడీ బాప్తా రామ్ రామ్

భారతదేశంలో భాగమైన తెలంగాణ, జాతి సమైక్యతను ప్రకటిస్తున్న సెప్టెంబర్ 17 వజ్రోత్సవ వేళ, ముఖ్యమంత్రి కే. చంద్రశేఖర రావు చేతుల మీదుగా ఆదివాసీ, బంజారా భవనాల ప్రారంభం జరిగి మరో అద్భుతమైన చారిత్రక ఘట్టం ఆవిష్కృతమైంది. 75 ఏండ్ల స్వతంత్ర భారతంలో దేశ పౌరులైన మెజారిటీ ప్రజలను నేటివరకు తమమీద ఆధారపడేలా చేస్తూ వస్తున్న పాలక వర్గాలకు గుణపాఠం నేర్పేవిధంగా గత పాలకులకు భిన్నంగా ఎన్నో ఆదర్శవంతమైన 'ఇంక్లాజివ్' అభివృద్ధి సంక్షేమ కార్యక్రమాలను కేసీఆర్ ప్రభుత్వం అమలు చేస్తున్నది. మార్జినల్ సెక్షన్లుగా పిలువబడుతున్న దళిత, బహుజన భారత శూద్ర జాతిని మందిలో కలుపుతున్న సువర్ణాధ్యాయం ఒకటి వర్తమాన తెలంగాణ రాజకీయ పాలనారంగ యవనిక మీద లిఖించబడుతున్నది.

తెలంగాణలో గిరిజన బిడ్డలైన ఆదివాసీలు, బంజారాల ఆత్మగౌరవాన్ని ఆకాశమంత ఎత్తున నిలబెట్టుకునేందుకు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం హైదరాబాద్ నడిబొడ్డున బంజారా హిల్స్లో కోట్లాది రూపాయల ఖర్చుతో ఆదివాసీ వీరుడు కొమురం భీం పేరుతో నిర్మించిన ఆదివాసీ భవన్ను, సేవాలాల్ మహారాజ్ పేరుతో నిర్మించిన బంజారా భవనాలను ముఖ్యమంత్రి కే. చంద్రశేఖర రావు ప్రారంభించారు. ఇన్నేండ్లకు ఖరీదైన బంజారా హిల్స్లో నిర్మితమైన తమ ఆత్మగౌరవ భవనాలను ఆవిష్కరించిన సీఎం కేసీఆర్కు

హర్షాతిరేకాలతో చప్పట్లతో కేరింతలతో జై కేసీఆర్ నినాదాలతో ఆదివాసీలు, బంజారాలు కృతజ్ఞతలను చాటుకున్నారు.

ఈ సందర్భంగా.. ఆదివాసి బంజారా జంట భవనాల వద్దకు చేరుకున్న ముఖ్యమంత్రికి వందలాదిమంది గిరిజన కళాకారులు గోండు బంజారా సాంప్రదాయ నృత్యాలతో సాంస్కృతిక వాయిద్యాలతో స్వాగతం పలికారు. ఆదివాసీ భవన్ కు చేరుకున్న సీఎం అక్కడ సమృక్క-సారలమ్మలకు పూజలు చేశారు. అనంతరం ఆదివాసీ భవనాన్ని ఆవిష్కరించారు. భవనంలో ఏర్పాటు చేసిన కొమురం భీం విగ్రహాన్ని ఆవిష్కరించి, ఆ గోండు వీరునికి, తెలంగాణ సాయుధ పోరాట స్వాతంత్ర్య సమరయోధునికి జాతీయ సమైక్యతా వజ్రోత్సవ వేళ పుష్పాంజలి ఘటించి నివాళులర్పించారు. ఈ సందర్భంగా ఆదివాసీ సోదరులు తాము సంప్రదాయంగా ధరించే తలపాగాను సీఎం కేసీఆర్ కు ధరింపజేశారు. అనంతరం రాష్ట్రం నలుమూలల నుంచి వచ్చిన ఆదివాసీ, బంజారాల ఆనందోత్సాహాల మధ్య సీఎం కేసీఆర్ ఆదివాసీ భవనాన్ని ఆవిష్కరించారు.

అనంతరం ఆదివాసీ భవన్ లో ఏర్పాటు చేసిన సభలో పాల్గొని మాట్లాడారు. అటుతర్వాత... జంట భవనాలలోని బంజారా భవన్ ను ఆవిష్కరించారు. అంతకు ముందు బంజారా భవన్ లో ఏర్పాటు చేసిన బంజారాల ఆరాధ్య దైవం సంత సేవాలాల్ మహారాజ్ కు పూజలు నిర్వహించారు. మద్దిమడుగు సంత సేవాలాల్ పీఠాధిపతి జయరాం గురుస్వామి ఆధ్వర్యంలో బంజారా సాంప్రదాయ 'భోగు బండారి' పూజలు జరిపారు.

అనంతరం ఈ సందర్భంగా ఎన్టీఆర్ స్టేడియంలో ఏర్పాటు చేసిన బంజారాల ఆత్మీయ సమ్మేళన సభలో పాల్గొన్నారు. 'యాడీ బాపు రామ్ రామ్' అంటూ సీఎం

ప్రసంగాన్ని ప్రారంభించారు. ఈ సదర్భంగా సభలోంచి హర్షధ్వనాలు మిన్నంటాయి. ఈ రెండు భవనాల ఆవిష్కరణోత్సవ సభల్లో ముఖ్యమంత్రి చంద్రశేఖర రావు మాట్లాడుతూ... "ఎస్సీ సామాజికవర్గ ఆత్మీయ సమ్మేళనాలకు తండోపతండాలుగా విచ్చేసిన ఆదివాసీ, బంజారా బిడ్డలందరికీ నా హృదయపూర్వక నమస్కారాలు, శుభాకాంక్షలు. ఇది భారతదేశ గిరిజన జాతి బిడ్డలకు స్ఫూర్తిని కలిగించే సందర్భం. ఉద్యమ సమయంలో నేను ఎన్నోసార్లు చెప్పిన. మన రాజధానిలో బంజారా హిల్స్ అని ప్రాంతం ఉంటది.. కానీ, అక్కడ బంజారాలకే గజం జాగ లేదని చెప్పిన. ఆ మాటను తిరగరాస్తూ, ఇవాళ తెలంగాణ రాష్ట్రంలో మన బంజారా బిడ్డల గౌరవం ఈ జాతి మొత్తం తెలిసేలా చేసుకుంటున్నం, ఈరోజు మనం ఆదివాసీ

బంజారా భవనాలను ప్రారంభించుకోవడం చాలా సంతోషం. ఇది భారతదేశ గిరిజన జాతి అందరికీ స్ఫూర్తి..' అని అన్నారు.

గిరిజన జాతి నుంచి పైకెదిగిన ఉద్యోగులు నాయకులు మేధావులకు వారి భవిష్యత్తు తరాలను ముందు వరసలో నడిపే బాధ్యత వున్నదని సీఎం అభిప్రాయపడ్డారు. "కేవలం

భవనాలను నిర్మించుకోవడమే కాదు. వాటిని సద్వినియోగం చేసుకునే దిశగా గిరిజన మేధావి వర్గం ఉద్యోగులు ఆలోచన చేయాలి. ఈరోజు రాష్ట్ర నీటిపారుదలశాఖలో పనిచేసే హరిరామ్ లాంటి అనేకమంది బంజారా బిడ్డలు తెలంగాణ అభివృద్ధిలో భాగస్వాములై తమ సేవలందిస్తున్నారు. వారికి నా అభినందనలు.” అని సీఎం అన్నారు.

“ప్రపంచంలో ఎన్నో భాషలున్నాయి. వాటన్నింటినీ వేర్వేరు చోట్ల వేర్వేరుగా మాట్లాడుకుంటారు. కానీ, గిరిజన భాషను మాత్రం ప్రపంచమంతటా ఒకేవిధంగా మాట్లాడుకుంటారు. ఇదొక గొప్ప విషయం. గిరిజన బిడ్డలు ఇక్కడ మన తెలంగాణ రాష్ట్రంలో ఎట్టిలుగా ఉంటే, మహారాష్ట్రలో బీసీలుగా, మరోచోట ఓసీలుగా ఉన్నారు. వీరందరినీ సమానంగా గుర్తించాల్సిన అవసరం ఉన్నదని కేంద్ర ప్రభుత్వానికి మేం చెప్పడం జరిగింది. అలాగే, రాష్ట్రంలో పోడు భూముల సమస్యను త్వరలోనే పరిష్కరించుకునేందుకు ఇటీవలే కమిటీలు కూడా వేసుకోవాలని జీవో ఇచ్చినం. వీరందరూ పోడు భూముల సమస్య పరిష్కారంలో భాగస్వాములు కావాలి.” అని సీఎం కేసీఆర్ గిరిజనులకు పిలుపునిచ్చారు. అదేవిధంగా సభలో పాల్గొన్న, అధికారులు, బంజారా మేధావులందరూ గిరిజన గూడెల్లో నివసిస్తున్న నిరుపేదల పేదరికాన్ని రూపుమాపడానికి ఈ భవనాల నుంచి ఆలోచనలు చేయాలని సీఎం కేసీఆర్ కోరారు. చీఫ్ సెక్రటరీ కూడా గిరిజనులంటే అభిమానం ఉన్న వ్యక్తేనని, వారు కూడా సర్వీసులో

మొట్టమొదట ఐటీడీఏలో పనిచేశారని, గిరిజన సమస్యలన్నీ తెలిసిన సీఎస్ సహకారం కూడా తీసుకోవాలని ముఖ్యమంత్రి కోరారు. గిరిజన బిడ్డల సమస్యల పరిష్కారం కోసం తెలంగాణ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం అన్నివిధాలా అండదండగా ఉంటుందని సీఎం పేర్కొన్నారు.

ఆదివాసీ, బంజారా భవన్న ప్రారంభోత్సవ కార్యక్రమంలో... మంత్రులు సత్యవతి రాథోడ్, మహమూద్ అలీ, శ్రీనివాస్ యాదవ్, శ్రీనివాస్ గౌడ్, సబితా ఇంద్రారెడ్డి, మల్లారెడ్డి, ఎంపీలు కె.కేశవరావు, మాలోతు కవితా నాయక్, ఎమ్మెల్సీలు పల్లె రాజేశ్వర్ రెడ్డి, తక్మెళ్లపల్లి రవీందర్ రావు, పీ.వీ.వాణిదేవి, పాడి కౌశిక్ రెడ్డి, ప్రభుత్వ విప్ రేగా కాంతారావు, ఎమ్మెల్యేలు రెడ్డా నాయక్, దానం నాగేందర్, రేఖా నాయక్, శంకర్ నాయక్, మెచ్చా నాగేశ్వర్ రావు, రవీంద్రకుమార్ నాయక్, ఎ.జీవన్ రెడ్డి, గువ్వల బాలరాజు, ప్రభుత్వ ప్రధాన కార్యదర్శి సోమేశ్ కుమార్, సీఎం కార్యదర్శి భూపాల్ రెడ్డి, మాజీ ఎంపీ సీతారాం నాయక్, కార్పొరేషన్ చైర్మన్లు రాంచంద్ర నాయక్, వాల్యా నాయక్, వెంకటేశ్వర్ రెడ్డి, శ్రీనివాస్ గుప్తా, అనిల్ కుర్మాచలం, ఆర్.టి.ఐ కమిషనర్ శంకర్ నాయక్, జెడ్పీ చైర్మన్ కోవ లక్ష్మి, గిరిజన సంక్షేమశాఖ క్రిస్టినా చౌగ్గు, కరీంనగర్ మాజీ మేయర్ రవీందర్ సింగ్, కరాటే రాజు, ప్రభుత్వ నిర్మాణ సలహాదారు సుద్దాల సుధాకర్ తేజ తదితరులు పాల్గొన్నారు.

అంబేద్కర్ సచివాలయం

నూతనంగా నిర్మిస్తున్న తెలంగాణ రాష్ట్ర సచివాలయానికి ప్రపంచ మేధావి, రాజ్యాంగ నిర్మాత, భారతరత్న డా. బాబాసాహెబ్ అంబేద్కర్ పేరును పెట్టాలని ముఖ్యమంత్రి కే. చంద్రశేఖర రావు నిర్ణయించారు. ఇందుకు సంబంధించి చర్యలు చేపట్టాలని ప్రభుత్వ ప్రధాన కార్యదర్శి ఆదేశాలు జారీచేశారు.

ఈ సందర్భంగా సీఎం మాట్లాడుతూ... “తెలంగాణ రాష్ట్ర ప్రధాన పరిపాలనా సముదాయ భవనమైన సెక్రటేరియట్ కు భారత సామాజిక దార్శనికుడు మహామేధావి డా. బిఆర్. అంబేద్కర్ పేరును నామకరణం చేయడం తెలంగాణ ప్రజలందరికీ గర్వకారణం. ఈ నిర్ణయం భారతదేశానికే ఆదర్శం. భారత ప్రజలందరికీ అన్ని రంగాల్లో సమాన గౌరవం దక్కాలనే అంబేద్కర్ మహాశయుని తాత్వికతను తెలంగాణ ప్రభుత్వం అందిపుచ్చుకుని ముందుకు సాగుతున్నది. సామాజిక, రాజకీయ, ఆర్థిక, సాంస్కృతిక రంగాల్లో సబ్బండ వర్గాలను సమున్నత స్థాయిలో నిలుపుతూ కొనసాగిస్తున్న స్వయం పాలన రాష్ట్రం ఏర్పాటయిన అనతి కాలంలోనే దేశానికి ఆదర్శంగా నిలవడం వెనక డా. బిఆర్ అంబేద్కర్ మహాశయుని ఆశయాలు ఇమిడి వున్నవి. డా. బిఆర్ అంబేద్కర్ దార్శనికతతో రాజ్యాంగంలో ఆర్థికల్ 3ను పొందుపరచడం ద్వారా మాత్రమే తెలంగాణ నేడు ప్రత్యేక రాష్ట్రంగా ఏర్పాటయ్యింది. ఎస్సీ, ఎస్టీ, బీసీ, మైనారిటీ, మహిళా వర్గాలతో పాటు పేదలైన అగ్రకులాల ప్రజలకు కూడా మానవీయ పాలన అందిస్తున్న తెలంగాణ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం డా. బిఆర్ అంబేద్కర్ రాజ్యాంగ స్ఫూర్తిని అమలు చేస్తున్నది.

అంబేద్కర్ మహానుభావుడు కలలుగన్న భారతదేశంలో భిన్నత్వంతో కూడిన ప్రత్యేక ప్రజాస్వామిక లక్షణం ఉన్నది. ఫెడరల్ స్ఫూర్తిని అమలు చేయడం ద్వారా మాత్రమే అన్ని వర్గాలకు సమాన హక్కులు అవకాశాలు కల్పించబడుతాయనే అంబేద్కర్ స్ఫూర్తి మమ్మల్ని నడిపిస్తున్నది. భారత దేశ ప్రజలు కుల, మత, లింగ, ప్రాంతాల వివక్ష లేకుండా అన్ని వర్గాలు సమానంగా గౌరవించబడి, అందరికీ సమాన అవకాశాలు కల్పించబడడమే నిజమైన భారతీయత. ఆనాడే నిజ భారతం ఆవిష్కృతమౌతుంది.

అందుకోసం మా కృషి కొనసాగుతుంది. అన్ని రంగాల్లో దార్శనికతతో ముందుకుపోతూ, అనతి కాలంలోనే దేశానికి ఆదర్శంగా నిలిచిన తెలంగాణ రాష్ట్రం, అంబేద్కర్ మహాశయుని పేరును రాష్ట్ర సెక్రటేరియట్ కు పెట్టడం ద్వారా మరోసారి దేశానికి ఆదర్శంగా నిలుస్తున్నది.

భారత నూతన పార్లమెంటు భవనానికి కూడా డా. అంబేద్కర్ పేరును పెట్టాలని ఏదో ఆశామాషీకి కోరుకున్నది కాదు. భారత దేశ గౌరవం మరింతగా ఇనుమడించబడాలంటే, భారత సామాజిక తాత్వికుడు రాజ్యాంగ నిర్మాత పేరును మించిన పేరు లేదనే విషయాన్ని ఇటీవలే అసెంబ్లీ సాక్షిగా ప్రకటించుకున్నాం. అందుకు సంబంధించిన తీర్మానాన్ని కూడా తెలంగాణ రాష్ట్ర అసెంబ్లీ ఏకగ్రీవంగా తీర్మానించింది కూడా. ఇదే విషయమై నేను భారత ప్రధానికి త్వరలో స్వయంగా లెటర్ కూడా రాసి పంపుతాను. తెలంగాణ ప్రభుత్వం డిమాండును పరిగణలోకి తీసుకుని నూతనంగా నిర్మిస్తున్న భారత పార్లమెంటు భవనానికి డా. బిఆర్. అంబేద్కర్ పేరును పెట్టాలని నేను మరోసారి కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని డిమాండు చేస్తున్నాను.”

స్వచ్ఛ సర్వేక్షణలో మనమే నెంబర్ వన్!

సాయి సంఠివ్ తేజ మార్గం

రాష్ట్ర కీర్తి కిరీటంలో మరికొన్ని కలికితురాయిలు చేరాయి. రాష్ట్రానికి మరోసారి అవార్డుల పంట పండింది. స్వచ్ఛ భారత మిషన్ లో అద్భుత ఆదర్శప్రాయ ప్రదర్శనతో దేశంలో తెలంగాణ రాష్ట్రం అత్యుత్తమంగా నిలిచింది. దేశంలో నెంబర్ వన్ ర్యాంకుతో పాటు, వివిధ కేటగిరిల్లో 13 స్వచ్ఛ సర్వేక్షణ్ ర్యాంకులు దక్కాయి. ఈ ర్యాంకులతోపాటు దేశానికి ఆదర్శ ప్రాయమైన అద్భుత ప్రదర్శన తెలంగాణ ది అంటూ కేంద్ర ప్రభుత్వ ప్రశంసలు కూడా లభించాయి. అక్టోబర్ 2 స్వచ్ఛ భారత్ దివస్ సందర్భంగా రాష్ట్రానికి ఈ అవార్డులను రాష్ట్రపతి చేతుల మీదుగా అందజేయనున్నారు. అయితే, సీఎం కేసీఆర్, కేటీఆర్ వల్లే ఈ అవార్డులు దక్కాయని, సీఎం కేసీఆర్ మేధోమథన పల్లె ప్రగతి సాధించిన ప్రగతికి ఈ ర్యాంకులు, అవార్డులు, రివార్డులు నిదర్శనమని రాష్ట్ర పంచాయతీరాజ్ గ్రామీణాభివృద్ధి, గ్రామీణ మంచినీటి సరఫరా శాఖల మంత్రి ఎర్రబెల్లి దయాకర్ రావు అన్నారు.

2014 అక్టోబర్ 2, గాంధీ 145వ జయంతి సందర్భంగా కేంద్ర ప్రభుత్వం స్వచ్ఛ భారత్ అభియాన్ ను ప్రారంభించింది. దీన్నే క్షీన్ ఇండియా మిషన్ గా పిలుస్తున్నారు. పకడ్బందీ నిర్మాణం, ప్రణాళికా బద్ధంగా ప్రచారం, కార్యక్రమం అమలు చేయాలని నిర్ణయించారు. బహిరంగ మల, మూత్ర విజర్షనను అరికట్టడం, వ్యక్తిగత పరిశుభ్రత, పరిసరాల పారిశుధ్యం, చెత్త నివారణ, నిర్మూలన, తద్వారా గ్రామాలను అత్యంత పరిశుభ్రంగా ఉంచడమనే లక్ష్యంతో ఈ ప్రణాళికను అమలు చేస్తున్నారు.

అయితే, ఇది ఒక వైపు దేశంలో అమలు అవుతుండగానే, తెలంగాణ సాధకుడు, రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి కల్వకుంట్ల చంద్రశేఖర రావు తన మేధోమథనంతో ఒక అద్భుతమైన పథకానికి రూపకల్పన చేశారు. అదే

పల్లె, పట్టణ ప్రగతి. పల్లె ప్రగతి పథకం అద్భుత ప్రగతిని అందించింది. ఆ ప్రగతి ఫలితాలే, ప్రస్తుత అవార్డులు, రివార్డులు.

సీఎం కేసీఆర్ పల్లె ప్రగతిని ఒక గ్రామీణ విధానంగా తీసుకువచ్చారు. స్వతంత్ర భారతం ఏర్పడి 70 సంవత్సరాలు దాటినప్పటికీ ఇంకా గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో పారిశుధ్యం, పరిశుభ్రత లేకపోవడం దృష్టిలో ఉంచుకొని ముఖ్యమంత్రి కేసీఆర్ గ్రామాల్లో సమగ్ర వికాసమే లక్ష్యంగా పల్లె ప్రగతిని రూపకల్పన చేశారు. పరిశుభ్రమైన గ్రామీణ వాతావరణంతో పాటు, పచ్చదనం, ప్రజల విస్తృత భాగస్వామ్యం, వార్షిక ప్రణాళిక తయారుచేయడం, నియంత్రిత పద్ధతిలో నిధుల వినియోగం, ప్రజా ప్రతినిధులు, అధికారుల్లో జవాబుదారీతనం, గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో జీవన ప్రమాణాలను మెరుగుపరచడం, అలాగే గ్రామపంచాయతీల పరిపాలన మెరుగుపరచడం ప్రధాన లక్ష్యంగా పంచాయతీరాజ్ చట్టానికి కూడా మార్పులు చేసి కొత్త చట్టాన్ని తెచ్చారు. అలాగే ప్రతి గ్రామానికి ట్రాక్టర్, ట్రాలీ, ట్యాంకర్, డంపింగ్ యార్డు, నర్సరీ, హరిత హారం, కల్లాలు, రైతు వేదికలు, వైకుంఠ ధామాలు వంటి వెన్నో చేపట్టి, వాటిని వినియోగంలోకి తెచ్చారు.

శిథిలాలు తొలగించడం, చెత్త చెదారం వేస్తే జరిమానాలు విధించడం, నిరంతరం పారిశుధ్యం కొనసాగేటట్లు చూడటం, మురుగునీటి కాలువలు, వాటిని శుభ్రపరచడం ఇలా అనేకానేక కార్యక్రమాలు చేపట్టి, అమలు చేస్తున్నారు. దీంతో గ్రామాల్లో సీజనల్ వ్యాధులే కాదు. అత్యంతంగా ప్రపంచాన్ని వణికించిన కరోనా

వంటి వ్యాధులను సైతం ఎదుర్కొనే విధంగా ఇవ్వాళ తెలంగాణ గ్రామాలు ఉన్నాయి. అభివృద్ధి విషయంలో దేశ పైనాన్స్ నిధులకు సమానంగా రాష్ట్రం పైనాన్స్ నిధులను ఇస్తుండటంతో పల్లెల అభివృద్ధికి సరిపడా నిధులు అందుతున్నాయి. అతి తక్కువ జనాభా ఉన్న గ్రామాలకు కూడా నెలకు కనీసం 5 లక్షల రూపాయల నిధులు అందుతున్నాయి. ఇక 3,146 తండాలు, ఆదివాసీ గిరిజన గూడాలను గ్రామ పంచాయతీలుగా మార్చడంతో అభివృద్ధి అత్యంత క్రింది స్థాయికి వెళ్ళింది. ప్రగతి విస్తరించింది.

ఒకప్పుడు ఒక్క గంగదేవి పల్లె గురించే దేశం, ప్రపంచం మాట్లాడుకునేది. ఇవ్వాళ ముక్రాకే వంటి అనేక గ్రామాలు తెలంగాణ నిండా ఉన్నాయి. అందుకే ఆ మధ్య కేంద్రం ప్రకటించిన దేశంలోని మొదటి 20 అత్యుత్తమ

గ్రామాల్లో 19 గ్రామాలు తెలంగాణవే ఉత్తమంగా నిలిచాయి. పల్లె ప్రగతి సాధించిన ప్రగతికి ఇది నిదర్శనం. అయితే, కేంద్రం అమలు చేసిన స్వచ్ఛ సర్వేక్షన్ అభియాన్ వల్ల మాత్రమే అయితే, దేశంలో అనేక గ్రామాలు ఇలా నెంబర్ వన్ గా నిలవాలి. కానీ, తెలంగాణ నుండే ఇలా గ్రామాలు ఎంపిక అవుతున్నాయంటే, అందుకు కారణం, ఖచ్చితంగా పల్లె ప్రగతి కార్యక్రమమే. అనేక విభాగాల్లో తెలంగాణ పల్లెల్లో దేశంలో అత్యుత్తమంగా నిలుస్తున్నాయంటే నాడు గాంధీజీ కలలుగన్న గ్రామ స్వరాజ్యం తెలంగాణలో వెల్లి విరుస్తున్నందువల్లే. నాడు తెలంగాణ మహోద్యమంలోలాగే, కేసీఆర్ చూపిన దారి... పల్లె ప్రగతి. ఇప్పుడు ఆ పల్లె ప్రగతి కార్యక్రమమే పల్లెల రూపురేఖలని మారుస్తున్నది. ప్రజల జీవన ప్రమాణాలను పెంచుతున్నది.

- దేశంలో నెంబర్ వన్ తో పాటుగా, వివిధ కేటగిరీల్లో వచ్చిన 13 స్వచ్ఛ అవార్డుల వివరాలు
- SSG అవార్డులలో తెలంగాణ రాష్ట్రం దేశంలో నెంబర్ వన్.
- SSG జిల్లాల కేటగిరీలో తెలంగాణలోని జగిత్యాల జిల్లా దేశంలో ద్వితీయ ర్యాంక్, నిజామాబాద్ తృతీయ ర్యాంక్ సాధించాయి.
- SSG అన్ని టాప్ జిల్లాల జోన్ల కేటగిరీలో నిజామాబాద్ జోన్ దేశంలో రెండో ర్యాంక్, భద్రాది కొత్తగూడెం జోన్ మూడో ర్యాంక్ సాధించాయి.
- సుజలం 1.0 కాంపైన్ కేటగిరీ లో తెలంగాణ దేశంలో 3వ ర్యాంక్ సాధించింది.
- సుజలం 2.0 కాంపైన్ కేటగిరీలో తెలంగాణ దేశంలో 3వ ర్యాంక్ సాధించింది.
- నేషనల్ ఫిలిమ్ కాంపిటేషన్ కేటగిరీలో తెలంగాణ లోని నూకలంపాడు గ్రామ పంచాయతీ (ఎంకురు మండలం) మూడో ర్యాంక్ సాధించింది.
- వాల్ పేయింటింగ్ కాంపిటేషన్ ODF ప్లస్ బయో డిగ్రేడ్బుల్ వ్యర్థాల మేనేజ్మెంట్, గోబర్ ధాన్, ప్లాస్టిక్ వ్యర్థాల మేనేజ్మెంట్, మురుగు నీటి మేనేజ్మెంట్, బహిరంగ మల విసర్జన మేనేజ్మెంట్ వంటి కేటగిరీల అవార్డులలో తెలంగాణ రాష్ట్రం సౌత్ జోన్ లో మొదటి ర్యాంకులు సాధించింది.

ముఖ్యమంత్రి హార్షం

సుస్థిరాభివృద్ధిని సాధిస్తూ, దేశానికి ఆదర్శంగా నిలుస్తున్న తెలంగాణ, “స్వచ్ఛ భారత్ సర్వేక్షన్”లో మరోసారి దేశంలోనే సంబర్ వన్ గా నిలవడం పట్ల ముఖ్యమంత్రి హార్షం వ్యక్తం చేశారు. రాష్ట్ర ప్రభుత్వ పనితీరుకు, ఆదర్శవంతమైన, పారదర్శక పాలనకు మరోసారి ఈ 13 అవార్డులు అద్దం పడుతున్నాయని ముఖ్యమంత్రి కే.చంద్రశేఖర రావు అన్నారు.

సమష్టి కృషితో పల్లె ప్రగతిని సాధిస్తూ, పచ్చని తెలంగాణ నిర్మాణమే లక్ష్యంగా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ముందుకు సాగుతుందని సీఎం పునరుద్ఘాటించారు.

13 అవార్డులు దక్కించుకోవడానికి దోహదం చేసిన ‘పల్లె ప్రగతి’ కార్యక్రమాన్ని సమర్థవంతంగా అమలు చేస్తున్న గ్రామీణాభివృద్ధి, పంచాయతీ రాజ్ శాఖ మంత్రిని, శాఖ ఉన్నతాధికారులను, సిబ్బందిని, సర్పంచులను, ఎంపిటిసీలను, గ్రామ కార్యదర్శులను, ఈ సందర్భంగా సీఎం అభినందించారు.

“అప్రతిహత ప్రగతితో ముందుకు సాగుతున్న తెలంగాణ రాష్ట్రం, దేశ ప్రగతిలో తన వంతుగా గుణాత్మక భాగస్వామ్యం పంచుకోవడం ప్రతీ తెలంగాణ బిడ్డ గర్వించాల్సిన సందర్భం. ఇదే పరంపరను కొనసాగిస్తాం” అని సీఎం పేర్కొన్నారు.

తెలంగాణ రాష్ట్ర మున్సిపాలిటీలు, మున్సిపల్ కార్పొరేషన్లు కూడా స్వచ్ఛ సర్వేక్షన్లో తమ సత్తా చాటాయి. అవార్డుల పంట పండించాయి. కేంద్ర పట్టణాభివృద్ధి, గృహ నిర్మాణ శాఖ ప్రకటించిన స్వచ్ఛ సర్వేక్షన్ - 2022 అవార్డుల్లో తెలంగాణ రాష్ట్రంలోని 16 మున్సిపాలిటీలు, మున్సిపల్ కార్పొరేషన్లు అవార్డులను గెలుచుకున్నాయి. స్వచ్ఛ సర్వేక్షన్ 2022లో భాగంగా తెలంగాణలోని 16 మున్సిపాలిటీలు, నగర పాలక సంస్థలకు అవార్డులు దక్కాయి. కేంద్ర పట్టణాభివృద్ధి, గృహనిర్మాణ శాఖ జాతీయ స్థాయిలో పారిశుధ్య కార్యక్రమాలకు సంబంధించిన సమస్యల పరిష్కారాలను, అలాగే గార్బేజ్ ఫ్రీ సిటీ (జీఎఫ్సీ) వాటికి స్టార్ రేటింగ్ ఇచ్చి (జూలై 2021 నుంచి జనవరి 2022 కాలానికి) స్వచ్ఛ సర్వేక్షన్ 2022 అవార్డులకు ఎంపిక చేశారు.

రాష్ట్ర మున్సిపాలిటీలు, కార్పొరేషన్లకు అవార్డుల పంట

ప్రాంతాలు, కమ్యూనిటీ లెవల్ కంపోస్టింగ్, ప్రజా మరుగుదొడ్లు, కమ్యూనిటీ టాయిలెట్ల నిర్వహణ, లిక్విడ్ వేస్ట్ మేనేజ్మెంట్, ప్రజల అవగాహన, సిటీజన్ ఎంగేజ్మెంట్ అలాగే ఇన్నోవేషన్లలో అవార్డులను ఎంపిక చేశారు. అవార్డులకు ఎంపికైన పట్టణ స్థానిక సంస్థలకు అక్టోబరు 1వ తేదీన ఢిల్లీలో స్వచ్ఛ మహాత్మ్య్ అవార్డులను ప్రధానం చేస్తారు. దీంతోపాటు రాష్ట్రంలోని 142 పట్టణ స్థానిక సంస్థల్లో కేంద్ర పట్టణాభివృద్ధి శాఖ 70 పట్టణ స్థానిక సంస్థలను ODFగా, 40 పట్టణ స్థానిక సంస్థలను ODF++ గా, ఒక పట్టణ స్థానిక సంస్థను వాటర్+, మిగిలిన 31 పట్టణ స్థానిక సంస్థలను ODF పట్టణాలుగా ప్రకటించింది.

ముఖ్యమంత్రి లభినందన

స్వయం పాలనలో తెలంగాణ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం తీసుకొచ్చిన సంస్కరణలతో, పట్టణ ప్రగతి గుణాత్మక దిశగా సాగుతూ, దేశానికే ఆదర్శంగా నిలిచిందని ముఖ్యమంత్రి కె.చంద్రశేఖర్ రావు ప్రశంసించారు. కేంద్ర పట్టణాభివృద్ధి, గృహ నిర్మాణ శాఖ ప్రకటించిన స్వచ్ఛ సర్వేక్షన్ 2022 అవార్డుల్లో తెలంగాణ రాష్ట్రంలోని 16 మున్సిపల్ కార్పొరేషన్, మున్సిపాలిటీలు అవార్డులు గెలుచుకోవడం, తెలంగాణ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం పట్టణ ప్రగతి కోసం చేస్తున్న కృషికి దర్పణంగా నిలిచిందని సీఎం కేసీఆర్ అన్నారు. గామీణ స్వచ్ఛ భారత్ మిషన్ కింద తెలంగాణ రాష్ట్రం పలు విభాగాల్లో 13 అవార్డులను

నగరాలు, పట్టణాల అభివృద్ధికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చేపడుతున్న అనేక సంక్షేమ, అభివృద్ధి పథకాలు ఈ అవార్డులు రావడానికి దోహదం చేశాయి. ముఖ్యమంత్రి మన్సిష్కం నుంచి పుట్టుకొచ్చిన 'పల్లె ప్రగతి-పట్టణ ప్రగతి' కార్యక్రమం ద్వారా నగరాలు, పట్టణాలలో జరిగిన అభివృద్ధి కేంద్ర స్థాయిలో మన నగరాలు, పట్టణాలకు గుర్తింపు తెచ్చిందనడంలో అతిశయోక్తి లేదు. నగరాలను, పట్టణాలను పరిశుభ్రంగా, స్వచ్ఛంగా తీర్చిదిద్దడంలో అధికారులు చేసిన కృషి ఫలితంగానే గుర్తింపు వచ్చింది. దేశవ్యాప్తంగా ఉన్న 4,355 పట్టణ స్థానిక సంస్థల్లో ఈ స్వచ్ఛసర్వేక్షన్ కార్యక్రమాన్ని నిర్వహించారు. ఈ పోటీలో భాగంగా తెలంగాణలోని 16 పట్టణ స్థానిక సంస్థలు అవార్డులను దక్కించుకున్నాయి. వీటిని ఎంపిక చేయడానికి 90 అంశాలను ప్రాతిపదికగా తీసుకొని ఎంపిక చేశారు. సాలిడ్ వేస్ట్ మేనేజ్మెంట్, లిట్టర్ ఫ్రీ వాణిజ్య

గెలుచుకున్న విషయాన్ని ఈ సందర్భంగా సీఎం గుర్తు చేశారు. పట్టణాల సమగ్రాభివృద్ధి లక్ష్యంగా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం తెచ్చిన నూతన పురపాలక చట్టంతో పాటు, విడతల వారీగా చేపట్టిన పట్టణ ప్రగతి కార్యక్రమాలు సత్ఫలితాలనిచ్చాయని సీఎం అన్నారు. పట్టణాల్లో మౌలికసౌకర్యాల కల్పన, పారిశుధ్యం, పట్టణ హరిత వనాల ఏర్పాటు, గ్రీన్ కవర్ ను పెంచడం, నర్సరీల ఏర్పాటు, ఓడిఎఫ్ ల దిశగా కృషితో పాటు పలు అభివృద్ధి చర్యలు చేపట్టడం ద్వారా గుణాత్మక ప్రగతి సాధ్యమైందని సీఎం తెలిపారు.

పట్టణ ప్రగతి కార్యక్రమాలను సమర్థవంతంగా నిర్వహిస్తూ దేశానికి తెలంగాణను ఆదర్శంగా నిలిపేందుకు కృషి చేసిన, రాష్ట్ర మున్సిపల్ శాఖ మంత్రి కేటీఆర్ కు, ఆ శాఖ ఉన్నతాధికారులకు, సిబ్బందిని, భాగస్వాములైన అన్ని స్థాయిల ప్రజాప్రతినిధులకు సీఎం అభినందనలు, శుభాకాంక్షలు తెలిపారు.

పురపాలక మంత్రి కేటీఆర్ హార్షం

తెలంగాణలోని పురపాలకాలు ఈ సంవత్సరం కూడా భారీగా స్వచ్ఛ సర్వేక్షన్ అవార్డులకు ఎంపిక కావడం పట్ల పురపాలక శాఖ మంత్రి కే తారకరామారావు హార్షం వ్యక్తం చేశారు. రాష్ట్రంలోని పురపాలక సిబ్బంది, అధికారులను అభినందించారు. అవార్డులకు ఎంపికైన 16 పట్టణాల్లోని ప్రజలు, ప్రజాప్రతినిధులకు ప్రత్యేకంగా శుభాకాంక్షలు తెలిపారు. పట్టణాలు, గ్రామాలు అభివృద్ధి పట్ల తెలంగాణ ప్రభుత్వానికి ఉన్న నిబద్ధతకు నిదర్శనమే ఈ అవార్డులని తెలిపారు. తనదైన విచారణలను విధానాలు, నిర్ణయాలతో తెలంగాణ అనేక రంగాల్లో దేశానికి దిక్సూచిగా, ఆదర్శ నమూనాగా నిలుస్తున్నదని అన్నారు. సీఎం కేటీఆర్ ఆధ్వర్యంలో పట్టణాల అభివృద్ధి కోసం అనేక విషయాలపై కార్యక్రమాలను చేపట్టామని అన్నారు.

దేశంలో ఎక్కడాలేని విధంగా చేపట్టిన పట్టణ ప్రగతి కార్యక్రమంలో పౌరుల భాగస్వామ్యాన్ని పెంచేందుకు అవకాశం కలిగిందని, దీంతోపాటు అధికారులు తమ విధులను మరింత సమర్థంగా నిర్వహించేందుకు స్ఫూర్తి కలిగిందని అన్నారు.

అవార్డుకు ఎంపికైన పట్టణాలు, నగరాలు

బడంగ్ పేట్ మున్సిపల్ కార్పొరేషన్, ఆదిభట్ల, భూత్పూర్, చండూర్, చిట్యాల, గజ్జేల్, ఘట్ కేసర్, హుస్సాబాద్, కొంపల్లి, కోరుట్ల, కొత్తపల్లి, నేరేడుచర్ల, సికింద్రాబాద్ కంటోన్మెంట్, సిరిసిల్ల, తుర్కయాంజాల్, వేములవాడ మున్సిపాలిటీలు వున్నాయి.

సిరిసంపదల తెలంగాణ

తెలంగాణ రాష్ట్రం వ్యవసాయ రంగంలో రెట్టింపు వృద్ధిని సాధించడం ద్వారా భారతదేశంలోనే సంపద సృష్టించిన రాష్ట్రంగా అగ్రస్థానంలో నిలిచింది. ప్రతియేటా ఆర్బీఐ వెలువరించే నివేదికలలో భాగంగా తాజాగా వెలువరించిన నివేదిక మేరకు తెలంగాణ ఈ ఖ్యాతిని ఆర్జించింది. 2017-18లో ఆర్జించిన సంపద రూ.95 వేల కోట్లు కాగా, వ్యవసాయం, అటవీ, మత్స్య రంగాల్లో నిర్వహించిన ఆర్థిక కార్యకలాపాల ద్వారా రాష్ట్ర నికర విలువను 2020-21లో రూ.1.81 లక్షల కోట్లకు పెంచుకో గలిగింది తెలంగాణ రాష్ట్రం. ఈ మూడు రంగాలపై ప్రత్యేక దృష్టిని సారించిన ప్రభుత్వం, లక్షలాది కోట్లను ఖర్చు చేసింది. ఒక్క రైతు బంధు పథకానికి రూ.58 వేల కోట్లు వెచ్చించింది. వ్యవసాయానికి ఉచిత విద్యుత్ కు ఏటా రూ.10 వేల కోట్లు వ్యయం చేస్తోంది. ఇప్పటివరకు రూ.353 కోట్లు ఖర్చు చేసి రూ.425 కోట్ల చేపట్టి ఉచితంగా పంపిణీ చేసింది. ఆరేళ్లలో ఈ రంగంలో రూ.28 వేల కోట్ల సంపద సృష్టి జరిగింది.

ఈ ఆర్థిక ప్రగతిని జాతీయ స్థాయిలో అతిపెద్ద రికార్డుగా ఆర్బీఐ అభివర్ణించింది. తెలంగాణ ప్రభుత్వ అకుంఠిత దీక్షకు, సీఎం కేటీఆర్ అద్భుత పాలనా తీరు తెన్నులకు ఈ ప్రగతి నిదర్శనంగా నిలుస్తున్నది. 2017 నుంచి 2021 వరకు ఐదేళ్ల కాలంలో వ్యవసాయం నుండి ఆర్థిక కార్యకలాపాల ద్వారా రాష్ట్ర నికర విలువ 100శాతం పెరిగింది. వరి ఉత్పత్తి 2017లో 62వేల మెట్రిక్ టన్నుల నుండి 2021లో 1.23 లక్షల మెట్రిక్ టన్నులకు పెరిగిందని ఆర్బీఐ వెల్లడించింది. మొత్తం ఆహార ధాన్యాలు 2017లో 94వేల మెట్రిక్ టన్నుల నుంచి 2021 నాటికి పప్పు దినుసులతో సహా 1.50లక్షల మెట్రిక్ టన్నులకు పెరిగిందని ఆర్బీఐ నివేదిక పేర్కొన్నది.

గల్వాన్ ఘర్షణల్లో అమరులైన భారత సైనికులకు, అలాగే హైదరాబాద్‌లో జరిగిన అగ్ని ప్రమాదంలో మృతిచెందిన బీహార్ కార్మికులకు తెలంగాణ ప్రభుత్వం ప్రకటించిన ఆర్థిక సహాయాన్ని అందజేసేందుకు బీహార్ రాష్ట్రానికి ముఖ్యమంత్రి కే. చంద్రశేఖర రావు, బీహార్ ముఖ్యమంత్రి నితీష్ కుమార్ సమక్షంలో బాధిత కుటుంబాలకు చెక్కులను అందజేశారు.

చరిత్రలో ఒకే ఒక్కడు కేసీఆర్

బీహార్ ముఖ్యమంత్రి నితీష్ కుమార్

గల్వాన్ ఘర్షణల్లో వీర మరణం పొందిన భారత సైనికులు... సునీల్ కుమార్, కుందన్ కుమార్, అమన్ కుమార్, చందన్ కుమార్, జయ్ కిషోర్ల కుటుంబాలకు, ఒక్కో కుటుంబానికి రూ. 10 లక్షల ఆర్థిక సాయాన్ని చెక్కుల రూపంలో అందజేసిన ముఖ్యమంత్రి కే. చంద్రశేఖర రావు ఈ కార్యక్రమంలో బీహార్ ముఖ్యమంత్రి నితీష్ కుమార్, ఉప ముఖ్యమంత్రి తేజస్వి యాద్వేలు పాల్గొన్నారు.

హైదరాబాద్‌లో జరిగిన అగ్ని ప్రమాదంలో మరణించిన... సికిందర్ రామ్, దినేశ్ కుమార్, బిట్టూ కుమార్, దీపక్ రామ్, సత్యేంద్ర కుమార్, ఘట్టి లాల్ రామ్, రాజేష్ కుమార్, అంకజ్ కుమార్ రామ్, ప్రేమ్ కుమార్, సింధు మహర్జార్, దామోదర్ మహర్జార్, రాజేష్ కుమార్ల కుటుంబాలకు, ఒక్కో

కుటుంబానికి రూ. 5 లక్షల చొప్పున ఆర్థిక సాయాన్ని చెక్కుల రూపంలో, బీహార్ ముఖ్యమంత్రి ఉప ముఖ్యమంత్రితో కలిసి, అందజేసిన ముఖ్యమంత్రి కే. చంద్రశేఖర రావు.

ఈ సందర్భంగా ప్రసంగించిన ముఖ్యమంత్రి ప్రసంగంలోని ముఖ్యాంశాలు :

గాల్వన్ లోయలో అనువులు బాసిన అమర సైనికుల కుటుంబాలకు, హైదరాబాద్ దుర్ఘటనలో మరణించిన కార్మికుల కుటుంబాలకు ప్రణామాలు అమరులైన సైనికుల కుటుంబాలకు సహాయం చేయాలని ఎంతో కాలంగా పూర్వయం భారంగా ఉండేది. అందుకే పాట్లకు వచ్చి ఈ పవిత్ర భూమికి చెందిన అమరులైన సైనికులకు మా వంతు సహాయం చేస్తున్నాం. కోల్పోయిన ప్రాణాలను మేము తిరిగి తీసుకురాలేం. అమరులైన సైనికుల కుటుంబాలకు యావత్ దేశం అండగా ఉండాలనే సందేశం అందరికీ చేరాలి. దీంతో సైనికులకు, దేశ రక్షణ దళాలకు ఆత్మస్థైర్యం పెరుగుతుంది. తెలంగాణ రాష్ట్రం భారతదేశంలో అభివృద్ధి బాటలో సాగుతున్న యువ రాష్ట్రం. ఈ రాష్ట్రాభివృద్ధిలో బీహార్ కు చెందిన వేలమంది శ్రామికులు భాగస్వామ్యాన్ని అందిస్తున్నారు. వీరు ఎన్నో రంగాల్లో పని చేస్తున్నారు. గొప్ప ప్రభుత్వంగా చెప్పుకునే కేంద్ర ప్రభుత్వం కరోనా సమయంలో ప్రత్యేక రైళ్ళను నడపాలని కోరినా పట్టించుకోలేదు. తెలంగాణ రాష్ట్రానికి వలస వచ్చిన బీహార్ రాష్ట్రం వారైనా, వేరే రాష్ట్రం వారైనా.... వారిని తెలంగాణ ప్రతినిధులుగా భావిస్తున్నామని నేను ఆ సమయంలో చెప్పాను. అందుకే వారి కష్టసుఖాల్లో పాలుపంచుకున్నాము. కరోనా సమయంలో ప్రత్యేక రైళ్ళను ఏర్పాటు చేసి ఎంతో మంది కార్మికులు, శ్రామికులను వారివారి రాష్ట్రాలకు తరలించాం. పని కోసం తెలంగాణకు వలస వచ్చిన వారందరికీ మా రాష్ట్రాభివృద్ధిలో భాగస్వామ్యం ఉందని మేము

భావిస్తున్నాం. మేము గోదావరి నది ఒడ్డు నుండి గంగా నది ఒడ్డుకు వచ్చాం. గంగా నదిని పవిత్ర నదిగా భావించినట్లుగానే తెలంగాణలో గోదావరి నదిని దక్షిణ గంగగా భావిస్తాం. జయ ప్రకాశ్ నారాయణ్ జన్మించిన పవిత్ర భూమి బీహార్. బీహార్ ప్రజల చైతన్యంతో ప్రారంభమయ్యే ప్రతీ మార్పు ఈ దేశంలో శాంతికి దారి తీసింది. బీహార్ లోని నలంద విశ్వవిద్యాలయం ఎంతో చారిత్రకమైంది. ఇక్కడికి వచ్చి ఈ పవిత్రమైన కార్యక్రమంలో పాలుపంచు కున్నందుకు సంతోషంగా ఉంది. ధన్యవాదాలు.

ఆ తర్వాత బీహార్ ముఖ్యమంత్రి నితీష్ కుమార్ మాట్లాడుతూ... తెలంగాణ సీఎం కేసీఆర్ కి అపూర్వ స్వాగతం. కేసీఆర్ ఇక్కడకి వచ్చేందుకు సమయం కేటాయించడం చాలా సంతోషకరం. గాల్వన్ లోయ అమరవీరులకు రూ. 10 లక్షలు, హైదరాబాద్ దుర్ఘటనలో మరణించిన కార్మికులకు రూ 5 లక్షలు తెలంగాణ ప్రభుత్వం ఆర్థిక సహాయంగా అందించడం గొప్ప విషయం. తెలంగాణ ప్రభుత్వం కరోనా సమయంలో బీహార్ వాసులను తరలించేందుకు ప్రత్యేక ట్రైన్లను ఏర్పాటు చేయడం వారి ఉదారతకు తారాణం. తెలంగాణ ప్రభుత్వం అమలుపరిచిన కార్యాచరణను మరే ప్రభుత్వం చేయలేదు. తెలంగాణ ఏర్పాటు కోసం కేసీఆర్

2001 నుంచి ఉద్యమించారు. ప్రాణాలకు తెగించి ప్రత్యేక రాష్ట్రాన్ని సాధించారు. అనంతరం వచ్చిన ఎన్నికల్లో ప్రజల దీవెనలతో విజయం సాధించి ముఖ్యమంత్రి అయ్యారు. తెలంగాణ రాష్ట్ర ఏర్పాటులో, వికాసంలో కేసీఆర్ భాగస్వామ్యం ఎంతో గొప్పది.

ప్రత్యేక తెలంగాణ రాష్ట్రం కోసం ప్రాణాలకు తెగించి పోరాడి, ప్రత్యేక రాష్ట్రాన్ని సాధించి, అనతి కాలంలోనే తెలంగాణ రాష్ట్రాన్ని దేశంలోనే అగ్రపథంలో నిలిపిన కేసీఆర్ ఒకే ఒక్కడిగా చరిత్రలో నిలిచిపోతారు. తెలంగాణ రాష్ట్ర ప్రగతి కోసం అహరహం శ్రమిస్తున్న గొప్ప సీఎం కేసీఆర్.

మిషన్ భగీరథ పథకం గొప్ప పథకం. మిషన్ భగీరథ ద్వారా తెలంగాణలోని గ్రామ గ్రామానికి మంచినీటిని అందించడం చాలా గొప్ప కార్యం. తెలంగాణ ఇచ్చిన సీఎంను ప్రజలు వదులుకోరు. తెలంగాణ రాష్ట్రం ఇచ్చిన ప్రేరణతో బీహార్ లో నీటి సమస్యను త్వరలోనే అధిగ మిస్తాం. ఎప్పటిదాకా వ్యవసాయోగ్యమైన భూమి, పచ్చదనం ఉంటుందో అప్పుడే సమాజం వర్దిల్లుతుంది. ప్రజా సంక్షేమం, రాష్ట్ర ప్రగతి కోసం అసాధ్యాలను సుసాధ్యం చేయడం కేసీఆర్ కే సాధ్యమైంది. ప్రస్తుత పరిస్థితుల్లో కేంద్రం రాష్ట్రాలకు అందించే నిధులకు కోత పెడుతున్నది.

ప్రత్యేక రాష్ట్ర హోదా లభించి ఉంటే బీహార్ చాలా గొప్పగా ఉండేది రాష్ట్రాల అభివృద్ధి దేశాభివృద్ధి అనే విషయాన్ని కేంద్రం మరిచింది. నాకు హైదరాబాద్ తో అవినాభావ సంబంధం ఉంది. అటల్ బిహార్ వాజ్ పేయ్ నేతృత్వంలో బీహార్ ప్రభుత్వం బాగా పనిచేసింది. తెలంగాణ రాష్ట్ర రాజధాని హైదరాబాద్ చాలా గొప్పగా అభివృద్ధి చెందుతున్నది. తెలంగాణ

ప్రభుత్వం అందిస్తున్న సహాయానికి మరోమారు అభినందనలు.

ఈ సందర్భంగా బీహార్ ముఖ్యమంత్రి నితీష్ కుమార్ సీఎం కేసీఆర్ ను ఉద్దేశించి మాట్లాడుతూ “ మీ గురించి అవగాహన లేని వారే మీ గురించి తప్పుడు మాటలు మాట్లాడుతున్నారు. మీరు వారి విమర్శలను పట్టించుకో వాల్సిన అవసరం లేదు. మీరు ఆత్మస్థైర్యం కోల్పోకుండా పట్టుదలతో ముందుకు కొనసాగండి. మీ భాగస్వామ్యం చాలా గొప్పది. మీ ద్వారా తెలంగాణ అనే ఒక రాష్ట్రమే ఏర్పడింది. ఈ దేశంలో ఈ రకంగా పోరాటాలు చేసి రాష్ట్రాన్ని సాధించిన చరిత్ర మరెక్కడా లేదు. అలా ఒక రాష్ట్రాన్ని సాధించిన వారు మీరు ఒకే ఒక్కరు. మీరు ఒక రాష్ట్రాన్ని సాధించిన మహా నేత. అలాంటి మీ మీద ఎవరెవరో ఏదేదో మాట్లాడుతుంటారు. వాళ్ళ విమర్శలన్నీ ఫాల్తు మాటలు. తెలంగాణ రాష్ట్రాన్ని సాధించిన మిమ్మల్ని తెలంగాణ ప్రజలు ఎలా వదులుకుంటారు. వదులుకునే ప్రసక్తే ఉండదు. మీరు పట్టువదలకుండా మరింత శక్తి కూడగట్టుకొని మీ రాష్ట్రాభివృద్ధిని కొనసాగించండి” అని కేసీఆర్ ని నితీష్ కుమార్ కొనియాడారు.

ఈ కార్యక్రమం అయిన తర్వాత మాజీ సీఎం లాలూ ప్రసాద్ యాదవ్ ను, ముఖ్యమంత్రి పరామర్శించి ఆయన ఆరోగ్యం గురించి మాట్లాడారు.

తెలంగాణ జాతి గర్వించేలా జరిగిన వజ్రోత్సవ వేడుకలు

తెలంగాణ రాచరిక పాలన నుండి ప్రజాస్వామ్య పాలనలోకి అడుగిడిన రోజైన సెప్టెంబరు 17వ తేదీని పురస్కరించుకుని జాతీయ సమైక్యతా వజ్రోత్సవాలు జరుపుకోవాలని ముఖ్యమంత్రి కల్వకుంట్ల చంద్రశేఖరరావు నిర్ణయించారు. ఈ మేరకు సెప్టెంబరు 16వ తేదీ నుంచి 18వ తేదీ వరకు మూడు రోజుల పాటు ప్రభుత్వ ప్రతిష్ఠాత్మకంగా నిర్వహించిన జాతీయ సమైక్యతా వజ్రోత్సవ వేడుకలు రాష్ట్రమంతటా అంగరంగ వైభవంగా జరిగాయి. వజ్రోత్సవ వేడుకల్లో తొలిరోజు 16వ తేదీన ప్రజలు, సర్పంచ్లు, ఎంపీపీలు, జడ్పీ, మున్సిపల్ చైర్మన్లు, ఎంపిటిసిలు, జడ్పిటిసిలు, ఇతర స్థానిక ప్రజా ప్రతినిధులు, అధికారులు, ఎమ్మెల్యేలు, ఎమ్మెల్సీలు, మంత్రులు 119 అసెంబ్లీ నియోజకవర్గ కేంద్రాలలో జాతీయ పతాకాలతో ప్రదర్శనలు నిర్వహించారు. రెండవ రోజైన 17వ తేదీన జిల్లా, మండల, గ్రామ స్థాయిలో అన్ని ప్రభుత్వ కార్యాలయాల్లో జాతీయ జెండాను ఆవిష్కరించారు. చివరి రోజైన 18వ తేదీన అన్ని జిల్లా కేంద్రాలలో తెలంగాణ సంస్కృతి, సంప్రదాయాలు ప్రతిబింబించేలా సాంస్కృతిక కార్యక్రమాలు నిర్వహించారు. స్వాతంత్ర్య సమరయోధులు, కవులు, కళాకారులను ఘనంగా సన్మానించారు.

మొదటి రోజు కార్యక్రమాలు..

రాష్ట్రంలోని 119 అసెంబ్లీ నియోజక వర్గాల్లో తెలంగాణ జాతీయ సమైక్యత వజ్రోత్సవాలు అట్టహాసంగా జరిగాయి. రాజధాని నగరం హైదరాబాద్ లోని పీపుల్స్ ప్లాజాలో జరిగిన కార్యక్రమంలో మంత్రులు తలసాని, మహమూద్ అలీ, సి.ఎస్ సోమేశ్ కుమార్లు పాల్గొన్నారు. తెలంగాణ జాతీయ సమైక్యత వజ్రోత్సవాలను పురస్కరించుకొని రాష్ట్రంలోని 199 శాసనసభ నియోజకవర్గాల్లో అత్యంత ఉత్సాహంగా జాతీయ సమైక్యతా ర్యాలీలు జరిగాయి. ఆయా నియోజక వర్గాల్లో సంబంధిత జిల్లాల నుండి ప్రాతినిధ్యం వహించే రాష్ట్ర మంత్రులు, ఎంపీలు, ఎమ్మెల్యేలు, ఎమ్మెల్సీలు, జిల్లా పరిషత్ చైర్మన్లు, మున్సిపల్ చైర్మన్లు, వివిధ కార్పొరేషన్ల చైర్మన్లు, ఇతర ప్రజా ప్రతినిధులు, విద్యార్థులు, ప్రజలు పెద్ద ఎత్తున పాల్గొన్నారు. జాతీయ పతాకాలను ధరించి కొనసాగిన ఈ ర్యాలీలు కన్నుల పండగగా జరిగాయి. అనంతరం ఆయా నియోజక కేంద్రాల్లో పెద్ద ఎత్తున బహిరంగ సభ కార్యక్రమాన్ని నిర్వహించి భారత

యునియన్ లో హైదరాబాద్ సంస్థానం కలయికకు దారితీసిన పరిస్థితులు, అనంతర కాలంలో ప్రత్యేక తెలంగాణ రాష్ట్ర ఆవిర్భావం, తెలంగాణ రాష్ట్రంలో పెద్ద ఎత్తున జరుగుతున్న సంక్షేమ, అభివృద్ధి కార్యక్రమాల అమలు పై సంబంధిత ప్రజాప్రతినిధులు వివరించారు. అనంతరం, అధికార యంత్రాంగం ఏర్పాటు చేసిన సామూహిక భోజనాలలో ప్రజాప్రతినిధులు, ప్రజలు పాల్గొన్నారు.

పీపుల్స్ ప్లాజాలో పాల్గొన్న మంత్రులు తలసాని, మహమూద్ అలీ, సి.ఎస్. సోమేశ్ కుమార్ తెలంగాణ జాతీయ సమైక్యత వజ్రోత్సవాల సందర్భంగా ఎన్టీఆర్ మార్గ్ ఐమాక్స్ నుండి పీపుల్స్ ప్లాజా వరకు నిర్వహించిన సమైక్యతా ర్యాలీలో రాష్ట్ర మంత్రులు తలసాని శ్రీనివాస యాదవ్, మహమూద్ అలీ, రాష్ట్ర ప్రభుత్వ ప్రధాన కార్యదర్శి సోమేశ్ కుమార్, ఖైరతాబాద్ ఎమ్మెల్యే దానం

నాగేందర్, హైదరాబాద్ మేయర్ గద్వాల్ విజయ లక్ష్మి, జీహెచ్ ఎంసీ కమీషనర్ లోకేశ్ కుమార్, హైదరాబాద్ కలెక్టర్ అమయ్ కుమార్, పలువురు కార్పొరేటర్లు, అధికారులు, విద్యార్థిని విద్యార్థులు, స్థానికులు పెద్ద ఎత్తున పాల్గొన్నారు. ఈ ర్యాలీ అనంతరం పీపుల్స్ ప్లాజా లో జరిగిన బహిరంగ సభలో మంత్రి తలసాని శ్రీనివాస యాదవ్ మాట్లాడుతూ, తెలంగాణకు నిజమైన స్వతంత్రం సెప్టెంబర్ 17 నే వచ్చిందని అందుకోసమే దీనిని జాతీయ సమైక్యతా దినోత్సవంగా పాటిస్తున్నామని పేర్కొన్నారు. ప్రజల సహకారంతో అతిపెద్ద సాంస్కృతిక ఉత్సవమైన గణేశ్ నిమజ్జనం కార్యక్రమాన్ని ప్రశాంతంగా నిర్వహించుకున్నామని, ప్రశాంతమైన హైదరాబాద్ నగరంలో శాంతి భద్రతల పరిస్థితిని దెబ్బతీసే శక్తుల పట్ల అప్రమత్తంగా ఉండాలని హెచ్చరించారు. తెలంగాణ సచివాలయానికి భారత రత్న బీఆర్ అంబేద్కర్ పేరుపెట్టడం ద్వారా సీ.ఎం. కేసీఆర్ పేరు చరిత్రలో చిరస్థాయిగా నిలిచిపోతుందని చెప్పారు.

రాష్ట్ర హోమ్ మంత్రి మహమూద్ అలీ మాట్లాడుతూ, 'సెప్టెంబర్ 17 చాలా ముఖ్యమైన రోజు. అంతకు ముందు నిజాం ప్రభుత్వం ఉండేది. మిగతా ప్రాంతాల్లోలా మనకు అంత సులభంగా స్వాతంత్ర్యం రాలేదు. పెద్ద ఉద్యమం... చాలామంది ప్రాణాలు కోల్పోయాక మనకు స్వాతంత్ర్యం వచ్చింది. నిజాం మంచి రాజు... భారతదేశంలో హైదరాబాద్ విలీనం కావాలని నెహ్రూకు లేఖ రాశారు. ఖాసీం రజ్వీ లాంటి వాళ్ళు వ్యతిరేకించినా ఆయనను జైల్లో పెట్టి స్వాతంత్ర్యం ఇచ్చారు. దేశానికి గాంధీ ఎలాగో... తెలంగాణ కు గాంధీ కేసీఆర్. మన మన తెలంగాణ మోడల్ దేశానికే ఆదర్శం' అని పేర్కొన్నారు.

రాష్ట్ర ప్రభుత్వ ప్రధాన కార్యదర్శి సోమేశ్ కుమార్ మాట్లాడుతూ, తెలంగాణలో జాతీయ సమైక్యతా వజ్రోత్సవాలు జరుపుతున్నాం. రాష్ట్రంలోని 119 అసెంబ్లీ నియోజకవర్గాల్లో ఈ ఉత్సవాలను వైభవంగా నిర్వహిస్తున్నాం. ఒక్క అసెంబ్లీ నియోజక వర్గంలో 15 వేల మంది ర్యాలీలో పాల్గొంటున్నారు. సెప్టెంబర్ 17 అందరికీ అపగాహన కలగాలి. తెలంగాణ రాష్ట్రం అభివృద్ధి సంక్షేమ కార్యక్రమాల్లో బ్రహ్మాండంగా పురోగతి సాధిస్తోంది' అని తెలిపారు.

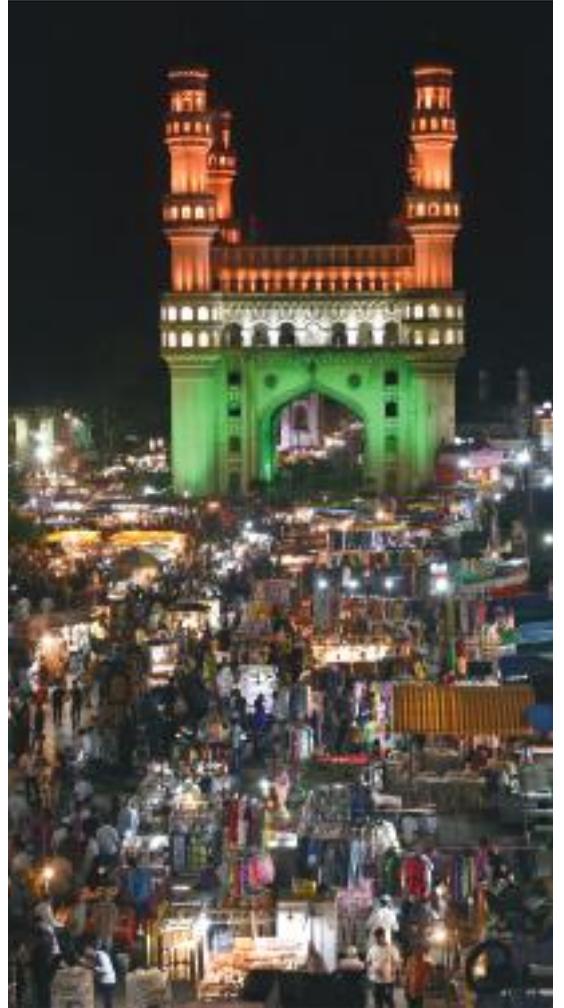
ఎమ్మెల్యే దానం నాగేందర్ మాట్లాడుతూ, నూతన సచివాలయానికి అంబేద్కర్ పేరు పెట్టడంతో..

కేసీఆర్ పేరు సువర్ణాక్షరాలతో లిఖించబడుతుందని అన్నారు. పార్లమెంట్ కు కూడా అంబేద్కర్ పేరు పెట్టాలని అసెంబ్లీలో తీర్మానం చేశామని అన్నారు. ఈ సందర్భంగా నిర్వహించిన ర్యాలీలో పెద్ద సంఖ్యలో విద్యార్థులు, యువకులు, వివిధ సంఘాల ప్రతినిధులు, ఉద్యోగులు, జీహెచ్ఎంసీ ఉద్యోగులు పాల్గొన్నారు. అనంతరం, మంత్రులు, ప్రజాప్రతినిధులు సమావేశానికి హాజరైన వారితో కలిసి సామూహిక భోజనాలు చేశారు.

రెండవ రోజైన 17వ తేదీన ఉదయం ముఖ్యమంత్రి కల్వకుంట్ల చంద్రశేఖరరావు అమరవీరుల స్థూపం వద్ద నివాళులు అర్పించారు. పబ్లిక్ గార్డెన్ లో జాతీయ పతాకాన్ని ఆవిష్కరించారు. ఈ సందర్భంగా ప్రజలనుద్దేశించి ప్రసంగించారు. అనంతరం రాజధాని హైదరాబాద్ నగరంలో నిర్మించిన కొమురం భీం ఆదివాసీ ఆత్మగౌరవ భవనం, సేవాలాల్ బంజార ఆత్మగౌరవ భవనాలను ప్రారంభించారు. అక్కడ ప్రసంగించారు. అనంతరం నెక్లెస్ రోడ్ నుంచి ట్యాంక్ బండ్ అంబేద్కర్ విగ్రహం మీదుగా ఎస్పీఆర్ స్టేడియం వరకు ఆదివాసీ, గిరిజన కళారూపాలతో భారీ ఊరేగింపు నిర్వహించారు. సాయంత్రం ఎస్పీఆర్ స్టేడియంలో జరిగిన ఆదివాసీ, గిరిజనుల ఆత్మీయ సమ్మేళనం, బహిరంగసభలో ముఖ్యమంత్రి ప్రజలనుద్దేశించి ప్రసంగించారు.

మూడవ రోజైన 18వ తేదీన రాష్ట్రంలోని 32 జిల్లా కేంద్రాలతో పాటు, రాజధాని నగరం హైదరాబాద్ లోను వివిధ సాంస్కృతిక కళారూపాలను ప్రదర్శించారు. కవులు, కళాకారులను సన్మానించారు. మొత్తంగా మూడు రోజులు రాష్ట్రమంతటా తెలంగాణ జాతీయ సమైక్యతా వజ్రోత్సవాలు అత్యంత వైభవంగా జరిగి, తెలంగాణ ఆత్మ గౌరవాన్ని చాటిచెప్పాయి నడంలో అతిశయోక్తి లేదు.

తెలంగాణ జాతీయ సమైక్యతా దినోత్సవం సందర్భంగా

ముఖ్యమంత్రి ప్రసంగం...

యావత్ తెలంగాణ ప్రజలకూ తెలంగాణ జాతీయ సమైక్యతా దినోత్సవం సందర్భంగా నా హృదయపూర్వక శుభాకాంక్షలు. 1948 వ సంవత్సరం సెప్టెంబర్ 17వ తేదీన తెలంగాణ సువిశాల భారతదేశంలో అంతర్భాగంగా మారింది. రాచరిక పరిపాలన నుండి ప్రజాస్వామ్య దశలోకి పరివర్తన చెందింది. అందుకే ఈ సందర్భంగా జాతీయ సమైక్యతా వజ్రోత్సవాలను ఘనంగా జరుపుకుంటున్నాం. ఇటీవలనే భారత స్వాతంత్ర్య వజ్రోత్సవాలను దేశంలో ఏ రాష్ట్రం నిర్వహించినంత ఘనంగా, ప్రతి హృదయంలో భారతీయతాభావన ఉప్పొంగేలా 15 రోజులపాటు అద్భుతంగా జరుపుకున్నాం. దానికి కొనసాగింపుగానే జాతీయ సమైక్యతా వజ్రోత్సవాలనూ నిర్వహించుకుంటున్నాం.

• 20 • అక్టోబర్ 2022
• తెలంగాణ

స్వతంత్రం రాకముందు భారతదేశ స్వరూపం భిన్నంగా ఉండేది. కొంతభాగం బ్రిటిష్ వారు నేరుగా పరిపాలించే బ్రిటిష్ ఇండియాగా ఉంటే.. మిగతా భాగం సంస్థానాధీశుల పాలనలో ఉండేది. కొన్ని ప్రాంతాలు ఫ్రెంచ్, పోర్చుగీస్ వారి వలస పాలనలో ఉండేవి. ప్రపంచంలో ఏ దేశమైనా పరిణామ క్రమంలో సమగ్ర స్వరూపాన్ని సంతరించుకుంది. మన భారతదేశం కూడా అంతే.

తెలంగాణ సమాజం రాచరిక వ్యవస్థ నుంచి ప్రజాస్వామిక స్వేచ్ఛ వైపు పరివర్తన చెందడానికి యావత్ తెలంగాణ సమాజం అద్భుతంగా కృషి చేసిన మహోజ్వల సందర్భం మనందరికీ సువిదితమే. నాడు అవలంబించిన అనేక వ్యూహాలు, జరిపిన పోరాటాలు, నెరపిన త్యాగాలలో నాటి తెలంగాణ ప్రజలందరూ భాగస్వాములే. ఆనాటి ఉజ్వల ఉద్యమ సందర్భం తెలంగాణ కీర్తి కిరీటంలో కలికితురాయిగా నిలిచిపోయింది.

ఆనాటి అద్భుత ఘట్టాలు జాతి జనుల జ్ఞాపకాల్లో నిత్యం ప్రకాశిస్తూనే ఉంటాయి. తెలంగాణ సమాజాన్ని నిరంతరం ఉద్విగ్నపరుస్తూనే ఉంటాయి. యావత్ సమాజం పోరాడిన సందర్భంలో ఆ సన్నివేశానికి కొందరు నాయకత్వం వహించడం ప్రపంచ పోరాటాలన్నింటిలో కనిపించేదే. తెలంగాణలో సైతం ఆనాడు ఎందరో యుద్ధం చేశారు. ఇంకొందరు ఆ యుద్ధానికి నాయకత్వం వహించారు. మరికొందరు సాంఘిక, సాంస్కృతిక చైతన్యాన్ని రగిలించారు. నేటి తెలంగాణ జాతీయ సమైక్యతా వజ్రోత్సవాల సందర్భంగా చిరస్మరణీయులైన ఆనాటి వీరయోధులందరినీ పేరు పేరునా

తలుచుకోవడం మన కర్తవ్యం ఆదిలాబాద్ అడవుల్లో తుడుం మోత మోగించి, అడవిబిడ్డలను ఒక్కటి చేసి, జల్ జంగల్ జమీన్ కోసం సింహగర్జన చేసిన ఆదివాసి యోధుడు కొమరం భీమ్ సాహసాన్ని సగర్వంగా తలుచుకుందాం.

భూస్వాముల ఆగడాలకు బలయిపోయిన దొడ్డి కొమురయ్య అమరత్వాన్ని వినప్రంగా గుర్తు చేసుకుందాం. తన సొంత భూమి వందల ఎకరాలను పేద ప్రజలకు పంచిన త్యాగశీలి, రైతాంగ పోరాటానికి తిరుగులేని నాయకత్వాన్ని అందించిన

వీరాగ్రేసరుడు, మొదటి సార్వత్రిక ఎన్నికల్లో నెహ్రూ కన్నా అత్యధిక మెజారిటీని సాధించిన మహా నాయకుడు రావి నారాయణ రెడ్డికి ఘనమైన నివాళు లర్పిద్దాం. లోకమాన్య బాల గంగాధర్ తిలక్ ప్రేరణతో రాజకీయాల్లో అడుగిడి, హైదరాబాద్ స్టేట్ కాంగ్రెస్ ను స్థాపించి, పివి నరసింహారావు వంటి ఎంతోమంది నాయకులను

తీర్చిదిద్దిన స్వామి రామానంద తీర్థను స్మరించుకుందాం. తెలంగాణ పల్లెల్లో గ్రంథాలయ స్థాపనను యజ్ఞులూ నిర్వహిస్తూ, కఠోరమైన జైలు శిక్షలకు వెరవకుండా మొక్కవోని ధైర్యంతో పోరాడిన సర్దార్ జమలాపురం కేశవరావు, వట్టికోట ఆళ్వార్ స్వామిల కృషిని కొనియాడుదాం.

భూపోరాటాలకు గొప్ప ప్రేరణనిచ్చిన వీర వనిత చాకలి ఐలమ్మ స్ఫూర్తిని ఆవాహన చేసుకుందాం. ఐలమ్మ పోరాటానికి దన్నుగా నిలిచి, ఉద్యమాన్ని మలుపు తిప్పిన వ్యూహకర్త, వందలాది ఎకరాల తన సొంత భూమిని పేదలకు పంచిన మానవతావాది, మచ్చలేని మహానాయకుడు భీంరెడ్డి నర్సింహారెడ్డిని సవినయంగా స్మరించుకుందాం. జనగామసింహంగా పేరు గాంచిన నల్లా నర్సింహులునూ, జీవితాంతం పీడిత ప్రజల గొంతుకగా నిలిచి, గీత కార్మికుల అభ్యున్నతికోసం జీవితాన్ని అంకితం చేసిన బొమ్మగాని ధర్మభిక్షం గౌడ్ నూ, ప్రజా పోరాటానికి సేనానిగా నిలిచిన వీర యోధుడు ఆరుట్ల రామచంద్రారెడ్డి, ఆయన సతీమణి ఆరుట్ల కమలాదేవిల త్యాగాలను సదా స్మరించుకుందాం. పోరాటంలో పాలుపంచుకోవడమే కాకుండా ఆ పోరాట చరిత్రను గొప్పగా రికార్డు చేసిన దేవులపల్లి వేంకటేశ్వర రావుతో పాటు అట్టడుగు వర్గాల మేలు కోరిన ఉద్యమకారుడిగా, పార్లమెంటేరియన్ గా,

శాసనసభ్యుడిగా ఎనలేని సేవలు అందించిన బద్దం ఎల్లారెడ్డి చైతన్యాన్ని పుణికిపుచ్చుకుందాం.

నిర్బంధాలకు ఎదురొడ్డి నిలిచిన అక్షర చైతన్య మూర్తులు సురవరం ప్రతాపరెడ్డి, ప్రజాకవి కాళోజి, మగ్నూం మొహియొద్దీన్, షోయబుల్లాఖాన్, బండియాదగిరి, దాశరథి కృష్ణమాచార్య, సుద్దాల హనుమంతుల రచనల్లోని ఉత్తేజాన్ని, ఉద్యేగాన్ని నిరంతరం నిలబెట్టుకుందాం. ఇంకా ఎందరో మహానుభావులు, తెలంగాణ సమాజంలో అద్భుతమైన రాజకీయ, సామాజిక చైతన్యాన్ని రగిలించారు తమ త్యాగాలతో చరిత్రను వెలిగించారు. వారందరి ఉజ్వల స్మృతికి నేను శిరస్సు వంచి నమస్కరిస్తున్నాను.

ఆసేతు హిమాచలం అన్ని వర్గాల ప్రజల్లో దేశం పట్ల విశ్వాసాన్ని నెలకొల్పడానికి నాటి భారత పాలకులు చేసిన కీలకమైన కృషి వల్ల నేడు మనం చూస్తున్న భారతదేశం ఆవిష్కృతమైంది.

మహాత్మాగాంధీ నెలకొల్పిన సామరస్య విలువలు భూమికగా, జవహర్ లాల్ నెహ్రూ కల్పించిన విశ్వాసం, సర్దార్ వల్లభభాయ్ పటేల్ ప్రదర్శించిన చాకచక్యం, మతాలకు అతీతంగా దేశభక్తి భావనను పాదుకొల్పిన మౌలానా అబుల్ కలాం ఆజాద్ వంటి నేతలు చేసిన అవిరళ కృషి వల్ల ఒక్కొక్క చిక్క ముడి వీడిపోయింది. భారతదేశం ఏకీకృతమైంది.

భారతదేశంలో తెలంగాణ అంతర్భాగంగా మారిన తర్వాత 1948 నుండి 1956 వరకు సొంత రాష్ట్రంగా వెలుగొందింది. శ్రీబూర్గుల రామకృష్ణారావు గారు ముఖ్యమంత్రిగా హైదరాబాద్ రాష్ట్రం కొనసాగింది.

మిగులు నిధులతో కూడిన నాటి హైదరాబాద్ రాష్ట్రం ఆనాడే అభివృద్ధి దిశగా ప్రణాళికలు నిర్మించుకొని, అడుగులు వేయటం ప్రారంభించింది.

1956లో దేశంలో జరిగిన రాష్ట్రాల పునర్విభజన ప్రక్రియలో భాగంగా.. తెలంగాణ ప్రజల మనోభీష్టానికి వ్యతిరేకంగా తెలంగాణ-ఆంధ్రలను కలిపి ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రాన్ని ఏర్పాటుచేశారు. ఆంధ్రప్రదేశ్ ఏర్పడిన నాటినుండి తెలంగాణ ప్రజలలో తాము మోసపోయినామనీ, తాము దోపిడికి గురువుతున్నామనే ఆందోళన గూడు కట్టుకుంది. ఇరుప్రాంతాల మధ్య భావ సమైక్యత చోటు చేసుకోలేదు. సఖ్యత ఏర్పడలేదు. అందువల్లనే ఆంధ్రప్రదేశ్ ఏర్పాటైన దశాబ్దకాలంలోనే తెలంగాణ రాష్ట్రం ఏర్పాటు కోసం ఉద్యమం ఎగిసిపడింది. సమస్యను పరిష్కరించాల్సిన అనాటి కేంద్రప్రభుత్వం అందుకు భిన్నంగా సాచివేత ధోరణిని అవలంబించింది.

తెలంగాణ ప్రజల న్యాయమైన ఆకాంక్షను పట్టించుకోకుండా గాలికొదిలేసింది. తెలంగాణ ప్రజలు భయపడినట్లుగానే సమైక్య రాష్ట్రంలో అన్నిరంగాల్లో దారుణమైన వివక్ష అమలైంది. ప్రజల్లో స్వరాష్ట్ర ఆకాంక్ష క్రమేపీ బలపడుతూ వచ్చింది.

2001లో తెలంగాణ రాష్ట్ర సాధన ఉద్యమానికి నేనే స్వయంగా సారథ్యం వహించి, ఉద్యమశంఖం పూరించాను. తెలంగాణ ప్రజలందరినీ ఒక్కటిచేసి, పద్నాలుగేళ్లు అవిశ్రాంత పోరాటాన్ని నడిపించాను. లక్ష్య సాధన కోసం మరణం అంచులదాకా వెళ్లేందుకు సిద్ధపడ్డాను. తెలంగాణ ఉద్యమం అంతకంతకూ తీవ్రం కావడంతో ఢిల్లీ ప్రభుత్వం దిగివచ్చింది. ప్రజా ఉద్యమం ఆశించిన గమ్యాన్ని ముద్దాడింది. 2014 జూన్ 2న తెలంగాణ స్వరాష్ట్ర స్వప్నం సాకారమైంది.

తెలంగాణ ఏవిధంగానైతే ఉండాలని ప్రజలు స్పష్టించారో, సంభావించారో.. అదేవిధంగా నేడు తెలంగాణ అన్నిరంగాల్లోనూ అగ్రగామి రాష్ట్రంగా పురోగమిస్తున్నది. రాష్ట్రం ఏర్పడిననాడు ఆవరించి ఉన్న చిమ్మ చీకట్లను చీల్చుకుంటూ పురోగమించి.. దేశానికే దారిచూపే టార్గెట్ బేరర్ గా నిలిచింది. విద్యుత్తు, తాగునీరు, సాగునీరు, వ్యవసాయం, ప్రజా సంక్షేమం, పారిశ్రామిక, ఐటీ రంగాలలో అనతికాలంలోనే అద్భుతాలను ఆవిష్కరించి దేశానికే దిశానిర్దేశనం చేస్తున్నది. తెలంగాణ ప్రభుత్వం అవలంబించిన ప్రగతిశీల, పారదర్శక విధానాల వల్ల రాష్ట్ర సంపద గణనీయంగా పెరిగింది.

2013-14లో తెలంగాణ రాష్ట్రం ఏర్పడిన నాడు రాష్ట్ర జీ.ఎస్.డి.పి 5 లక్షల 5 వేల 849 కోట్ల రూపాయలు కాగా, 2021-22 నాటికి 11 లక్షల 54 వేల 860 కోట్ల రూపాయలకు పెరిగింది.

తలసరి ఆదాయం పెరుగుదలలోనూ తెలంగాణ రాష్ట్రం జాతీయ సగటును అధిగమించింది. 2014 -15 లో రాష్ట్ర తలసరి ఆదాయం 1 లక్షా 24 వేల 104 రూపాయలు కాగా, 2021-22 నాటికి 2 లక్షల 78 వేల 833 రూపాయలకు పెరిగింది. జాతీయ సగటు కన్నా మన రాష్ట్ర తలసరి ఆదాయం 86 శాతం అధికం కావడం మనందరికీ గర్వకారణం.

సంపదను పెంచాలి.. పేదలకు పంచాలనే లక్ష్యంతో ప్రభుత్వం ప్రజా సంక్షేమానికి పెద్దపీట వేసింది. అనేకరకాల సంక్షేమ పథకాల ద్వారా ఏటా 50 వేల కోట్ల రూపాయలకు పైగా వెచ్చిస్తున్నది. పేద, బలహీన వర్గాల ప్రజలకు జీవన భద్రతను కల్పిస్తున్నది.

తెలంగాణ ప్రభుత్వం వ్యవసాయ రంగంలో తీసుకున్న ఉద్దీపన చర్యల ఫలితంగా వ్యవసాయం విస్తరించడమేగాకుండా, వ్యవసాయోత్పత్తులు కనీవినీ ఎరుగని స్థాయిలో పెరిగిపోయాయి.

స్వరాష్ట్రంలో తెలంగాణ ప్రభుత్వం పగ్గాలు చేపట్టిన తర్వాత కేవలం ఆరునెలల వ్యవధిలోనే అన్నిరంగాలకు 24 గంటలు నిర్విరామంగా, వ్యవసాయానికి ఉచితంగా నాణ్యమైన విద్యుత్ సరఫరా చేస్తున్నది. నేడు దేశంలో అన్నిరంగాలకూ 24 గంటలూ నాణ్యమైన విద్యుత్ సరఫరా చేస్తున్న ఏకైక రాష్ట్రం మన తెలంగాణ కావడం మనందరికీ గర్వకారణం.

తెలంగాణ ప్రభుత్వం చేసిన నిర్విరామ కృషి ఫలితంగా నేడు రాష్ట్రంలో దాదాపు కోటి ఎకరాలకు సాగునీటి సదుపాయం కలిగింది. కరువు కాటకాలతో విలవిల్లాడిన తెలంగాణ నేడు సస్యశ్యామల తెలంగాణగా అవతరించింది. రైతు రుణమాఫీతోపాటు రైతుబంధు, రైతుబీమా వంటి పథకాల ద్వారా రైతన్నల

గుండెల్లో విశ్వాసం నింపింది. పంటల దిగుబడి విపరీతంగా పెరిగి వ్యవసాయ సమృద్ధితో తెలంగాణ.. దేశానికే అన్నంపెట్టే అన్నపూర్ణగా అవతరించింది.

మిషన్ భగీరథ ద్వారా రాష్ట్రంలోని ప్రతి ఇంటికీ స్వచ్ఛమైన రక్షిత జలాలను నల్లాల ద్వారా ఉచితంగా అందిస్తూ తెలంగాణ.. దేశంలోని ఇతర రాష్ట్రాలకు ఆదర్శంగా నిలిచింది.

గురుకుల ఆవాసీయ విద్యలో దేశంలో తెలంగాణదే అగ్రస్థానం. 1,011 గురుకుల విద్యాలయాలున్న ఏకైక రాష్ట్రం తెలంగాణ. ఈ గురుకులాల్లో ఐదున్నర లక్షల

మంది విద్యార్థులకు అంతర్జాతీయ ప్రమాణాలతో కూడిన నాణ్యమైన విద్యాబోధన జరుగుతున్నది. గురుకులాల్లో చదివే ఒక్కో విద్యార్థిపై ప్రభుత్వం ప్రతిఏటా 1 లక్షా 25 వేల రూపాయలు ఖర్చు చేస్తున్నది.

వైద్య ఆరోగ్యరంగంలో తెలంగాణ అద్భుతమైన ప్రగతి సాధించింది. ప్రతి జిల్లాకు ఒక మెడికల్ కాలేజీ ఏర్పాటు చేసే యజ్ఞం కొనసాగుతున్నది. రాష్ట్రంలో తెలంగాణ ఇనిస్టిట్యూట్ ఆఫ్ మెడికల్ సైన్సెస్ - టిమ్స్ ఆధ్వర్యంలో హైదరాబాద్ నగరం నలువైపులా నాలుగు సూపర్ స్పెషాలిటీ ఆస్పత్రులతోపాటు, వరంగల్ నగరంలో మరొక సూపర్ స్పెషాలిటీ ఆస్పత్రిని ప్రభుత్వం నిర్మిస్తున్నది.

హైదరాబాద్ లోని నిమ్స్ హాస్పిటల్లో మరో 2 వేల పడకలను ప్రభుత్వం అదనంగా అందుబాటులోకి తేవాలని నిర్ణయించింది. వీటితోపాటు పేద ప్రజల కోసం ఏర్పాటు చేసిన బస్టీ దవాఖానాలు - పల్లె దవాఖానాలు చక్కని సేవలందిస్తున్నాయి.

తెలంగాణ ప్రభుత్వం అమలుచేస్తున్న వినూత్నమైన పథకం.. తెలంగాణకు హరితహారం. గత ఏడు సంవత్సరాలుగా ప్రభుత్వం చేసిన కృషి ఫలితంగా రాష్ట్రంలో పచ్చదనం 7.7 శాతానికి పెరిగినట్లు ఫారెస్ట్ సర్వే ఆఫ్ ఇండియా నివేదిక పేర్కొన్నది. నేడు రాష్ట్రంలో ఎటు చూసినా పచ్చదనం కనువిందు చేస్తున్నది. అడవుల పునరుద్ధరణతో పాటు సామాజిక వనాల పెంపకం, వాటి సంరక్షణ ఉద్యమ స్ఫూర్తితో కొనసాగుతున్నది. హరితవనాల అభివృద్ధి కోసం నూతనంగా అటవీ విశ్వవిద్యాలయాన్ని సైతం తెలంగాణ ప్రభుత్వం నెలకొల్పుతున్నది.

ప్రపంచంలోనే మొట్టమొదటిసారిగా హరిత నిధిని ఏర్పాటు చేసి తెలంగాణ ప్రభుత్వం నూతన ఒరవడిని సృష్టించింది. ప్రభుత్వం ప్రారంభించిన తెలంగాణకు హరితహారంలో అందరూ భాగస్వాములు కావాలి, ఈ హరితక్రాంతి నిరంతర ప్రపంతిగా కొనసాగడం కోసం గ్రీన్ ఫండ్ ను ఏర్పాటు చేయాలని ప్రభుత్వం భావించింది.

రాష్ట్రంలోని ప్రజా ప్రతినిధులు, అధికారులు, ఉద్యోగులు, ఉపాధ్యాయులు, విద్యార్థులు అందరికీ భాగస్వామ్యం కల్పిస్తూ వారందించే విరాళాల ఆధారంగా గ్రీన్ ఫండ్ ను ఏర్పాటు చేసింది. రాష్ట్రంలోని స్థానిక సంస్థలు సైతం తమ బడ్జెట్లో 10 శాతం విధిగా గ్రీన్ బడ్జెట్ కింద కేటాయిస్తున్నాయి.

ప్రశాంతమైన, సురక్షితమైన, ప్రగతిశీల వాతావరణం ఉన్నచోటనే పారిశ్రామిక అభివృద్ధి పరుగులు తీస్తుంది. అందుకు నిజమైన నిదర్శనం మన తెలంగాణ రాష్ట్రం.

సుస్థిర పాలన, మెరుగైన శాంతిభద్రతలు, అవినీతికి, అలసత్వానికి ఆస్కారంలేని విధంగా రూపొందించిన టీఎస్-ఐపాస్ పారిశ్రామిక విధానం, ఈ మూడింటి వల్ల తెలంగాణకు పెట్టుబడులు వెల్లువెత్తుతున్నాయి. పారిశ్రామిక రంగంలో ఈ ఎనిమిదేళ్లలో 2 లక్షల 32 వేల 111 కోట్ల రూపాయల పెట్టుబడులు తరలివచ్చాయి. 16 లక్షల 50 వేల ఉద్యోగాల కల్పన జరిగింది.

ఐటీ రంగంలో తెలంగాణ సాటిలేని ప్రగతిని సాధిస్తూ పురోగమిస్తున్నది. 2014లో తెలంగాణ ఐటీరంగ ఎగుమతుల విలువ 57 వేల 258 కోట్లు మాత్రమే ఉండగా, తెలంగాణ ప్రభుత్వ కృషితో 2021 నాటికి 1 లక్షా 83 వేల 569 కోట్లకు పెరిగింది. ఐటీ రంగ ఎగుమతుల్లో దేశం వృద్ధిరేటు 17.20 మాత్రమే ఉండగా, తెలంగాణ వృద్ధి రేటు 26.14 శాతంగా ఉండటం మన రాష్ట్ర ప్రతిష్టను ఇనుమడింప చేస్తున్నది.

ఐటీ ఉద్యోగాల సృష్టిలో మొన్నటివరకూ దేశంలోనే ప్రథమస్థానంలో ఉన్న కర్ణాటకను తెలంగాణ రాష్ట్రం అధిగమించింది. ఈ ఎనిమిదేళ్లలో ఐటీ రంగంలో 7 లక్షల 80 వేల ఉద్యోగాల కల్పన జరిగింది.

పల్లె ప్రగతి కార్యక్రమం ద్వారా తెలంగాణ ప్రభుత్వం గ్రామీణ జీవన ప్రమాణాలను పెంచడంలో సఫలీకృతమైంది. నేడు రాష్ట్రంలోని అన్ని గ్రామాలకూ చక్కని మౌలిక వసతులు సమకూరాయి. ప్రతి గ్రామ పంచాయతీ ట్రాక్టరు, ట్రాలీ, ట్యూంకరును కలిగి ఉంది. అదేవిధంగా ప్రతి గ్రామంలో డంపుయార్డు, పల్లె ప్రకృతివనం, వైకుంఠధామాలు ఏర్పాటయ్యాయి. యువతకు మానసికోల్లాసంతో పాటు దేహదారుధ్యం కూడా పెంపొందడానికి క్రీడలు ఎంతగానో తోడ్పడుతాయి. పల్లె-పట్టణ ప్రగతిలో భాగంగా యువతలో క్రీడాస్ఫూర్తిని పెంపొందించడానికి రాష్ట్రవ్యాప్తంగా అన్ని గ్రామాల్లో క్రీడా ప్రాంగణాలు శరవేగంగా ఏర్పాటు వుతున్నాయి.

ప్రభుత్వ కృషితో పరిశుభ్రమైన పచ్చని పల్లెలు రూపుదిద్దుకున్నాయి. కేంద్ర ప్రభుత్వం అందించే అవార్డులు వరుసపెట్టి తెలంగాణ గ్రామాలను వరించడం మనందరికీ గర్వకారణం. అపూర్వమైన ఫలితాలను సాధించిన పల్లె-పట్టణ ప్రగతి కార్యక్రమం యావత్ దేశానికి మార్గదర్శకంగా నిలిచింది.

ఎనిమిదేళ్లలో తెలంగాణ జీవన ముఖచిత్రం ఎంతగానో మారిపోయింది. పచ్చని పొలాలతో, చక్కని మౌలిక వసతులతో శాంతికి నెలవుగా తెలంగాణ అలరారుతున్నది. సర్వతోముఖాభివృద్ధిని సాధిస్తూ రాష్ట్రం ప్రగతిబాటలో పయనిస్తున్నది. ఈ తరుణంలో మతతత్వ శక్తులు బయలుదేరి తమ వికృత ప్రయత్నాలతో తెలంగాణ

సమాజాన్ని చీల్చే ప్రయత్నం చేస్తున్నాయి.

ఏ దేశమైనా, ఏ సమాజమైనా తన చుట్టూ జరుగుతున్న పరిణామాలను గమనిస్తూ, వాటిలోని మంచి చెడులను అర్థం చేసుకుంటూ అప్రమత్తంగా ముందడుగు వేయాలి.

ఏ కొంచెం ఆదమరిచినా ఎంతటి బాధాకరమైన, దౌర్భాగ్యమైన పరిస్థితులు సంభవిస్తాయో తెలుసుకోవడానికి మన తెలంగాణే మనకు ఉదాహరణ. ఒకనాడు జరిగిన ఏమరుపాటు వల్ల తెలంగాణ 58 సంవత్సరాలు శాపగ్రస్త జీవితం అనుభవించింది. తాను కోల్పోయిన అస్తిత్వాన్ని తిరిగి నిలబెట్టుకోవడం కోసం ఎంతో పోరాడాల్సి వచ్చింది. ఎంతోమంది జైలుపాలు కావలసి వచ్చింది, ఎన్నోజీవితాలు ఆహూతై పోవాల్సి వచ్చింది. ఆ చరిత్రంతా నేను వేరే చెప్పనక్కరలేదు. అది మనందరి ప్రత్యక్ష అనుభవం. సమీప చరిత్రలోనే జరిగిన తెలంగాణ ఉద్యమంలో మనమందరం ప్రత్యక్ష భాగస్వాములమే.

హక్కుల కోసం, అస్తిత్వం కోసం తెలంగాణ సమాజం అనుభవించిన ఘర్షణను తలచుకుంటే నేటికీ నా కళ్లల్లో నీళ్లు సుడులు తిరుగుతాయి.

అటువంటి కష్టం, అటువంటి వేదన పొరపాటున కూడా మళ్లీ రాకూడదు. అందుకు నిశిత పరిశీలన, నిరంతర చైతన్యం కావాలి.

దేశంలోనూ, రాష్ట్రంలోనూ మతోన్మాదశక్తులు పేట్రేగి పోతున్నాయి. తమ సంకుచిత ప్రయోజనాల కోసం సామాజిక సంబంధాల నడుమ ముక్కలంపలు నాటుతున్నాయి. విద్వేషపు మంటలు రగిలిస్తూ, విష వ్యాఖ్యలతో ఆజ్యం పోస్తున్నాయి. మనుషుల మధ్య ఈ రకమైన విభజన ఏ విధంగానూ సమర్థనీయం కాదు. మతం చిచ్చు ఈ విధంగానే విజృంభిస్తే అది దేశం యొక్క రాష్ట్రం యొక్క జీవితకే కబళిస్తుంది. మానవ సంబంధాలనే మంట గలుపుతుంది. జాతి జీవనాడిని కలుషితం చేస్తుంది.

జాతీయ సమైక్యతకు ప్రతీకగా నిలిచే సెప్టెంబర్ 17 సందర్భాన్ని సైతం వక్రీకరించి, తమ సంకుచిత స్వార్థ రాజకీయ ప్రయోజనాలు నెరవేర్చుకోవాలనే నీచమైన ఎత్తగడలకు

ఈ విచ్చిన్నకర శక్తులు పాల్పడుతున్నాయి. ఆనాటి చరిత్రతో, పరిణామాలతో వీసమెత్తు సంబంధంలేని ఈ అవకాశవాదులు, అషాడ భూతులు చిల్లర రాజకీయాలతో ఉజ్వలమైన తెలంగాణ చరిత్రను వక్రీకరించి మలినం చేసేందుకు ప్రయత్నం చేస్తున్నాయి.

అత్యంత మేధో సంపత్తితో, క్రియాశీలతతో చురుకుగా స్పందించే తెలంగాణ సమాజం.. తన బుద్ధి కుశలతను ప్రదర్శించి స్వరాష్ట్రాన్ని సాధించుకుంది. అదే క్రియాశీలతను, బుద్ధి కుశలతను మరోమారు చూపించాలి. జాతి జీవనాడిని తెంచేయాలని చూస్తున్న ఈ దుష్ట, భ్రష్ట శక్తుల కుటల యత్నాలను తిప్పికొట్టాలి. ఈ విషయంలో రెప్పపాటు కాలం ఆదమరిచినా సమాజం కల్లోలంలో కూరుకుపోయే ప్రమాదం ఉందని మరోమారు హెచ్చరిస్తున్నాను.

మీ అందరి అందడందలతో తెలంగాణ రాష్ట్రాన్ని సాధించి పెట్టిన వ్యక్తిగా, అనునిత్యం తెలంగాణ ప్రజల సర్వతోముఖాభివృద్ధిని ఆకాంక్షించే వ్యక్తిగా, ఈ నేల పై నెలకొన్న శాంతి, సౌభ్రాతృత్వాలను గుండెల నిండా శ్వాసించే వ్యక్తిగా.. ప్రతీ క్షణం ప్రజాశ్రేయస్సు కోసమే పరితపించే వ్యక్తిగా, అన్నింటికీ మించి మీ బిడ్డగా ఈ విషయం మీకు చెప్పడం నా కర్తవ్యం. నా గురుతర బాధ్యత.

మీ అందరికీ వినమ్రంగా చేతులు మోడ్చి నమస్కరిస్తూ నేను కోరుకునేది ఒక్కటే.. ఎన్నటికీ ఈ నేల శాంతి, సౌభ్రాతృత్వంతో విలసిల్లాలే తప్ప, అశాంతి, అలజడులతో అట్టుడికి పోవద్దు. తిరిగి తెలంగాణ మరో కల్లోలంలోకి జారిపోవద్దు. తెలంగాణ ఈనాడు ఎంత వేగంగా పురోగమిస్తున్నదో.. అంతేవేగంతో రాబోయే రోజుల్లోనూ అప్రతిహతంగా ఆభివృద్ధి పథంలో దూసుకు పోవాలి. జాతినిర్మాణంలో ఉజ్వల పాత్రను నిర్వహించాలి.

భారత జాతి జాగృతి కోసం, అభ్యున్నతి కోసం మనవంతు దోహదం చేద్దామని అందరినీ కోరుకుంటూ మరోమారు యావత్ రాష్ట్ర ప్రజలకు తెలంగాణ జాతీయ సమైక్యతా దినోత్సవ శుభాకాంక్షలు తెలియజేస్తున్నాను.

**ఓం సహనావవతు సహనా భునక్తు,
సహవీర్యం కరవావహై
తేజస్వినా వధీతమస్తు మావిద్విషావహై,
ఓం శాంతి శాంతి శాంతిః**

**మనం పరస్పరం కాపాడుకుందాం..
లోకంలోని సంపదను సమంగా అనుభవిద్దాం..
మనం వీరులమై, పరాక్రమశీలురమై జీవిద్దాం..
మన తేజస్సుతో ప్రపంచాన్ని ప్రభావితం చేద్దాం..
మనం విద్వేషాలను విడనాడి, విశ్వశాంతిని
సాధిద్దాం..**

జై హింద్ జై తెలంగాణ

అసెంబ్లీ, మండలి సమావేశాలు

12వ తేదీన జరిగిన సభలో ముఖ్యమంత్రి కల్వకుంట్ల చంద్రశేఖర రావు మాట్లాడుతూ.. తెలంగాణ రాష్ట్రంపై కేంద్ర ప్రభుత్వం చూపుతున్న వివక్షను సహించబోమని సభ సాక్షిగా హెచ్చరించారు. దేశంలో ఉన్న నీటి వనరులను, భూగర్భ వనరులను ఉపయోగించుకోవడంలో కేంద్ర ప్రభుత్వం పూర్తిగా విఫలమైందని విమర్శించారు. దేశంలో జీవనదులు పారుతున్నా, చాలినంత నీరు ఉన్నా ఆ నీటిని సాగు భూములకు మళ్ళించి సద్వినియోగం చేసుకోలేక పోతున్న కేంద్ర అసమర్థతను దుయ్యబట్టారు. దేశంలో చాలినంత బొగ్గు నిల్వలు ఉన్నా విదేశాల నుంచి దిగుమతి చేసుకోవాలని చూడడంపై విస్మయం వ్యక్తం చేశారు. పుష్కలంగా ఉన్న వనరులను ఉపయోగించుకుని పురోగతి సాధించాల్సింది పోయి అధోగతి పాలు చేస్తున్నారని, ప్రపంచ దేశాలలో భారత పరువు తీస్తున్నారని కేంద్ర నిర్వాకంపై నిప్పులు చెరిగారు. ఈ విషయంలో పలువురు మంత్రులు, సభ్యులు కూడా తీవ్ర నిరసన వ్యక్తం చేశారు.

మొదటిరోజు సభ...

6వ తేదీన ఉదయం 11.30 గంటలకు సభ ప్రారంభమైంది. సభ ప్రారంభం కాగానే ఇటీవల మరణించిన మాజీ శాసన సభ్యులైన 'సూర్యాపేటలోని తుంగతుర్తి నియోజకవర్గ మాజీ సభ్యురాలు మల్లు స్వరాజ్యం, కరీంనగర్ జిల్లాలోని కమలాపూర్ నియోజకవర్గం మాజీ సభ్యుడు పరిపాటి జనార్దన్ రెడ్డిల మృతి పట్ల సభ సంతాపం ప్రకటించింది. 2022 మార్చి 19 న, తన 90 సంవత్సరాల వయసులో మల్లు స్వరాజ్యం మరణించారు. పరిపాటి జనార్దన్ రెడ్డి 2022, మార్చి

28న, తన 87 సంవత్సరాల వయసులో మరణించారు. అని స్పీకర్ పోచారం శ్రీనివాస్రెడ్డి సభకు తెలియజేస్తూ, వారిద్దరు చేసిన సేవలను కొనియాడిన తర్వాత వారిద్దరి మృతికి సంతాపంగా సభ రెండు నిమిషాలు మౌనం పాటించిన తరువాత అసెంబ్లీ 12వ తేదీకి వాయిదా వేస్తున్నట్లు స్పీకర్ పోచారం శ్రీనివాస్రెడ్డి ప్రకటించారు. సభకు సీఎం కేసీఆర్, మంత్రులతో పాటు సభ్యులు హాజరయ్యారు.

రెండవ రోజు సభ..

12వ తేదీ ఉదయం పది గంటలకు శాసనసభ సమావేశాలు ప్రారంభమయిన వెంటనే, మాజీ ఎమ్మెల్యే బి. భూపతిరావు మృతికి శాసన సభ సంతాపం తెలిపి రెండు నిమిషాల పాటు మౌనం పాటించింది. ఆ తరువాత ఏడు సవరణ బిల్లులైన, కేంద్ర విద్యుత్తు సవరణ బిల్లు, విశ్వవిద్యాలయాల చట్ట సవరణ బిల్లు, తెలంగాణ అటవీ విశ్వవిద్యాలయ బిల్లు, తెలంగాణ మోటారు వాహనాల పన్ను చట్ట సవరణ బిల్లు, తెలంగాణ పబ్లిక్ ఎంప్లాయిమెంట్ చట్ట సవరణ బిల్లు, తెలంగాణ మున్సిపల్ చట్ట సవరణ బిల్లు, ది ఆజామాబాద్ ఇండస్ట్రియల్ ఏరియా చట్ట సవరణ బిల్లు, తెలంగాణ జి.ఎస్.టీ చట్ట సవరణ బిల్లులను ఆయా శాఖల మంత్రులు సభలో

ప్రవేశపెట్టారు. వీటిపై ఆ మరుసటి రోజు చర్చకు అవకాశం కల్పించారు. అనంతరం కేంద్ర ప్రభుత్వం ప్రతిపాదించిన విద్యుత్ సంస్కరణల బిల్లు-పర్యవసానాలపై లఘుచర్చ జరిగింది. అధికార, ప్రతిపక్ష పార్టీ సభ్యులు చర్చలో పాల్గొన్నారు. ఈ లఘు చర్చకు సమాధానంగా సీఎం కేసీఆర్ విద్యుత్ రంగంపై కేంద్ర ప్రభుత్వం అనుసరిస్తున్న విధానాలను తూర్పారబట్టారు. విద్యుత్ రంగంలో తెలంగాణకు జరిగిన అన్యాయాన్ని గణాంకాలతో సహా వివరించారు. అలాగే కాంగ్రెస్ నాయకుడు భట్టి విక్రమార్క అడిగిన కొన్ని సమస్యలకు కూడా ముఖ్యమంత్రి సమాధానమిచ్చారు. అనంతరం సభను మరుసటి రోజు ఉదయం పది గంటలకు వాయిదా వేస్తున్నట్లు సభాపతి పోచారం శ్రీనివాసరెడ్డి ప్రకటించారు.

మూడవ రోజు సభ..

13వ తేదీన సభ ప్రారంభం కాగానే బీజేపీ ఎమ్మెల్యే ఈటల రాజేందర్ స్పీకర్ పోచారం శ్రీనివాసరెడ్డిపై అనుచిత వాఖ్యలు చేశారని, ఆయన స్పీకర్ కు క్షమాపణ చెప్పాలని టీఆర్ఎస్ సభ్యులు డిమాండ్ చేశారు. దీనిపై రాజేందర్ మాట్లాడ బోతుండగా క్షమాపణ చెప్పకుండా మాట్లాడవద్దని సభ్యులు డిమాండ్ చేయగా రాజేందర్ క్షమాపణ చెప్పక పోవడంతో ఈటలను ఈ అసెంబ్లీ సమావేశాలు ముగిసేవరకు సస్పెండ్ చేస్తూ తీర్మానం చేశారు. అసెంబ్లీ సబ్ రూల్ 2, రూల్ 340 కింద బీజేపీ ఎమ్మెల్యే ఈటల రాజేందర్ ను సస్పెండ్ చేస్తూ మంత్రి వేముల ప్రశాంత్ రెడ్డి తీర్మానం ప్రవేశపెట్టారు. సమావేశాలు ముగిసే వరకు రాజేందర్ ను సస్పెండ్ చేశారు. సభాపతి పోచారం శ్రీనివాస్ ను మరమనిషి అని రాజేందర్ చేసిన వ్యాఖ్యలు చాలా బాధాకరమని, అందుకు సభాపతికి క్షమాపణ చెప్పాలని అడుగగా దానికి ఈటల నిరాకరించిన కారణంగా ఆయనని సస్పెండ్ చేస్తున్నట్లు మంత్రి వేముల తెలిపారు.

అనంతరం, ఢిల్లీలో కొత్తగా నిర్మిస్తున్న పార్లమెంట్ భవనానికి డాక్టర్ బి.ఆర్. అంబేద్కర్ పేరు పెట్టాలని ఐటీ శాఖ మంత్రి కేటీఆర్ శాసనసభలో తీర్మానాన్ని ప్రవేశపెట్టారు. ఆ తరువాత ఏడు బిల్లులైన, విశ్వవిద్యాలయాల చట్ట సవరణ బిల్లు, తెలంగాణ అటవీ విశ్వవిద్యాలయ బిల్లు, తెలంగాణ మోటారు వాహనాల పన్ను చట్ట సవరణ బిల్లు, తెలంగాణ పబ్లిక్ ఎంప్లాయిమెంట్ చట్ట సవరణ బిల్లు, తెలంగాణ మున్సిపల్ చట్ట సవరణ బిల్లు, ది ఆజామాబాద్ ఇండస్ట్రియల్ ఏరియా చట్ట సవరణ బిల్లు, తెలంగాణ జి.ఎస్.టీ చట్ట సవరణ బిల్లులను, ఆయా బిల్లులపై సభ్యులు చర్చించిన తర్వాత సభ ఆ ఏడు బిల్లులను ఆమోదించింది. ఆ తర్వాత ఎఫ్ఆర్ఎంబీ అమల్లో కేంద్ర సర్కార్ ద్వంద్వ విధానాలపై చర్చ చేశారు. కేంద్రం తెలంగాణ రాష్ట్రంపై కక్ష సాధింపు వైఖరి మానుకోవాలని సభ్యులు డిమాండ్ చేశారు. అనంతరం సభ నిరవధికంగా వాయిదా వేస్తున్నట్లు స్పీకర్ పోచారం శ్రీనివాసరెడ్డి ప్రకటించారు.

శాసనమండలి సమావేశాలు....

జాతీయస్థాయిలో దేశవ్యాప్తంగా కేంద్ర ప్రభుత్వం తలపెట్టిన విద్యుత్తు

సంస్కరణలు దేశ ఫెడరల్ విధానానికి విరుద్ధమని వాటిని అమలుచేసే ఆలోచనను విరమించుకోవాలని తెలంగాణ శాసన మండలి ముక్తకంఠంతో డిమాండ్ చేసింది. సెప్టెంబరు 6, 12, 13 తేదీలలో మూడు రోజుల పాటు చైర్మన్ గుత్తా సుఖేందర్ రెడ్డి ఆధ్యక్షతన మండలి సమావేశాలు కొనసాగాయి. ఈ మూడు రోజులు ఆయా రంగాలలో కేంద్ర అనుసరిస్తున్న తెలంగాణ వ్యతిరేక విధానాలపై సభ్యుల నుంచి తీవ్రమైన నిరసన వ్యక్తమైంది. మాట్లాడే అవకాశం లభించిన ప్రతినభ్యుడు కేంద్రం తలపెట్టిన విద్యుత్తు సంస్కరణలను రద్దు చేయాలని డిమాండ్ చేయడం విశేషం. కేవలం వాటిని చేస్తున్నది దేశంలో విద్యుత్తు రంగాన్ని కార్పొరేట్లకు కట్టబెట్టడం కోసమేనని మెజారిటీ సభ్యులు అభిప్రాయపడ్డారు. కేంద్రం రైతులకు నష్టం చేసే విధానాలను అవలంబిస్తూ రైతాంగానికి తీరని నష్టం చేయడం శోచనీయమని దుయ్యబట్టారు.

సంస్కరణలు సొంతం రాష్ట్రాల స్వయం ప్రతిపత్తికి, వ్యవసాయ రంగానికి తీరని నష్టం చేస్తాయని ఆందోళన వ్యక్తం చేశారు. ప్రతిరాష్ట్రంలో భిన్నమైన పరిస్థితులు ఉన్నాయని, వ్యవసాయరంగం కూడ ఒక రాష్ట్రంలో ఉన్నట్లు మరో రాష్ట్రంలో లేదని దేశంలోని విద్యుత్తు రంగాన్ని ఏకీకరణ చేయడం వల్ల ప్రయోజనమేమిటని ప్రశ్నించారు. ఇంతే కాకుండా తెలంగాణ రాష్ట్ర రైతు బిడ్డయిన ముఖ్యమంత్రి కేసీఆర్ విద్యుత్తురంగాన్ని మెరుగు పరిచి 24 గంటలు నాణ్యమైన విద్యుత్తును అందించి దేశానికి ఆదర్శంగా నిలిచారని సభ్యులందరు కొనియాడారు. ప్రతిపక్ష సభ్యులు కూడ వారితో సమంగా గొంతుకలపడం విశేషం. కేంద్రం ప్రతిపాదించిన విద్యుత్తు సవరణల బిల్లు - 2022 ను తెలంగాణ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం తీవ్రంగా వ్యతిరేకిస్తున్నదని, దానిని ఉపసంహరించుకోవాలని

డిమాండ్ చేస్తూ విద్యుత్తుశాఖ మంత్రి జగదీష్ రెడ్డి శాసనమండలిలో తీర్మానం ప్రవేశపెట్టారు. తదుపరి ఆయన మాట్లాడుతూ ఈ బిల్లువల్ల రైతాంగం, గిరిజనులు, ఆదివాసీలు, దళితులు ఇతర బడుగు వర్గాలవారు తీవ్రంగా నష్టపోనున్నారని, బిల్లులు కట్టలేక వారు అంధకారంలో మునిగిపోయే పరిస్థితి ఏర్పడడం ఖాయమని తెలిపారు.

కొత్తగా కేంద్రం నిర్మించిన పార్లమెంటు భవనానికి రాజ్యాంగ నిర్మాత డాక్టర్ బాబాసాహెబ్ అంబేద్కర్ పేరు పెట్టాలని మండలి ఏకగ్రీవంగా తీర్మానం చేసింది. కేంద్రం నుంచి రాష్ట్రానికి జరుగుతున్న అన్యాయాలను

సభలో చర్చించింది. ఆంధ్రప్రదేశ్ విభజన చట్టంలో ఇచ్చిన హామీలను కేంద్రం అమలు చేయలేదని తెలంగాణ పట్ల వివక్ష చూపిస్తుందని విమర్శలు వెల్లువెత్తాయి.. ఆంధ్రప్రదేశ్ కు ఒక న్యాయం తెలంగాణకు ఒక న్యాయం అమలు చేస్తోందని సభలో గణాంకాలతో సహా ప్రభుత్వం సభకు వివరించింది. మూడు రోజులు జరిగిన శాసనమండలి చర్చలో మంత్రులు హారీశ్ రావు, సత్యవతి రాథోడ్ తదితర మంత్రులు పాల్గొన్నారు.

రాష్ట్ర కేబినెట్ నిర్ణయాలు

ముఖ్యమంత్రి కే. చంద్రశేఖర రావు అధ్యక్షతన ప్రగతి భవన్ లో రాష్ట్ర కేబినెట్ సమావేశం జరిగింది. దాదాపు 3 గంటల పాటు సాగిన కేబినెట్ సమావేశం పలు అంశాలను చర్చించి ఆమోదించింది.

కేబినెట్ తీర్మానాలు:

రాచరిక వ్యవస్థ నుండి ప్రజాస్వామిక వ్యవస్థలోకి జరిగిన తెలంగాణ సమాజ పరిణామక్రమం 17 సెప్టెంబర్, 2022 నాటికి 75వ సంవత్సరంలోకి అడుగుడుతున్నది. ఈ నేపథ్యంలో సెప్టెంబర్ 17ను 'తెలంగాణ జాతీయ సమైక్యతా దినం'గా పాటిస్తూ మూడు రోజులపాటు (16, 17, 18 సెప్టెంబర్, 2022) రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా 'తెలంగాణ జాతీయ సమైక్యతా వజ్రోత్సవాల' ప్రారంభ వేడుకలను ఘనంగా నిర్వహించాలని కేబినెట్ సమావేశం నిర్ణయించింది. ఈ వజ్రోత్సవాల ముగింపు వేడుకలను వచ్చే ఏడాది 2023 సెప్టెంబర్ 16,17,18 తేదీల్లో మూడురోజుల పాటు ఘనంగా నిర్వహించాలని కేబినెట్ తీర్మానించింది.

పోడు భూముల విషయం:

పోడు భూముల విషయంపై క్యాబినెట్ సుదీర్ఘంగా చర్చించింది. గిరిజనుల పోడు భూముల సమస్య పరిష్కారానికి ఆయా జిల్లాల వ్యాప్తంగా రెవిన్యూ, ఫారెస్టు, ట్రైబల్ వెల్ఫేర్ శాఖల ఆధ్వర్యంలో ఆయా జిల్లాల మంత్రుల ఆధ్వర్యంలో, ప్రతి జిల్లాలో సమన్వయ సమావేశాలను నిర్వహించాలని కేబినెట్ నిర్ణయించింది. ఇందుకు సంబంధించి ప్రభుత్వ ప్రధాన కార్యదర్శి చర్యలు చేపట్టాలని కేబినెట్ సూచించింది.

దళిత బంధు:

దళిత బంధు పథకం కింద గత ఆర్థిక సంవత్సరంలో రాష్ట్రంలోని ఒక్కో నియోజకవర్గానికి 100 మంది చొప్పున అర్హులైన లబ్ధిదారులను ఎంపిక చేసి పథకాన్ని వర్తింపచేసిన నేపథ్యంలో, ఈ ఆర్థిక సంవత్సరంలో ఒక్కో నియోజకవర్గానికి 1500 మంది చొప్పున దళిత బంధు పథకాన్ని

అందించాలని ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది. ఇందులో భాగంగా మొదటి దశలో ఒక్కో నియోజకవర్గానికి 500 మంది చొప్పున 118 నియోజకవర్గాల్లో అర్హులైన లబ్ధిదారులను ఎంపిక చేసి పథకం వర్తింప చేయాలని కేబినెట్ తీర్మానించింది.

- జీహెచ్ఎంసీతో పాటు మున్సిపల్ కార్పొరేషన్లలో కో ఆషన్ మెంబర్ల సంఖ్యను పెంచాలని కేబినెట్ నిర్ణయించింది. జీహెచ్ఎంసీలో 5 నుండి 15 వరకు ఇతర కార్పొరేషన్లలో 5 నుండి 10 వరకు, కో ఆషన్ సభ్యుల సంఖ్యను పెంచాలని తీర్మానించింది.
- రాష్ట్రంలో నూతనంగా ఏర్పడిన ఫారెస్టు యూనివర్సిటీకి కొత్త పోస్టులను మంజూరు చేయాలని కేబినెట్ తీర్మానించింది.
- సుంకిశాల నుంచి హైదరాబాద్ నగరానికి నీటి సరఫరా వ్యవస్థను మెరుగు పరచాలని కేబినెట్ నిర్ణయించింది. అందులో భాగంగా అదనంగా 33 టీఎంసీల నీటిని శుద్ధి చేసి సరఫరా చేసేందుకు నిర్ణయించింది. అందుకు గాను రూ. 2214.79 కోట్లను మంజూరు చేస్తూ కేబినెట్ తీర్మానం చేసింది.
- రాష్ట్రవ్యాప్తంగా నూతనంగా ఏర్పాటు చేసిన జిల్లా కోర్టు భవనాల నిర్మాణాలకై 21 జిల్లా కేంద్రాల్లో స్థలాల కేటాయింపు జరపాలని కేబినెట్ తీర్మానించింది.
- భద్రాచలంలో ముంపు ప్రాంతాల్లోని 2016 కుటుంబాలకు నూతనంగా కాలనీలను నిర్మించి ఇవ్వాలని కేబినెట్ తీర్మానించింది.

విజయ దశమి

మ. అదిగో ! దుర్బల పూరితుల కలిగి పోషకారముల్ రేపుచున్
సదయుల్ గాక జనాళికల్ సుఖమున్ శాంతంబు లేకుండగన్
మదహస్తంబుల చేష్టలన్నిటి యమ్మహాపులన్నించుచున్
కదలన్ జాతురె వాలినన్నిగను రా! కాళీ స్వరూపోద్ధతిన్ 1

ఉ. కొందరు చిన్నవారి నికకొందరు వారికి నీడు వారిని
నొందరు పెద్దవారలగు కొమ్మల కోమల జీవితంబులన్
చిందర వందరల్ సలుప చిత్తము వచ్చిన రీతి జేయు వా
రందరి తీరులన్ మలుప రావలె కాళిగ లోకకాంతికిన్ 2

కం. ఉమ్మడి కుటుంబ పానం
దమ్మును తొలగించ బోక తత్కార్యాళిన్
ఇమ్ముగ పెంచుచు నడుపుచు
నిమ్ముగు స్వార్థంబు జంపు నిఖిలేశ్వరివే! 3

ఉ. రాక్షస కృత్యముల్ పెరిగి రక్షణ లేకజనంబు భీతితో
వీక్షణ జేయుచున్ వణుకు వెన్నున బుట్టడి దుష్కృతాలకున్
సాక్షులు గాగ ధాత్రి మన జాలుట కష్టమె బ్రోవ రమ్ముప
ద్వాక్షి! కృపామతల్లి! వరదాయిని! తారణి! లోకపావని! 4

కం. అనునిమిషము నిను గొలుతును
మనసున, జగతిన శుభకర మగువిధి నడుపన్
కనుమ! విలువలిక తరుగని
ఘన నవ గమనపు పథముల గరపుము జననీ! 5

ఉ. పెంచిన వారినెల్లెడల బెంచుట న్యాయము? శ్రీమయీ! ధరన్
ఇంచుక తిండికెల్లపుడు నెన్ని విధంబుల బాధనొందుచున్
మించిన దుఃఖబాగులయి మేనును వీడెదరట్టి లోకమం
దించుక చూపు ప్రేమ సిరి కీశ్వరివే! జగ మెల్ల గొల్తురే! 6

సీ. ఏ విద్య జ్ఞానమ్ము నెప్పుడు శోభిల్ల
జేయునో యావిద్య చిక్క నటుల
ఏ విద్య సంస్కార మేర్పడు దీప్తుల
నిచ్చునో యావిద్య నేర్పు నటుల
ఏ విద్య గురుభావ మెచ్చింపి శిష్యుల
న్నిలుపునో యావిద్య నిగురు నటుల
ఏ విద్య సర్వక్తి నింపుగా దేవివ్య
పరచునో యావిద్య పట్టు నటుల

తే.గీ. నేటి వారల నిప్పుడు నిండు తనపు
నిష్ట సహృదయ శీలము నేర్పు కలిగి
నడుపు టక్షరమ్ములనిమ్ము! జడిమ తొలగు
విధము బ్రాహ్మణీ! భారతీ! వేడుచుంటి! 7

మానిని. వైద్యము విద్యల నంగడి వస్తువు వైనము కాగ నివారణ సా
ధూద్యమ శైలి మహిమజ్ఞుల రీతి విమోకము జేయుచు నుద్ధతి స
ద్విద్యల జ్యోతులు వేడ్కగ నిచ్చుచు భీరుల తేజము దీప్తము నొ
సేద్యము సల్ప నిశీధుల వారణ జేయుమ శారద! శ్రీహితమై 8

తే.గీ. అంబ! నిను నమ్మి వేడెడ సంబరమున
మొరల నాలకించెడి యమ్ము ముద్దరాల!
శోభ గూర్చవె మర్పుల వైభవముకు
నీవు తక్కిండురులనమ్మ నిజము సుమ్మి! 9

కం. శ్రీ మాతా! కల్యాణీ!
నీ మాహాత్మ్యంబు జెప్ప నే నేవ్వండన్
మా మా దౌక్కార్యంబుల్
వేమారైనన్ సభక్తి వేడన్ బ్రోవే! 10

వొజ్జల శరత్ బాబు

కాంతి కిరణార్చనలు దసరా దీపోత్సవాలు

డా॥ సాగి కమలాకర శర్మ

యా దేవీ సర్వ భూతేషు శక్తి రూపేణ సంస్థితా నమస్తస్యై నమస్తస్యై నమస్తస్యై నమో నమః

చాంద్రమానం ప్రకారంగా ఆషాఢ శ్రావణ భాద్రపద ఆశ్వీజ మాసాలు నాలుగూ ప్రత్యేకంగా శక్తి సంబంధమైన మాసాలుగా గుర్తింపు బడినాయి. ఈ నాలుగు మాసాల్లోనే శక్తి ఆరాధనలు వేరు వేరు రూపాల్లో జరుగుతుంటాయి. ఈ విశ్వం నుండి, సూర్యుని నుండి అందే శక్తికి కృతజ్ఞతలు చెప్పడానికి ప్రత్యేక పూజలు చేస్తూ ఉండటం భారతీయ సంప్రదాయం. ఈ మాసాల్లో ఈ శక్తుల విజృంభణ అధికంగా ఉంటుంది. భూమిపైన జలశక్తి బాగా పెరుగుతుంది. దానివల్ల భూమికి ఉత్పత్తి శక్తి కలుగుతుంది. ఆ ఉత్పత్తిలో అనుకూలతలు, ప్రతికూలతలు కూడా ఉంటాయి. అనుకూలతలకు మనం కృతజ్ఞతలు చెప్పకోవాలి. అదేవిధంగా ప్రతికూలతలను తట్టుకునే విధంగా శరీరాన్ని, గృహాన్ని, మనసును తయారు చేసుకోవాలి. అదీ ఒక పద్ధతి ప్రకారం కొనసాగాలి. ఆ పద్ధతులే మనం ఆచరిస్తున్న ఆచారాలు, సంప్రదాయాలు. వానిలో ఎన్నో వైజ్ఞానికాంశాలు ఉంటాయి. భారతీయ ధర్మం అంటే ప్రకృతి జ్ఞానమే. ఈ విషయాలను మనం ఇంకా కూలంకషంగా ఆశ్వీజమాసాన్ని గమనించి అధ్యయనం చేసే ప్రయత్నం చేద్దాం.

ఆశ్వీజ శుద్ధ పాడ్యమి నుంచి దశమి వరకు దసరా ఉత్సవాలు భారతదేశమంతటా జరుగుతుంటాయి. శక్తి స్వరూపమైన అమ్మవారిని వేరు వేరు రూపాల్లో ఆరాధించడం మన సంప్రదాయంగా ఉంది. సృష్టి శక్తి అనంతమైంది. దానిలో మనకు వినియోగ పడుతున్న శక్తిని ఆరాధించాలనే భావనతో రూపాన్ని ఏర్పాటు చేసే ప్రయత్నం చేసినవారు భారతీయులు. మన శరీరంలోని శక్తి కంటి ద్వారా చూసే శక్తిగా, చెవి నుండి వినే శక్తిగా, తింటే అరిగే శక్తిగా, రక్త ప్రసరణ శక్తిగా ఎన్నో రూపాల్లో విస్తరించినట్లు... మూలమైన సూర్యశక్తి మన భూమి మీద వేరు వేరు శక్తుల రూపాల్లో విస్తరిస్తుంది. ఆ రూపాలకు సంబంధించిన మూలాలను అధ్యయనం చేస్తే సూర్యకాంతిశక్తి యొక్క రూపాలను తెలుసుకోవచ్చు.

తెలంగాణలో భాద్రపద అమావాస్య నుండి ప్రారంభించి ఆశ్వీజ శుద్ధ అష్టమి (దుర్గాష్టమి) వరకు బతుకమ్మ పండుగ పేరుతో ప్రకృతి ఉత్సవం జరుగుతుంది. ఇది కూడా శక్తి సంబంధమైన ఆరాధనే.

పుష్పాలతో ఉత్సవం చేయడంలో ఎన్నో వైజ్ఞానికాంశాలున్నాయి. ఇవి స్త్రీలకు ఎంతో అవసరం కూడా. పసుపు, ఎరుపు వర్ణాల దర్శనం వల్ల మనస్సులో, శరీరంలోని వ్యతిరేకతలు తొలగుతాయి. శరీరానికి కొత్త శక్తులు సమకూరుతాయి. నిత్యజీవితంలోనూ గడపలకు పసుపు పూసి, కుంకుమలు రాసే విధానం అదే. అమ్మవారి ప్రతిరూపాన్ని కూడా పసుపుతో చేసి కుంకుమ బొట్టు పెట్టడమూ దానికోసమే. అందుకే ఆశ్వీజమాసంలోని ప్రకృతి ఉత్సవమైన బతుకమ్మ పండుగలో పసుపు వర్ణపు తంగేడు పూలు, ఎరుపు పూలతో బతుకమ్మను పేర్చి చూస్తూ ఉండడం, చుట్టూ తిరుగుతూ తొమ్మిది రోజులు పండుగ చేసుకుంటూ తమ శరీర, మానసిక వ్యతిరేకతలను తొలగించుకోవడం, రోగనిరోధక శక్తిని పెంచుకోవడం ఈ ఉత్సవ లక్ష్యం.

సూర్యుడు కన్యారాశిలోకి చేరినపుడు ఈ నవరాత్రి ఉత్సవాలు జరుగుతాయి. కన్యారాశి శక్తికి కేంద్రం. ఆ శక్తికి సంబంధించి విషయాలు ఎన్నో పురాణాగాధలు తెలియజేస్తూనే ఉన్నాయి. కన్యారాశి కన్నా ముందుగా సింహరాశి ఉంటుంది. సూర్యోదయ సమయంలో ముందుగా సింహరాశి ఉదయిస్తుంది, తర్వాత కన్యారాశి. ఈ సమయంలో ఆకాశంలో ఉన్న నక్షత్రాల ఆకృతులను గమనిస్తే కన్య అయిన అమ్మవారికి సింహం ధ్వజంగా ఉన్నట్లు కనిపిస్తుంది.

- [అమ్మవారి నవరాత్రులలో](#)
- [తొమ్మిది రూపాల్లో](#)
- [అలంకరించుకోవడం](#)
- [సంప్రదాయం. బాలాత్రిపుర](#)
- [సుందరి రూప అలంకారం](#)
- [నుండి ప్రారంభించి](#)
- [రాజరాజేశ్వరీ అలంకారంతో](#)
- [పూర్తి చేసుకుంటూ](#)
- [ఉంటారు. ఈ రూపాల](#)
- [వెనుక కూడా సూర్య](#)
- [కిరణాల సంబంధమైన](#)
- [ప్రత్యేక శక్తులు](#)
- [దాగి ఉంటాయి.](#)

సూర్యాస్తమయ సమయంలో క్రిందుగా సింహరాశి, పై వైపున కనిపించే కన్యారాశిని గమనిస్తే సింహం కన్యకు వాహనంగా కనిపిస్తుంది. ఈ అంశం మాత్రమే శక్తికి వాహనం 'సింహం' అనే విషయాన్ని స్పష్టం చేస్తుంది. వేరు వేరు శాస్త్రాల సమన్వయంతో అమ్మవార్ల వాహన నిర్ణయాదులను, ప్రత్యేకతలను అధ్యయనం చేయాల్సి వస్తుంది.

అమ్మవారి నవరాత్రులలో తొమ్మిది రూపాల్లో అలంకరించుకోవడం సంప్రదాయం. బాలాత్రిపుర సుందరి రూప అలంకారం నుండి ప్రారంభించి రాజరాజేశ్వరీ అలంకారంతో పూర్తి చేసుకుంటూ ఉంటారు. ఈ రూపాల వెనుక కూడా సూర్య కిరణాల సంబంధమైన ప్రత్యేక శక్తులు దాగి ఉంటాయి. వాటిని తెలుసుకుంటే మన ఆరాధనల్లో వైజ్ఞానికత తెలుస్తుంది.

బాలా త్రిపుర సుందరి లేదా 'బాలా' అమ్మవారి అలంకారం మొదటి రోజున చేసుకుంటాం. ఆ అమ్మవారు ఎరుపు వర్ణంతో ఉంటుందని ధ్యాన శ్లోకం తెలియజేస్తుంది. "అరుణ కిరణ జాలైః....." అనే శ్లోకం ఈ విషయాన్ని స్పష్టం చేస్తుంది. సూర్యుని ఉదయం కన్నా ముందుగా అరుణోదయం జరుగుతుంది. ఈ అరుణకాంతి భూమిపైకి ఉదయించే మొదటి కిరణంగా కనిపిస్తుంది. ఆ కిరణం ద్వారా భూమిపైన జీవులకు తొలి వెలుగు కనిపిస్తుంది. లోకం

- [పుష్పాలతో ఉత్సవం](#)
- [చేయడంలో ఎన్నో](#)
- [వైజ్ఞానికాంశాలున్నాయి. ఇవి](#)
- [స్త్రీలకు ఎంతో అవసరం](#)
- [కూడా. పసుపు, ఎరుపు](#)
- [వర్ణాల దర్శనం వల్ల](#)
- [మనస్సులో, శరీరంలోని](#)
- [వ్యతిరేకతలు తొలగుతాయి.](#)
- [శరీరానికి కొత్త శక్తులు](#)
- [సమకూరుతాయి.](#)

ఇదేవిధంగా వరుసగా వేరు వేరు రూపాల్లో అలంకారాలు మనకు కనిపిస్తుంటాయి. మహాలక్ష్మీ అలంకారాన్ని గమనిస్తే ఈ భూమి మీద ప్రత్యక్షంగా కనిపించే రూప సంపదలు, పరోక్షంగా కనిపించే సంపదలు అనేకం ఉంటాయి. శరీరంలో ఆరోగ్యం, సంతోషం, సంతృప్తి, ధైర్యం మొదలైన అంశాలన్నీ సంపదలు. ఇవి కనిపించనివి. కనిపించేవి ధన, వస్త్ర రూపాది సంపదలు.

భూమి మీద కూడా సూర్యుని కిరణ ప్రభావాల వల్ల సహజ వాయువు, బొగ్గు, పెట్రోల్, డీజిల్, అనేక ఖనిజాలతో కూడుకున్న మైన్స్ వంటివి ఎన్నో ఏర్పడుతుంటాయి. అవన్నీ శుద్ధి చేసుకొని మనం సంపదల రూపంలో వినియోగించుకుంటున్నాం. ఇవన్నీ లక్ష్మీ స్వరూపంగా భావించి ఆ సూర్యకిరణాల్లోని మరో కిరణానికి ఆరాధన చేసే అలంకారమే మహాలక్ష్మీ అలంకారం.

ఈ భూమిమీద ప్రకృతి ఏర్పడటానికి కారణం భూమి చుట్టూ ఉన్న ఓజోన్ పొర. ఈ ఓజోన్ పొర లోపల ఉండే పాంచ భౌతిక శక్తి వల్ల ఈ భూమిమీద జీవులు ఆనందంగా ఉంటున్నాయి. జలం, వాయువు, అగ్ని, వాతావరణం అన్నీ ఒక సమతుల్యంగా ఇక్కడ ఉండటానికి ఈ ఓజోన్ పొర కారణం. ఆ పొర రక్షించే పొరగా గుర్తింపబడింది. సూర్యుని ప్రత్యక్ష కిరణాలు ఈ పొర లోపలికి చొచ్చుకొని రాలేవు. లోపలికి వచ్చిన కిరణాలు ఇక్కడి వాతావరణానికి వినియోగపడేవిగా ఉంటాయి. ఈ ఓజోన్ పొరనే శ్రీసూక్తం 'హిరణ్య ప్రాకారం'గా అభివర్ణించింది. దానిని రక్షించడానికి మారేడు వృక్షాలను పెంచాలని కూడా సూచనలు చేసింది. ఈ హిరణ్య ప్రాకార అంతర్గతమైన సూర్య కిరణ శక్తి స్వరూపాన్ని 'లలితా త్రిపుర సుందరి'గా భావించి అలంకరించడం సంప్రదాయం. లలితోపాసన భారతీయు లంతా వేరు వేరు రూపాల్లో చేస్తున్నదే.

మనిషికి ఒక వస్తు జ్ఞానం కలగాలంటే దానిపైన ఒక వెలుగు పడాలి. వస్తువుపై వెలుగు పడితే దానిని మనం చూడగలుగుతాం. అదేవిధంగా ఏదైనా నూతనాంశ స్ఫురణ కలగాలంటే మన మనస్సు మీద కూడా ఒక వెలుగు ప్రసారం ఉండాలి. అప్పుడే ఆ విషయ సంబంధమైన అవగాహన మనకు ఏర్పడుతుంది. ఈ భూమి మీద సకల వస్తు, వ్యవహార జ్ఞానాలన్నింటికీ తెల్లని సూర్యకాంతి

ఆనందమయం అవుతుంది. ఆ తొలి కిరణాన్ని ఉపాసించడమే బాలాదేవి పూజ. కిరణం అప్పుడే పుడుతున్న స్థితి కాబట్టి ఆ కిరణ ఉపాసనా భావనే బాలా త్రిపుర సుందరి అమ్మవారి అలంకారంగా నిర్ణయించబడింది.

రెండవ రోజున గాయత్రీమాతగా అమ్మవారిని అలంకరించి పూజిస్తుంటారు. గాయత్రీమాత సూర్యోదయ సమయంలోని సూర్యకిరణం. మన శరీరానికి డి-విటమిన్ అందజేసేది కూడా సూర్యకిరణమే. అది ఈ సమయంలో అధికంగా ఉంటుంది. ఈ భూమికి, ఈ శరీరానికి ఆరోగ్య రీత్యా రక్షణ కలిగించే కిరణమిది. అందుకే ఈ సమయంలో సూర్యనమస్కారాలు, సూర్యుని ఎదుటగా చేసే సంప్రదాయం ఉంది. 'డి' విటమిన్ ను అందించే ఈ మాతకు చేసే ప్రార్థన వల్ల బుద్ధి ప్రేరేపించబడుతుంది. సూర్యకిరణం ప్రత్యక్షంగా శరీరంలోకి చేరే విధానంలో గాయత్రీ మాత ఉపాసన కనిపిస్తుంది. ఉపాసన అంటే ఆ తత్త్వంతో మనం కలిసి ఉండడమే. నిరంతరం దానిని గూర్చిన ధ్యానమే కాకుండా, ఆ కిరణం ఎదురుగా ఉంటూ శరీరాన్ని మనస్సును శుద్ధం చేసుకోవడమే.

మూడవ రోజున అన్నపూర్ణ అలంకార సంప్రదాయం ఉంది. భూమి మీద ఉండే వృక్షజాతిపైన సూర్యకిరణ ప్రభావం వల్ల (కిరణ జన్య సంయోగ క్రియ) వృక్షాలలో పిండి పదార్థాలు ఏర్పడి ఫలాలు పెరుగుతుంటాయి. ఆ ఫలాలను స్వీకరించడం వల్ల సాధారణంగా మనకు ఆకలి తీరడం జరుగుతుంది. అయితే ఈ భూమిపైన జీవులకు ఆహారాన్ని అందించే కిరణాన్ని ఉపాసించడమే అన్నపూర్ణాదేవికి చేసే నమస్కారం. ఆ కిరణానికి కృతజ్ఞత చెప్పుకోవడమే నవరాత్రులలో అన్నపూర్ణ అర్చన అవుతుంది. సూర్యకిరణమే పరోక్షంగా ఆహార రూపంలో మన శరీరంలోకి చేరుతుంది.

మాత్రమే ఆధారం. ఈ తెల్లని కాంతి సముచ్ఛయానికి ఏర్పరచిన రూపమే మన సరస్వతీ అలంకారం. తెల్లని వస్త్రాలు, శ్వేత పద్మం మొదలైనవన్నీ తెలుపు సూర్యకాంతికి సంకేతంగా ఉంటాయి. ఆ జ్ఞాన స్వరూప కిరణోపాసనే 'సరస్వతీ' రూప అలంకారం.

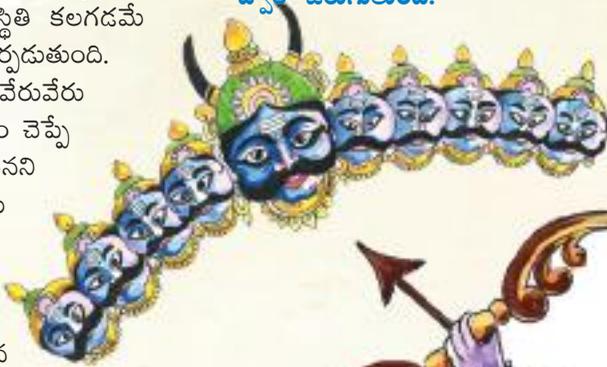
ప్రకృతి శక్తులలో ఏ శక్తి కొంచెం తగ్గినా భూమిలో అంతర్గతంగా ఉన్న సూక్ష్మజీవులు బయటటి వస్తుంటాయి. ఇటీవల మనం అనుభవించిన 'కరోనా' లాంటిదే ఇది. శరీరంలోనూ శక్తి తగ్గితే లోపలి కొన్ని ఇబ్బందికరమైన సూక్ష్మ జీవులు ఇబ్బంది పెడుతుంటాయి. ఈ లోప నివారణకు కూడా సూర్యకాంతి ఉపాసనే కావాలి. ఒక స్థాయిలోని తీవ్రమైన సూర్యకిరణాదులను అర్చన చేసే విధానమే 'మహిషాసుర మర్ధిని' అలంకారం. మహిషుడు కొమ్ములున్న రాక్షసుడు. ఇటువంటి కొమ్ములున్న సూక్ష్మ జీవుల నెన్నింటినో అణిచి వేసిన సూర్యకిరణానికి చెప్పే కృతజ్ఞతనే మహిషాసుర మర్ధిని అలంకార ఉపాసన.

నడినెత్తి మీది సూర్యుణ్ణి చూడాలంటే అందరం తల ఎత్తాల్సిందే. ఆ తీవ్రమైన కిరణాలను ప్రత్యక్షంగా దర్శించలేక తల దించాల్సిందే. ఆ విధంగా మనని మనం తీర్చి దిద్దుకోవాలంటే కూడా ఆ సూర్యకిరణాన్ని ఉపాసించాల్సిందే. రాజ శబ్దానికి శ్రేష్ఠమైనది అని అర్థం. శ్రేష్ఠులకే శ్రేష్ఠమైనది రాజరాజేశ్వరీదేవి. అందుకే ఈ నడినెత్తి మీది సూర్యకిరణానికి చేసే ఉపాసన వల్ల సామాజిక ఉన్నత స్థితి కలగడమే కాకుండా, లోకానికి ఆదర్శవంతమైన స్థితి ఏర్పడుతుంది.

ఈ విధంగా నవరాత్రులలో చేసే వేరువేరు అలంకారాలన్నీ సూర్యకిరణ శక్తులకు మనం చెప్పే కృతజ్ఞత మాత్రమే. ఆ కిరణాల శక్తులే మనని కాపాడేవి. మనకు నిరంతరం రక్షణను కలిగించే కిరణ శక్తిని సంవత్సరానికి ఒకసారి, ప్రకృతి శక్తి విస్తరించే సమయంలో రూపాలను ఆపాదింపజేసి పూజించడం భారతీయ సంప్రదాయంగా వచ్చింది. మన దసరా ఉత్సవాలలో అమ్మవారిని ఏ రూపంలో కొలిచినా, ప్రకృతిపైన ప్రభావం చూపిస్తున్న సూర్యశక్తికి చేసే ఉపాసనగానే భావించాల్సి ఉంటుంది.

ఏదైనా నూతనాంశ స్ఫురణ కలగాలంటే మన మనస్సు మీద కూడా ఒక వెలుగు ప్రసారం ఉండాలి. అప్పుడే ఆ విషయం సంబంధమైన అవగాహన మనకు ఏర్పడుతుంది. ఈ భూమి మీద సకల వస్తు, వ్యవహార జ్ఞానాలన్నింటికీ తెల్లని సూర్యకాంతి మాత్రమే ఆధారం. ఈ తెల్లని కాంతి సముచ్ఛయానికి ఏర్పరచిన రూపమే మన సరస్వతీ అలంకారం.

శరీరానికి రోగనిరోధక శక్తి ఉంటే రోగమే రాదు. శక్తి తగ్గితే రోగం వస్తుంది. మనం ఎదుర్కోలేక పోయినప్పుడే ఏదైనా సమస్య అవుతుంది. శరీరానికి గాని, మనస్సుకు గాని తట్టుకునే శక్తి రావాలంటే సూర్యకిరణ శక్తి వల్ల మాత్రమే సాధ్యం అవుతుంది. దుర్గమమైన వ్యవహారాలను సుగమం చేసుకునే విధానం శక్తి వల్లనే జరుగుతుంది. రోగనిరోధక శక్తిని పెంచుకోవడం కోసం, వ్యవహార శక్తి కోసం చేసే ఉపాసనే దుర్గోపాసన. దుర్గాదేవి అలంకారం ప్రకృతిలోని ఒక ఉన్నతమైన సూర్యశక్తికి సంకేతం. జీవితం సుగమం కావడానికి చేసే సూర్యకిరణ సంబంధ కృతజ్ఞత ఈ అలంకార ఉపాసన ద్వారా జరుగుతుంది.

దివ్యేల ఉత్సవం

ఆశ్వీజ మాసంలో వచ్చే మరో విశిష్టమైన పండుగ దీపావళి. ఇది ఐదు రోజుల పండుగగా కనిపిస్తుంది. ధన త్రయోదశి, నరక చతుర్దశి, దీపావళి అమావాస్య, బలిపాడ్యమి, యమ ద్వితీయగా జరుపుకుంటారు. ఆశ్వీజ మాసంలో చివరగా, కార్తీక మాసంలో మొదటగా వచ్చే ఈ పండుగలను కూడా ఆనందంగా జరుపుకుంటారు భారతీయులు.

అయినం మార్పు ద్వారా భూమిపైకి నూతన వెలుగులు తెచ్చుకున్న విషయాన్ని గుర్తు చేసుకోవడం ఈ దీపావళి పండుగల ముఖ్య ఉద్దేశం. దీపావళి నుండి మొదలైన దీపోత్సవం ఒక మాసం పాటు చేస్తూ ఉంటాయి. దీప దర్శనం వల్ల జీవితంలో వెలుగులు వస్తాయి. వెలుగువైపు జీవితాన్ని కొనసాగించాలనే భావన ఏర్పడటం వల్ల నూతన ఉత్సాహం వస్తుంది. తమసోమా జ్యోతిర్గమయ అనే భావనలోని అర్థం అదే. చీకటి ఉన్న చోట దీపం పెట్టి ఆనందంగా ఉంటున్నట్లు, ప్రత్యక్షదైవమైన సూర్యుని వెలుగు, వేడిమి చుట్టూ మనసును కేంద్రీకరించడం వల్ల మనలో నెలకొన్న ఎన్నో దోషాలు, వ్యతిరేకతలు తొలగిపోతాయి. ఈ భూమి మీద కూడా క్రమంగా చలి వ్యాపనం అయ్యే సమయం, పగటి కాలం తగ్గే సమయం కావడం వల్ల దీపోత్సవాలు జరగాల్సిన అంశం భారతీయ వైజ్ఞానిక విధానానికి సంకేతం.

మన భూమి ప్రస్తుతం ధ్రువ నక్షత్రం ఆధారంగా తిరుగుతుంది. ఈ ధ్రువుడు ఎప్పుడూ ఈ భూమి ఉత్తర ధ్రువానికి ఆధారం కాదు. 26 వేల సంవత్సరాలకు ఒకసారి ఈ నక్షత్ర వ్యవహారాల్లో మార్పులు వస్తాయి. ఇవన్నీ పరిధ్రువ తారలు అవుతాయి. ప్రస్తుతం ఉన్న ధ్రువునిది ప్రస్తుత జ్యోతిషపురం అయితే, ఇంతకు ముందు ఉన్న ధ్రువునిది ప్రాక్ జ్యోతిష పురం అవుతుంది. కాలం గడుస్తున్నప్పుడు ఈ భూమి యొక్క వ్యవహారాల్లో మార్పులు వస్తుంటాయి. అయినా మారుతాయి, ఋతువులు కూడా మారుతుంటాయి. మన జీవన విధానాన్ని ఈ కాలానికి అనుకూలంగా మార్చుకుంటూ ఉండాలి. భూమి మరో పరిధ్రువతార ఎదురుగా మారినప్పుడు ఇంతకు ముందు ఉన్న తార వెనుకకు వెళ్తుంటుంది. అటువంటి తారనే నరకాసురుడు. అయినాల మార్పు అదితి కుండలాల అపహరణగా చూపించారు. ఋతువుల మార్పును వరుణుని

ఛత్రాన్ని దొంగిలించినట్లు పురాణ కథనం. ప్రస్తుత ధ్రువ తార, గత ధ్రువతారగా మారినప్పుడు ఆ మార్పు పొందుతున్న కాలంలో ప్రకృతిలోని ఇబ్బందిని రికార్డ్ చేసిన భారతీయ వైదిక, పురాణ సాహిత్యం వేరు వేరు కథలను మనకు అందించింది. నరకుని కథనం అంతా అటువంటిదే. జీవన విధానం ప్రకృతికి అనుగుణంగా ఉండాలని చెప్పి విధానమే నరక చతుర్దశి విధానం. అభ్యంగన స్నానాలు, హారతులు, దీపాదుల ద్వారా చీకట్లలో వెలుగును నింపే ప్రయత్నం. శరీరాన్ని శుద్ధి చేసుకొని రోగనిరోధక శక్తిని పెంచుకునే భావన.

వెలుగును దైవంగా భావించిన సంస్కృతి భారతీయం. క్షీరసాగర మథనం నుండి పుట్టిన మహాలక్ష్మికి దీపావళి నాడు వెలుగు రూపంగా చేసే అర్చన కూడా ఈ కోవకే చెందుతుంది. వెలుగులు భూమి మీద తగ్గబోతున్న సమయంలో వెలుగు, జ్ఞాన రూపమైన లక్ష్మీ ఆరాధన, చీకటి, అజ్ఞాన రూపమైన అలక్ష్మీ నిస్సరణ దీపావళి ప్రత్యేకతలు. లక్ష్మీ రూప దీపోత్సవం ఈ రోజునుండే ప్రారంభం అవుతుంది. ఇంకా కేదార గౌరీ ప్రతాలన్నీ భూమికి చేసే అర్చనలే. భూదేవతా శక్తికి చేసే అర్చన, చెప్పే కృతజ్ఞతలీ ప్రతాలు.

దీపావళి సందర్భంలోని అన్ని అంశాలు వెలుగుల చుట్టే తిరుగుతాయి. బలి పాడ్యమి, యమ ద్వితీయలు కూడా చీకటి ఈ భూమిని ఇబ్బంది పెట్టకుండా, ఈ శరీరాలపై వ్యతిరేకతలకు గురిచేయకుండా చేసే ప్రయత్నాలే.

ఈ విధంగా మన పండుగలు, దైవ పూజలు, అలంకారాల వెనుక అన్నీ వైజ్ఞానిక కోణాలే ఉంటాయి. వెతుక్కునే వారికి వెతుక్కున్నంత సమాచారం మన సాహిత్యంలోనూ, ఈ ప్రకృతిలోనూ దొరుకుతుంది. ఈ వైజ్ఞానిక భావనలు అర్థం చేసుకుని ఇంకా ఇనుమడించిన భక్తిశ్రద్ధలతో ఈ ప్రకృతి శక్తి స్వరూపాలకు నమస్కరిద్దాం. ఆనందమయ జీవనాన్ని పొందుదాం.

బతుకమ్మ చీరల పంపిణీ

తెలంగాణ ఆడపడచుల ఆత్మగౌరవాన్ని పెంపొందించే విధంగా, ప్రతి బతుకమ్మ పండుగకు పంపిణీ చేసిన విధంగానే ఈసారి కూడా తెలంగాణ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం బతుకమ్మ పండుగకు ఆడపడచులకు చీరల పంపిణీని ప్రారంభించింది. ఈసారి సాధారణ చీరలకు అదనంగా ఉత్తర తెలంగాణ జిల్లాల్లో వయోవృద్ధ మహిళలు ధరించే 9 మీటర్ల పొడవుగల చీరలు 8 లక్షలు తయారు చేయించడం విశేషం. వివిధ రంగులు, తీరొక్క డిజైన్లతో తయారు చేయించారు. చేనేత కార్మికులకు చేతనిండా పని కల్పించి, వారి ఉపాధికి కూడా సహాయపడ్డారు. ఈ ఏడాది రూ.339.73 కోట్ల వ్యయంతో 10 రకాల ఆకర్షణీయ రంగులు, 24 రకాల డిజైన్లతో రాష్ట్రవ్యాప్తంగా సుమారు కోటి బతుకమ్మ చీరలను పంపిణీ చేస్తున్నారు. 240 రకాల ట్రెడ్ బోర్డర్ (దారపు పోగుల అంచులు)తో 100 శాతం పాలిస్టర్ ఫిలమెంట్ నూలు చీరలను తయారు చేశారు. ఆరు మీటర్ల పొడవుతో 92 లక్షల చీరలు, 9 మీటర్ల పొడవుగల చీరలు 8 లక్షలు తయారు చేయించారు. మొత్తంగా కోటి బతుకమ్మ చీరలను రాష్ట్రంలో ఆహార భద్రత కార్డు కలిగి 18 ఏండ్లు నిండిన ప్రతి ఒక్క ఆడబిడ్డకు అందిస్తున్నారు. ఆడపడచులకు బతుకమ్మ పండుగకు చీరల పంపిణీ కార్యక్రమం ప్రారంభించిన 2017 నుంచి నేటి వరకు (ఈ ఏడాది చీరలతో కలుపుకొని) 5.81 కోట్ల చీరలను తెలంగాణ ఆడబిడ్డలకు అందించారు.

ఈ సందర్భంగా ఐటీ, పరిశ్రమలు, మున్సిపల్, జౌళి శాఖ మంత్రి కల్వకుంట్ల తారకరామారావు మాట్లాడుతూ తెలంగాణ సంస్కృతి, సంప్రదాయానికి ప్రతీకైన బతుకమ్మ పండుగకు సర్కారు సారి సిద్ధం చేసిందని తెలిపారు. ప్రతి ఇంటా ఆడబిడ్డలు ఆనందంతో ఉండేలా ప్రతి ఏటా ఇచ్చే బతుకమ్మ చీరల పంపిణీ సెప్టెంబరు 22 నుంచి ప్రారంభించినట్లు తెలిపారు. తెలంగాణ ప్రభుత్వం చేనేత కార్మికులకు చేయూతనివ్వడంతోపాటు ఆడబిడ్డలకు చిరుకానుక ఇవ్వాలన్న మహిమను

లక్ష్యంతో 2017లో చీరల పంపిణీ ప్రారంభించినట్లు పేర్కొన్నారు. రాష్ట్రవ్యాప్తంగా మంతులు, ఎమ్మెల్యేలు, ఇతర ప్రజాప్రతినిధుల ఆధ్వర్యంలో సెప్టెంబరు 22 నుంచి బతుకమ్మ చీరల పంపిణీ కార్యక్రమం కొనసాగుతుందని తెలిపారు. అన్ని జిల్లాల కలెక్టర్లతో సమన్వయం చేసుకుంటూ చేనేత శాఖ అన్ని ఏర్పాట్లు పూర్తి చేసిందన్నారు. నేతన్నలను ఆదుకునేందుకు తమ ప్రభుత్వం ప్రయత్నం చేస్తుంటే, కేంద్రం టెక్నాలజీ ఉత్పత్తులపై జీఎస్టీ విధిస్తూ వారి బతుకుల్ని ఆగం చేస్తున్నదని మంత్రి విమర్శించారు.

శక్తి రూపాలలో ఉగ్ర రూపంలో ఉన్న దేవత చాముండి. అమ్మవారి సప్త మాతృకలలో ఒకటి. దుర్గాదేవి సైన్యమైన 81 మంది తాంత్రిక దేవతలలో ముఖ్యమైన యోగిని చాముండి. సప్త మాతృకలలో మిగిలిన వారిని వారివారి భర్తల శక్తి స్వరూపాలుగా కొలుస్తారు. కానీ ఒక్క చాముండిని మాత్రం ప్రత్యేకంగా కొలుస్తారు. సృష్టికర్త బ్రహ్మ దగ్గర నుంచి సకల జీవరాశులకు మాతృమూర్తి అమ్మవారేనని దేవీ భాగవతం చెబుతోంది. ఆమె ఇచ్చా శక్తి, జ్ఞాన శక్తి, క్రియా శక్తి, సర్వ శక్తి స్వరూపిణి. ఆ ముగ్గురమ్మల మూలపుటమ్మ, సురారులమ్మ చాముండి దేవిగా అష్టాదశ శక్తి పీఠాలలో నాల్గవ పీఠంగా ఉన్న మైసూరు క్షేత్రంలో కొలువై భక్తుల నీరాజనాలందుకుంటోంది.

మైసూర్ చాముండి

- దాసరి దుర్గా ప్రసాద్

కర్ణాటక రాష్ట్రంలోని బెంగళూరుకు సుమారు 140 కి.మీ. దూరంలో ఆగ్నేయం వైపున మైసూరు పట్టణం వుంది. ఇది ఒడయార్ వంశీయులకు రాజధానిగా వుండేది. మైసూర్ పట్టణానికి సుమారు 13 కి.మీ. దూరంలో చాముండి పర్వతం వుంది. సతీదేవి దివ్యాభరణాలు, వెంట్రుకలు పడిన ప్రదేశంగా ప్రసిద్ధి. మార్కండేయ పురాణంలో దేవి ప్రస్తావన గురించి ప్రముఖంగా ప్రస్తావించడం జరిగింది. మాత మూడవ అవతారంలో మహామాయ, మహాసరస్వతీ రూపిణిగా శుంభ, నిశుంభలనే రాక్షసులను వధించింది. ఆమె దేహం నుంచి వెలువడిన కాళికాదేవి చంద్ర, ముండులను సంహరించి "చాముండి"గా ప్రసిద్ధి పొందింది.

పురాణ కాలంలో మహిషాసురుడు పాలించిన పురమును మసూరుగా,

మహిషాసురపురంగా పిలిచేవారు. కాలక్రమేణా ఇది మైసూరుగా మారిందని ప్రతీతి. అశోకుని పాలనలో ఈ ప్రాంతాన్ని మహిషాసుర మండలం అని పిలిచేవారని కూడా ప్రతీతి. మహిషాసురుడు మహాబలవంతుడు. స్త్రీ తప్ప ఇతరుల చేతిలో మరణం లేకుండా వరం పొందిన వాడు. అయితే ఆ వర ప్రభావంతో ముల్లోకాలను జయించి దేవతలను, ఋషులను బాధించాడు. దుష్టపాలనతో ప్రజాకంటకుడుగా మారిన మహిషాసురుణ్ణి అంతమొందించమని త్రిమూర్తులను ఇంద్రాది దేవతలు వేడుకోగా, వారు తమ ముగ్గురి శక్తితో ఓ మహా శక్తిని సృష్టించారు. ఆమె అష్ట భుజాలతో, సహస్ర కోటి మార్తాండుల తేజస్సుతో బ్రహ్మాండమంతా వ్యాపించి ప్రకాశించింది. ఆమెను చూసి సకల జగత్తు చేతులెత్తి మొక్కింది. యక్ష, కిన్నెర, కింపురుషులు అమ్మ కీర్తిని భక్తితో గానం చేశారు. దేవతలు తమ శక్తిని, ఆయుధాలను

ఆ తల్లికి సమర్పించారు. ఈ క్రమంలో శంఖ, చక్ర, గద, పద్మ, ధనస్సు, బాణ, ఖడ్గ, ముసల, శూల, పాశ, అంకుశ, పరశువులను ధరించి ఆ తల్లి శత్రు సంహారాన్ని మొదలు పెట్టింది. పది రోజులు అసురులతో పోరాడి రోజుకో రూపంలో రాక్షసులను అంతమొందించింది. పదవ రోజు మహిషాసుర వధతో శత్రువులను నిశ్చేషం చేసి సర్వ లోకాల శోకాలను రూపుమాపి, మహిషాసుర మర్ధినిగా వెలుగొందింది. మహిషాసురుడి సేనాధిపతులైన చండ, ముండ రాక్షసులను వధించింది కనుక ఆ తల్లికి చాముండి అనే పేరు సార్థకమైంది.

మైసూరు మహారాజులు చాలా సంవత్సరాలుగా ఈ చాముండి మాతను పూజిస్తూ, కుల దేవతగా ఆరాధిస్తూ, ఈ దేవాలయాన్ని పోషిస్తూ దేవాలయ అభివృద్ధికి ఎంతగానో సహకరించారు.

చాముండి కొండ మీదున్న అమ్మవారి ఆలయాన్ని 12 వ శతాబ్దంలో హొయసల పాలకులు నిర్మించినట్లు ఇక్కడి ఆధారాలు చెబుతున్నాయి. ఈ దేవాలయ గోపురాన్ని 17 వ శతాబ్దంలో విజయనగర పాలకులు నిర్మించారు. అలాగే 1659లో 3,489 అడుగుల కొండ శిఖరానికి వెయ్యి మెట్లతో మార్గాన్ని ఏర్పాటు చేశారు.

1761-82 మధ్యకాలంలో మైసూరు సామ్రాజ్యాన్ని పరిపాలించిన ముస్లిం పాలకుడు హైదర్ అలీ చాముండేశ్వరి అమ్మవారికి అనేక ఆభరణాలు, వస్త్రాలు సమర్పించారు. ఈ సంప్రదాయాన్ని ఆయన కుమారుడైన టిప్పు సుల్తాన్ కూడా కొనసాగించారు. అలాగే, నేటి చాముండేశ్వరాలయం 1827వ సంవత్సరంలో పునరుద్ధరింపబడింది.

మహిషాసురుడనే రాక్షసున్ని సంహరించడానికి సతీ శక్తి చాముండేశ్వరి అమ్మవారిగా వెలిసిందని దేవి భాగవతం చెబుతోంది. హరుని రుద్ర తాండవంలో అమ్మవారి తలవెంట్రుకలు ప్రస్తుత మైసూరు ప్రాంతంలోని చాముండి పర్వతాలపై పడ్డాయని స్థలపురాణం చెబుతోంది. ఈ ఆలయంలో అమ్మవారు స్వర్ణవిగ్రహ రూపంలో కొలవై భక్తుల పూజలందుకుంటోంది.

రోజూ వేలాది మంది భక్తులు దర్శించుకునే చాముండేశ్వరి ఆలయంలో దేవీ శరన్నవరాత్రి ఉత్సవాలను అత్యంత ఘనంగా నిర్వహిస్తారు. లక్షలాది మంది భక్తులు పాల్గొనే ఆ ఉత్సవ శోభను స్వయంగా చూడాలే కానీ వర్ణింప శక్యం కాదు.

నవరాత్రి ఏడవ రోజున చాముండి దేవి ఆలయానికి సకల ఆభరణాలను తీసుకురావడం ఆనవాయితీగా వస్తోంది. ఆ రోజు రాత్రి నుంచి 12 రోజులు అన్ని ఆభరణాలను దేవికి అలంకరిస్తారు. దసరా పండుగ ముగిసిన కొద్ది రోజులకు ఆభరణాలను మళ్లీ ఖజానాకు తరిలిస్తారు. చాముండి దేవికి ధరింపజేసే ఆభరణాలలో కొన్ని శ్రీకంఠదత్త నరసింహరాజు ఒడయార్ తన వద్ద ఉంచుకొని, వీటిని దసరా సందర్భంలో దేవస్థానానికి సమర్పిస్తూ రావటం అనాదిగా వస్తున్న ఆనవాయితీ.

అయితే ఆభరణాలను మూల విరాట్ విగ్రహానికి అలంకరించరు. మూల విగ్రహానికి పలు ఆభరణాలైన డాలు, కవచం నిత్యం ఉంటాయి. విశేషమైన ఆభరణాలను మాత్రం ఉత్సవ విగ్రహానికి అలంకరిస్తారు. దీంతో సంవత్సరానికి ఒక్కసారి మాత్రమే భక్తులు చూడటానికి అవకాశం ఉంటుంది.

కుల దేవత చాముండి దేవి సకల ఆభరణాలను మైసూరు మహారాజులే ఇస్తూ వచ్చారు. ముమ్మడి కృష్ణరాజు ఒడయార్ చాముండి దేవికి పరమ భక్తులు. కుల దేవత ప్రీత్యర్థం నవరత్నాల పేరుతో తొమ్మిది సార్లు సేవలు చేసేవారు. నక్షత్ర మాలిక అనే విశేషమైన ఆభరణంతో దేవిని అలంకరించేవారు.

సంవత్సరానికొక్కసారి సర్వాలంకార భూషితమైన చాముండమ్మను చూడటం తమ అదృష్టంగా భక్తులు భావిస్తారు. తల మీదున్న చామరాజ ముడి (కీరీటం), కంఠాభరణాలతో, కర్ణ పత్రాలతో, 3 పతకాలు, హారం, 28 మణులను పొదిగిన కంఠి, జడ పిన్నులు, జడ బిళ్ల, వజ్ర ఖచితమైన త్రిశూలం, పాశు పతాస్త్రం, నాగాస్త్రం, కవచం, ఘంటా హస్త కవచం, కలశం, డమరుకాస్త్రం, ఖడ్గ హస్తం తదితర ఆభరణాలతో సర్వశోభితంగా చాముండీదేవి దసరా రోజులలో ఆలరారుతుంది.

గర్భాలయంలో కొలువుదీరిన అమ్మవారి దర్శనం పూర్వజన్మల పుణ్య ఫలంగా భక్తులు భావించి క్రమోద్బులర్పిస్తారు.

ద్రవిడ నిర్మాణానికి ప్రతీకగా ఈ ఆలయం చతురస్రాకార నిర్మాణాన్ని కలిగి ఉంది. నవరంగ హాల్, మంటపం ఉన్నాయి. గర్భగుడి ముందు గదిలో, మహారాజా కృష్ణరాజు వడయార్ విగ్రహం ఉంటుంది. అమ్మవారి వాహనం గుడ్లగూబగా చెబుతారు.. కొన్నిసార్లు శవ వాహనదారిగా కూడా వర్ణిస్తారు. ఆమె స్మశాన నివాసి.. అందుకేనేమో ఈ అమ్మవారికి జంతుబలిని ఇచ్చి, మద్యంతో నైవేద్యాన్ని నివేదిస్తారు.. తాంత్రిక విద్యలు సిద్ధించేందుకు కూడా ఈ అమ్మవారిని ఆరాధిస్తారు. ఇక్కడ చాముండేశ్వరి దేవాలయానికి వెళ్లే మార్గంలోనే మహిషాసురుడి విగ్రహం వుంది. ఒక చేతిలో కత్తి, ఇంకొక చేతిలో పడగవిప్పిన పాముతో ఈ శిల్పం కన్పిస్తుంది. చాముండేశ్వరి దేవాలయం చుట్టూ విశాలమయిన ఖాళీస్థలం వుంది. దేవాలయ గోపురం పదంతస్తులతో అలరారుతోంది. దేవాలయ ప్రాంగణంలో విశాలమైన రావిచెట్టు కూడా ఉంది. ఇది అత్యంత మహిమాన్వితమైనదిగా చెబుతారు.

క్రొంచగిరిగా పేరుపొందిన ఈ పర్వతం మీదకి మెట్ల మార్గంతోపాటు రోడ్డు మార్గం కూడా ఉంది. మెట్ల మార్గంలో 16 అడుగుల ఎత్తుగల ఏకశిలా నిర్మితమైన నంది విగ్రహం చూపరులను విశేషంగా ఆకర్షిస్తుంది.

పురాణ, ఇతిహాసకాలంలో చాముండి పర్వతాన్ని మహాబలాద్రి పర్వతంగా పిలిచేరు. దీనినే మహాబలగిరి అని కూడా సంబోధించేవారు. మహాబలాద్రి పర్వతాన స్వయంభువ లింగం రూపంలో వెలిసిన

మహాబలేశ్వర ఆలయం కూడా ఉంది. చాముండేశ్వరి ఆలయానికి కుడివైపున, కొంత దూరంలో ఈ ఆలయం ఉంది. మహాబలేశ్వర దర్శనం పుణ్యదాయకం. శివాలయం వెనుక భాగంలో నారాయణ స్వామి కొలువుదీరారు.

చాముండి పర్వతాన, తూర్పువైపుగా "దేవకెరె" అనే తీర్థం ఉంది. దేవకెరెకు సంబంధించి పురాణ గాథ ఒకటి ప్రచారంలో ఉంది. పాపహరిణియగు గంగానదిలో స్నానమాచరించిన భక్తులు పుణ్యం సంపాదించి, విష్ణులోకం చేరుకుంటున్నారు. వారి పాపాలను గంగామాత స్వీకరించి, తాను మాత్రం క్షీణిస్తుందట. అంతట ఒకనాడు గంగామాత బ్రహ్మతో తన బాధను మొరపెట్టుకుందట. బ్రహ్మ ఆజ్ఞ ప్రకారం దక్షిణ భారతదేశాన, పవిత్రమైన కావేరినది ప్రాంతంలో గల మహాబలాద్రి పర్వతాన జన్మించి, మహాబలేశ్వర లింగాన్ని ఆరాధించి, తిరిగి స్వచ్ఛత తెచ్చుకుందట. సూర్యుడు మేషరాశిలో వుండగా, శుక్లపక్ష సప్తమి దినాన మహాబలాద్రి క్షేత్రంలో గల మహాబలేశ్వర స్వామిని ఆరాధిస్తే సకలాభిష్టాలు నెరవేరుతాయని విశ్వాసం. అలాగే, ఆషాఢమాసంలోని కృష్ణపక్షంలో రేవతి నక్షత్రం వున్న శుక్రవారం రోజున చాముండేశ్వరి మాతను

చంపకమాలతో ఆరాధిస్తే, సకల బాధలు తొలగి, కోర్కెలు తీరుతాయని స్థల పురాణాలు చెబుతున్నాయి.

చాముండి మాత ఆలయాన్ని ప్రతి రోజు ఉదయం 6 గంటల నుంచి మధ్యాహ్నం 12 గంటల వరకు, సాయంత్రం 5 నుంచి 8 గంటల వరకు ప్రజల సందర్శనార్థం తెరచి ఉంచుతారు.

ఎలా చేరుకోవాలి?

మైసూరు వరకు వచ్చి అక్కడ నుంచి ఏదైనా వాహనంలో చాముండి హిల్స్ కు సులువుగా చేరుకోవచ్చు. కర్ణాటక రోడ్డు రవాణ సంస్థ కూడా ప్రతి రోజూ అనేక బస్సులను ఈ క్షేత్రానికి నడుపుతోంది.

“రాజన్న సరిపట్టు” సరిపట్టు పట్టుచీర

సిరిసిల్ల పట్టుచీర “రాజన్న సరిపట్టు” అంతర్జాతీయ వేదికలపైన అనేక మందిని ఆకర్షిస్తున్నది. సిరిసిల్ల జిల్లాలోని నేతన్నలు తయారుచేసిన “రాజన్న సరిపట్టు” పట్టుచీరలు న్యూజిలాండ్ కి చెందిన మంత్రి ప్రియాంక రాధాకృష్ణన్ చేతుల మీదుగా న్యూజిలాండ్ లో జరిగిన ఓ కార్యక్రమంలో అవిష్కరించబడింది. రాజన్న సరిపట్టు చీరలను ప్రారంభించిన న్యూజిలాండ్ మంత్రి ప్రియాంకకు రాష్ట్ర టెక్నోలజీల్ శాఖ మంత్రి, కే.తారకరామారావు ధన్యవాదాలు తెలిపారు. సిరిసిల్లకు చెందిన నేతన్నల ఉత్పత్తులు ప్రపంచ వేదికలపైన అవిష్కారం కావడం అత్యంత సంతోషాన్ని ఇస్తున్నదని ఈ సందర్భంగా కేటీఆర్ అన్నారు. మంత్రి ప్రియాంక రాధాకృష్ణన్ తో ఈ కార్యక్రమాన్ని నిర్వహించిన ఎన్ఆర్ఐఐ బ్రాండ్ తెలంగాణ ఫౌండర్ సునీత విజయ్ తదితరులను మంత్రి అభినందించారు.

తెలంగాణ ప్రభుత్వం చేపట్టిన అనేక కార్యక్రమాలతో ఒకప్పుడు సంక్షోభంలో ఉన్న సిరిసిల్ల నేతన్నలు నేడు వినూత్నమైన ఉత్పత్తులతో ప్రపంచాన్ని ఆకర్షించే పరిస్థితికి చేరుకున్నారు కేటీఆర్ అన్నారు. సిరిసిల్లకు చెందిన హరిప్రసాద్ లాంటి నైపుణ్యం కలిగిన నేతన్నలు, వినూత్న ఉత్పత్తులను తయారు చేయడం పట్ల మంత్రి కేటీఆర్ సంతోషం వ్యక్తం చేశారు. ఇప్పటికే హరిప్రసాద్ ఇలాంటి నేతన్నల నైపుణ్యం వలన సిరిసిల్ల కేంద్రంగా బతుకమ్మ చీరలతో పాటు అగ్రిఫెట్లలో ఇమిడే చీర, వివిధ కళాకృతులు, వివిధ పేర్లతో రూపొందించిన వినూత్నమైన చీరలను నేయడం జరుగుతున్నది. న్యూజిలాండ్ లో జరిగిన రాజన్న సరి పట్టు బ్రాండ్ లాంచ్ కార్యక్రమంలో మంత్రి కేటీఆర్ వీడియో సందేశం ద్వారా మాట్లాడారు. సిరిసిల్ల రాజన్న సరి పట్టుకు మంచి భవిష్యత్తు ఉండాలని, అందుకు అవసరమైన అన్ని రకాల సహాయ సహకారాలను ప్రభుత్వం సుంచి అందిస్తామని తెలిపారు.

నాలుగు సంవత్సరాల క్రితం బతుకమ్మ చీరల తయారీని చూసేందుకు తెలంగాణకు వచ్చిన బ్రాండ్ తెలంగాణ ఫౌండర్ సునీత విజయ్ సిరిసిల్లలోని నేతన్నలు, వారి నైపుణ్యం గురించి తెలుసుకోవడం జరిగింది. అప్పుడే సిరిసిల్లకు చెందిన నేతన్న హరిప్రసాద్ గురించి తెలుసుకొని, ఆయనతో పట్టుచీరలు తయారు చేయించి, అమెరికా, యూకే, న్యూజిలాండ్ వంటి ఆరు దేశాల్లో తెలిసిన వారి ద్వారా సిరిసిల్ల పట్టుచీరలకు ఆర్డర్లు ఇప్పించారు. అయితే సిరిసిల్ల పట్టుచీరలకు ఒక బ్రాండ్ తీసుకురావాలన్న ఉద్దేశంతో “రాజన్న సరిపట్టు”గా నామకరణం చేసి, న్యూజిలాండ్ లో ఏర్పాటు చేసిన కార్యక్రమంలో ఆ దేశ మంత్రి ప్రియాంక రాధాకృష్ణన్ తో, 300 మంది ప్రవాస భారతీయుల సమక్షంలో సిరిసిల్ల నేతన్నల ఉత్పత్తులను ప్రదర్శించారు. ఆ తర్వాత సిరిసిల్ల పట్టుచీరలతో ఒక ఫ్యాషన్ షోను సైతం నిర్వహించారు. “రాజన్న సరిపట్టు” పేరుతో సిరిసిల్ల పట్టు చీరలకు

ప్రత్యేకంగా ఒక బ్రాండ్ క్రియేట్ చేయాలన్న తన ఆలోచనకు, అటు తెలంగాణ ప్రభుత్వంతో పాటు ప్రవాసీ మహిళల సుంచి మంచి స్పందన లభిస్తుందని బ్రాండ్ తెలంగాణ ఫౌండర్ సునీత విజయ్ తెలిపారు. తొలుత నేతన్న హరిప్రసాద్ ఒక్కరితో మాత్రమే ప్రారంభమైన పట్టు చీరల ఉత్పత్తి, ప్రస్తుతం జిల్లాలో 40 మందికి పైగా నేతన్నలకు ఉపాధి లభిస్తుందని ఆమె తెలిపారు.

నేతన్నల ఉత్పత్తులను ముఖ్యంగా “రాజన్న సరిపట్టు” పట్టు చీరలను తన చేతుల మీదుగా ప్రారంభించడం తనకు అత్యంత సంతోషాన్ని ఇచ్చిందని న్యూజిలాండ్ మంత్రి ప్రియాంక రాధాకృష్ణన్ పేర్కొన్నారు. వ్యక్తిగతంగా తనకు పట్టు చీరలు ఎంతో ఇష్టమని, తెలంగాణకు చెందిన బతుకమ్మ సంబరాల కోసం ప్రవాసీలు తనని ఆహ్వానించిన ప్రతిసారి, వాటినే ధరిస్తానని.. పట్టు చీరలతో తనకున్న అనుబంధాన్ని గుర్తు చేసుకున్నారు. గతంలో సిరిసిల్లకు చెందిన ఒక పట్టుచీరను ధరించి బతుకమ్మ కార్యక్రమంలో పాల్గొన్న విషయం ట్వీట్టర్ ద్వారా తెలుసుకొన్న కేటీఆర్, ఆయనను హైదరాబాద్ లో ఒక సమావేశంలో కలిసిన సందర్భంగా ఈ విషయాన్ని ప్రస్తావించారన్నారు.

తాను ఎంత దీనస్థితిలో ఉన్నా, నా అన్నవారు ఎవరు లేకపోయినా పట్టుదలతో చదువులతల్లిని సాక్షాత్కరింప చేసుకుని, నాలుగు ఐటీ కంపెనీలలో క్యాంపస్ సెలక్షన్స్ లో ఎంపికైన నిరుపేద విద్యార్థిని విజయగాఢ ఇది. ఎక్కడో జగిత్యాల జిల్లాలోని కథలాపూర్ మండలం తండ్రియాల మారుమూల పల్లెలో పుట్టినా, తన ప్రతిభతో ఎదిగి, మంత్రి కేటీఆర్ ప్రశంసలందుకుని, ఆయన ఆర్థిక సహకారంతో ఇంజనీరింగ్ పూర్తి చేసి, పలువురి ప్రశంసలందుకుంటున్న 'రుద్ర రచన' ఇప్పటి విద్యార్థినీ, విద్యార్థులకు ఆదర్శంగా నిలుస్తున్నది.

చదువుల తల్లికి చేయూత

చిన్నప్పుడే తల్లితండ్రులను కోల్పోయింది. అయినా ఆత్మస్థైర్యంతో ముందుకు సాగింది. స్థానిక బాలసదనంలో ఉంటూ జగిత్యాల ప్రభుత్వ బాలికల ఉన్నత పాఠశాలలో పదవతరగతి పూర్తి చేసింది. తర్వాత హైదరాబాద్ యూసుఫ్ గూడాలోని స్టేట్ హోమ్ లో ఉంటూ పాలిటెక్నిక్ ని పూర్తి చేసింది. ఈసెట్ ప్రవేశ పరీక్ష ద్వారా 2019లో హైదరాబాద్ సిబిఐటీ కాలేజీలో కంప్యూటర్ సైన్స్ బ్రాంచ్ లో ఇంజనీరింగ్ సీటు సంపాదించింది. కానీ కాలేజీలో చేరడానికి కావాల్సిన డబ్బులు లేకపోవడంతో దిక్కతోచని స్థితిలో పడిపోయింది. ఇంతటితో తన చదువు ఆగిపోవాల్సిందేనా.. అని దిగులుపడుతున్న సమయంలో మంత్రి కేటీఆర్ అమ్మాయి దీనగాఢ తెలుసుకున్నారు. ఆమెను ప్రగతిభవన్ కు పిలిపించుకుని అభయహస్తమిచ్చి ఆదుకున్నారు. తానే ఇంజనీరింగ్ ఫీజులు మొత్తం చెల్లిస్తానని, బాగా చదువుకుని విజయం సాధించాలని ఆశీర్వదించారు.

ఇచ్చిన మాట ప్రకారం రుద్ర రచన ఇంజనీరింగ్ ఫీజులు, హాస్టల్ సంబంధిత ఖర్చులను కేటీఆర్ వ్యక్తిగతంగా భరించారు. కేటీఆర్ ఆర్థిక సహాయంతో ఇంజనీరింగ్ చదువుతున్న రుద్ర రచన, ఇటీవల జరిగిన క్యాంపస్ ప్లేస్ మెంట్ లో నాలుగు ప్రముఖ కంపెనీలలో ఉద్యోగాన్ని సాధించింది. ఈ సందర్భంగా ప్రగతి భవన్ లో మంత్రి కేటీఆర్ ను రుద్ర రచన కలిసింది. ఆమె చదువు, ఉద్యోగాల విషయం తెలుసుకుని కేటీఆర్ సంతోషపడ్డారు. తనకంటూ ఎవరూ లేకున్నా ఆత్మవిశ్వాసంతో రుద్ర రచన జీవితంలో విజయం సాధించిందని మెచ్చుకున్నారు.

తల్లిదండ్రులు లేని తనకు మంత్రి కేటీఆర్ ఒక అన్నగా అండగా నిలబడ్డారని, తన కల సాకారం కోసం తండ్రిగా తపించారని రచన భావోద్వేగానికి లోనయ్యింది. ఈ సంవత్సరం రాఖీ కట్టాలనుకున్నానని, కేటీఆర్ కాలికి గాయం అయిందన్న విషయం తెలుసుకుని బాధపడ్డానని రుద్ర రచన చెప్పింది. తాను పొదుపు చేసుకున్న డబ్బులతో వెండి రాఖీ తయారు చేయించానన్న రచన, ఆ రాఖీని కేటీఆర్ కు కట్టింది. రచన మాటలకు, అభిమానానికి మంత్రి కేటీఆర్ భావోద్వేగానికి లోనయ్యారు. రచన చేత రాఖీ కట్టించుకున్న తాను, ఆమె జీవితంలో మరింత స్థిరపడేందుకు చేసే ప్రతి ప్రయత్నానికి అండగా ఉంటానని హామీ ఇచ్చారు.

జీవితంలో అనేక కష్టాలు ఎదుర్కొని వాటిని సవాలుగా స్వీకరించి నాలుగు కంపెనీలలో ఉద్యోగాలు సాధించిన రచన యువతరానికి ముఖ్యంగా గ్రామీణ ప్రాంత విద్యార్థులకు ఆదర్శంగా నిలిచిందన్నారు. భవిష్యత్తులో సివిల్ సర్వీసెస్ పరీక్ష రాసి సివిల్ సర్వెయింగ్ కావాలన్న తన లక్ష్యానికి అండగా ఉంటానని కేటీఆర్ హామీ ఇచ్చారు. రచన చివరి సంవత్సరం ఇంజనీరింగ్ ఫీజు, హాస్టల్ ఖర్చుల కొరకు అవసరం అయిన మొత్తం నగదు సహాయాన్ని కేటీఆర్ ఆమెకు అందించారు.

కోమటి చెరువులో చేపల సందడి

మీ సంతోషం మాకు కావాలి, మీ ముఖాన చిరునవ్వు కావాలి. మీ కండ్లలో ఆనందం కావాలి. అందుకు దొరికిన ఏ చిన్న అవకాశమైనా కూడా మీ కోసమే నా ప్రయత్నం. మనమంతా కలిసి బంగారు సిద్దిపేట చేద్దామని రాష్ట్ర ఆర్థిక, వైద్యశాఖ మంత్రి తన్నీరు హరీష్ రావు అన్నారు.

సిద్దిపేట కోమటి చెరువులో 1.20 లక్షల చేప, రొయ్య నారును వంద శాతం సబ్సిడీపై విడుదల చేశారు. ఈ సందర్భంగా మంత్రి మాట్లాడుతూ.. ఒకప్పుడు.. మన అవసరాలకు చేపలను దిగుమతి చేసుకునే వాళ్ళమని, ఇవాళ మనమే చేపలను ఎగుమతి చేసే స్థాయికి చేరుకోవడం సంతోషంగా ఉందన్నారు. తెలంగాణ ప్రాంత చేపలు ఇప్పుడు బెంగాల్ వరకు పోతున్నాయని ఇదంతా కాశేశ్వరం వల్ల సాధ్యమైందన్నారు. ప్రస్తుతం రాష్ట్రంలో మత్స్య సంపద పెరిగిందని, గంగపుత్రులకు పూర్వ వైభవం వచ్చిందన్నారు. తెలంగాణ ప్రభుత్వం రూ 120 కోట్లతో రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా అన్ని చెరువుల్లో ఉచితంగా చేప పిల్లలను వేసే పథకాన్ని చేపట్టిందన్నారు. గంగపుత్రులకు ప్రభుత్వం అండగా ఉంటుందని, ప్రత్యేకంగా రుణాలు, వాహనాలు, మార్కెటింగ్ సౌకర్యం, మహిళా సంఘాలకు రుణ సదుపాయాలు కల్పించడం జరుగుతుందన్నారు.

మీ సంతోషం మాకు కావాలని, అందుకే మీకు అన్ని వసతులతో కూడిన ఫిష్ మార్కెట్ను ఇంటిగ్రేటెడ్ మార్కెట్లో ఏర్పాటు చేయడం జరిగిందని పేర్కొన్నారు. దీని ద్వారా వందల కుటుంబాలకు జీవనోపాధి లభిస్తుందన్నారు. జిల్లాలోని అన్ని చెరువుల్లో నెల రోజుల్లో చేప పిల్లలను వేయాలని అధికారులకు

సూచించారు. ఒక బంగారు సిద్దిపేట లక్ష్యంగా ముందుకు సాగుతున్నామని, ప్రజలు సహకారం అందించాలని కోరారు. స్వచ్ఛ సిద్దిపేటలో భాగంగా ప్లాస్టిక్ నిషేధం అమలులో ఉందని, మీ సహకారాన్ని అందించాలని సూచించారు. కాలుష్య నియంత్రణ కోసం విస్తృతంగా మొక్కలు నాటుతున్నామని, వాటిని కాపాడాల్సిన బాధ్యత మీపై ఉందన్నారు. విద్య, వైద్య రంగాల్లో సిద్దిపేట అభివృద్ధి సాధించిందని పేర్కొన్నారు. మీ గౌరవం, మీ విలువ పెంచి సిద్దిపేట పేరును మరింత ఇనుమడింప చేసే ప్రయత్నం చేస్తున్నామని పేర్కొన్నారు. ప్రభుత్వ ఆసుపత్రి సేవలను ప్రతి ఒక్కరూ వినియోగించుకోవాలని సూచించారు. ప్రయివేటు ఆసుపత్రికి వెళ్లి డబ్బులు వృధా చేసుకోవద్దని పిలుపునిచ్చారు. ఈ కార్యక్రమంలో అధికారులు, ప్రజాప్రతినిధులు పాల్గొన్నారు.

‘మహతి’ అని నామకరణం చేసిన ముఖ్యమంత్రి

తమ బిడ్డకు పేరు పెట్టుకోవాలనే ఆ తల్లిదండ్రుల తొమ్మిదేండ్ల కల సీఎం కేసీఆర్ చేతుల మీదుగా ఫలించింది. తెలంగాణ ఉద్యమంలో క్రియాశీలంగా పనిచేసిన భూపాలపల్లి మండలం, నందిగామ గ్రామానికి చెందిన సురేశ్, అనిత దంపతులు 2013లో ఆడ బిడ్డకు జన్మనిచ్చారు.

తమ బిడ్డకు, నాటి ఉద్యమ రథసారథి నేటి సీఎం కేసీఆర్ తోనే నామకరణం చేయించుకోవాలని నిర్ణయించుకున్నారు. ఆ ఆడపిల్లకు ఇప్పటిదాకా పేరు పెట్టకుండానే పెంచుకుంటూ వచ్చారు. ఈ విషయం తెలుసుకున్న మాజీ స్పీకర్,

ఎమ్మెల్సీ మధుసూదనాచారి తల్లి దండ్రులను, బిడ్డను ప్రగతి భవన్ కు తోడ్కొని వచ్చారు.

విషయం తెలసుకున్న సీఎం కేసీఆర్ దంపతులు, సురేశ్, అనిత దంపతులను దీవించి వారి తొమ్మిదేండ్ల ఆడబిడ్డకు ‘మహతి’ అని నామకరణం చేశారు. తమ ఇంటికి వచ్చిన వారికి స్వయంగా సీఎం దంపతులు బట్టలు పెట్టి సాంప్రదాయ పద్ధతిలో ఆధిత్యమిచ్చారు. బిడ్డ

చదువుకోసం ఆర్థిక సాయాన్నందించారు.

తమ తొమ్మిదేండ్ల కల ఫలించడమే కాకుండా, ఊహించని రీతిలో ముఖ్యమంత్రి తమను ఆదరించి దీవించిన తీరుకు, సురేశ్ కుటుంబం సంభ్రమాశ్చర్యాలకు లోనయ్యింది. ఈ సందర్భంగా వారు సీఎం దంపతులకు తమ కృతజ్ఞతలు తెలుపుకున్నారు.

నాడు సేల్స్ మెన్ నేడు షోరూం యజమాని

- అబ్దుల్ కలిం

సమాజంలో అతి బీదరికంతో బ్రతుకుతున్న దళితుల జీవన ప్రమాణాలు పెంపొందించేందుకు దళితులు, సమాజంలో ఇతర వర్గాలతో సమానంగా అభివృద్ధి చెందడానికి వీలుగా రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి కల్వకుంట్ల చంద్రశేఖర రావు దళితబంధు పథకాన్ని ప్రవేశపెట్టారు. ఈ పథకాన్ని ముందుగా హుజూరాబాద్ నియోజక వర్గంలో పైలెట్ ప్రాజెక్టుగా, తరువాత రాష్ట్రంలోని అన్ని నియోజక వర్గాలలో పథకాన్ని ప్రవేశపెట్టి అమలు చేస్తున్నారు.

హుజూరాబాద్ నియోజకవర్గంలోని హుజూరాబాద్ మండలం చెల్వూర్ గ్రామానికి చెందిన శనిగరపు మమత - రాజ్ కుమార్, శనిగరపు సరిత - కళ్యాణ్, శనిగరపు సమృక్క చంద్రయ్య ముగ్గురికి కలిపి ఒక యూనిట్ క్రింద లగేజీ షోరూం నెలకొల్పుకోవడానికి 30 లక్షల రూపాయలను మంజూరు చేశారు. ముగ్గురు లబ్ధిదారులు కలిసి అమెరికన్ టూరిస్టర్ కంపెనీకి సంబంధించిన ఉత్పత్తులను అమ్ముటకు కరీంనగర్ జిల్లా కేంద్రంలో జూన్ 19న రాజరాజేశ్వర ఎంటర్ ప్రైజెస్ లగేజీ షోరూంను ప్రారంభించారు. ఈ షోరూం ద్వారా గత జూలై నెలలో 8 లక్షల 50 వేలు, అగస్టు మాసంలో 7 లక్షల 50 వేలు, సెప్టెంబర్ 10వ తేదీ వరకు 2లక్షల 25 వేల లగేజీ బ్యాగులు ఇతర ఉత్పత్తులను అమ్మినట్లు లబ్ధిదారులు తెలిపారు.

లబ్ధిదారుడు రాజ్ కుమార్ మాట్లాడుతూ, గతంలో నేను హైదరాబాద్ లోని అమెరికన్ టూరిస్టర్ షోరూంలో సేల్స్ మెన్ గా పనిచేశానని తెలిపారు. సెల్స్ మెన్ గా నెలకు 16వేల జీతం పొందేవాడినని ఆ జీతంతో హైదరాబాద్ లో భార్యపిల్లలతో అద్దె ఇంట్లో ఉంటూ జీవించడం చాలా కష్టంగా ఉండేదని జీతం డబ్బులు సరిపోకపోయేదని తెలిపారు. రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి ప్రవేశపెట్టిన దళితబంధు పథకంలో మాకు 10 లక్షల చొప్పున మంజూరు చేసిన డబ్బులతో ముగ్గురం కలిసి ఒక యూనిట్ గా రాజరాజేశ్వర ఎంటర్ ప్రైజెస్ లగేజీ షోరూంను ప్రారంభించామని తెలిపారు. షోరూం ప్రారంభించినప్పటి నుండి అమ్మకాలు చాలా బాగున్నాయని, ఖర్చులు మొత్తం పోను మాకు ఒక్కొక్కరికి నెలకు 35 వేల ఆదాయం వస్తుందని తెలిపారు. ఏ ఆధారం లేని మాకు దళితబంధు పథకం ద్వారా 10 లక్షల చొప్పున మంజూరు చేసి మేము లగేజీ షోరూం పెట్టుకోవడానికి దోహదపడిన రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి కేసీఆర్ కు మా కుటుంబ సభ్యులందరం ఎప్పటికీ ఋణపడి ఉంటామని ఆయన తెలిపారు.

హుజూరాబాద్ మండలం చెల్వూర్ గ్రామానికి చెందిన శనిగరపు సరిత - కళ్యాణ్ ఆనందం వ్యక్తం చేస్తూ మేము గతంలో హైదరాబాద్ లోని అమెరికన్ టూరిస్టర్ కంపెనీలో సేల్స్ ఎగ్జిక్యూటివ్ గా పనిచేశామని నెలకు

22 వేల జీతం పొందేవాడినని తెలిపారు. హైదరాబాద్ లో నివాసం ఉంటూ భార్యపిల్లలతో జీవించడం కష్టంగా ఉండేదని నెలనెలా వచ్చేజీతం సరిపోక అప్పులు పెరిగిపోయేవని తెలిపారు. రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి హుజూరాబాద్ నియోజకవర్గంలో దళితబంధు ప్రారంభించినప్పటి నుండి మేము ఏ యూనిట్ నెలకొల్పాలో చర్చించుకొని మేము ముగ్గురం కలిసి అనుభవం ఉన్న లగేజీ షోరూంను పెద్దఎత్తున పెట్టుకోవాలని నిర్ణయించుకొని అధికారులకు మా ప్రతిపాదనలు పంపగా ముగ్గురికి ఒక యూనిట్ గా 30 లక్షలతో రాజరాజేశ్వర ఎంటర్ ప్రైజెస్ లగేజీ షోరూం ఏర్పాటు చేసుకోవడానికి నిధులు మంజూరు చేశారని ఆయన తెలిపారు.

చాలా బాగా నడుస్తున్న రాజరాజేశ్వర ఎంటర్ ప్రైజెస్ షోరూంను రాష్ట్ర ఎస్సీ కార్పొరేషన్ చైర్మన్ బండ శ్రీనివాస్ సందర్శించి లబ్ధిదారులను శాలువతో సత్కరించారు. ఈ సందర్భంగా ఆయన మాట్లాడుతూ, దళితబంధు పథకం ద్వారా ముగ్గురు కలిసి ఒక యూనిట్ క్రింద రాజరాజేశ్వర ఎంటర్ ప్రైజెస్ లగేజీ షోరూంను ప్రారంభించడం అభినందనీయమని

అన్నారు. ముఖ్యమంత్రి దళితుల అభివృద్ధికి ప్రవేశపెట్టిన దళితబంధు పథకం సత్ఫలితాలను అందిస్తుందని అన్నారు. దళితుల జీవితాల్లో వెలుగులు నింపే పథకం దళితబంధు పథకం అని కొనియాడారు. డాక్టర్ బి.ఆర్. అంబేద్కర్ ఆశయాల స్ఫూర్తితో దళిత జాతి ఆర్థిక ప్రగతి లక్ష్యంగా దేశంలో ఏ రాష్ట్రంలో లేని విధంగా రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి తెలంగాణ రాష్ట్రంలో దళితబంధు పథకాన్ని ప్రవేశపెట్టి అమలు చేస్తున్నారని అన్నారు. హుజూరాబాద్ నియోజకవర్గంలో దళితబంధు పథకం క్రింద 18,211 మంది లబ్ధిదారులను గుర్తించి ఇంతవరకు 16,450 మంది లబ్ధిదారులకు దళితబంధు యూనిట్లను గ్రౌండింగ్ చేసినట్లు ఆయన తెలిపారు. ఈ సందర్భంగా లబ్ధిదారులను ఆయన అభినందించారు.

హృదయాల విజేత మహా ప్రవక్త (స)

దైవ ప్రవక్త ముహమ్మద్(స) ప్రముఖ ఖురైష్ వంశానికి చెందినవారు. కాబా గృహం అర్చకులు ఆయన (స) వంశంవారే. ఆయన (స) తండ్రి పేరు అబ్దుల్లా. తాతపేరు అబ్దుల్ ముత్తలిబ్. ఆయన (స) మక్కా నగరంలో 22 ఏప్రిల్ క్రీ.శ. 571న అనాథగా జన్మించారు. ఆరు సంవత్సరాల తరువాత తల్లి బీబీ ఆమీన పరమపదించారు. ఎనిమిదవ ఏట వరకు తాత పోషించారు. పిన్న వయస్సులోనే బాబాయితో వ్యాపారం నిమిత్తం సిరియా వెళ్ళారు. యువకుడయిన ఆయన (స) తెగల మధ్య దౌర్జన్యానికి బదులు న్యాయవంతమయిన 'హిల్ఫుల్ జుల్' అనే ఒప్పందంలో పాల్గొన్నారు.

స్త్రీ జనోద్ధరణకు శ్రీకారం

మక్కా నగరానికి చెందిన ధనవంతురాలు, వ్యాపార వేత్త అయిన స్త్రీ హజ్రత్ బీబీ ఖదీజా, సరుకును వ్యాపార నిమిత్తం తీసుకుని బిదారులతో కలసి సిరియా వెళ్ళి వ్యాపారం నుండి విజయవంతంగా తిరిగి వచ్చారు. ఆయన (స) తన 25వ ఏట వయసులో పదిహేనేళ్లు పెద్ద వయసైన, రెండో సారి వితంతువు అయిన హజ్రత్ ఖదీజా(ర)ను వివాహమాడి స్త్రీ జనోద్ధరణకు శ్రీకారం చుట్టారు. ఆమెతో అత్యంత సంతోషకరమైన జీవితాన్ని గడిపారు.

ఓపికలో అందెవేసిన చేయి

సర్వసాధారణ పరిస్థితుల్లో ఎదుటివారి దాష్టీకాలను మౌనంగా సహించడం, వారేం చెప్పినా ఓర్చుకుని నిశ్చబ్దంగా మౌనంగా సహించడం, వారేం చెప్పినా ఓర్చుకుని నిశ్చబ్దంగా ఉండటం కష్టమైన పనే. ఇలాంటి పరిస్థితుల్లో మనోనిగ్రహంతో వ్యవహరించే వ్యక్తి నైతికంగా ఉన్నత స్థితికి చేరుకుంటాడు. మహా ప్రవక్త (స) ఒక యూదు పండితుని నుంచి కొంత పైకం (డబ్బు) అప్పుగా తీసుకున్నారు. అప్పు తీర్చమని ఆ వ్యక్తి చాలా గట్టిగా నిలదీసి అడిగాడు. 'ఇప్పుడు బాకీ తీర్చడానికి నా దగ్గర ఏమీ లేదని' ఆయన (స) అన్నారు.

దానికతను ససేమిరా అన్నాడు. నా బాకీ తీర్చే దాకా నిన్ను వదిలేది లేదు అంటూ తీవ్రంగా హెచ్చరించాడు. యూదు పండితుడు. 'సరే, అలాయితే

ఇక్కడే కూర్చోండి పోతాన'న్నారాయన (స). అన్నట్లే కూర్చుండిపోయారు.

జోహార్, అసర్, మగ్రిబ్, ఇఫా నమాజులు, మరుసటి రోజు ఫజర్ నమాజ్ కూడా అక్కడే చేసుకున్నారు. మదీనాలో ఇస్లామీయ ప్రభుత్వం నెలకొన్నప్పటి సంఘటన ఇది. ఆయన (స) గనక తలచుకుంటే ఆ వ్యక్తికి వ్యతిరేకంగా చర్య తీసుకోగలరు. పొద్దెక్కినదికి ఆ యూదుడు కరిగి పోయాడు. ఆయన్ని దైవ ప్రవక్తగా విశ్వసించాడు. తౌరాతు గ్రంథంలో

ప్రస్తావించబడిన 'ఆ ప్రవక్త'లోని ఉత్తమ గుణాలు మీలో ఉన్నాయో లేదో చూడటానికే నేనిలా ప్రవర్తించాను.

ఇప్పుడు నేను సాక్ష్యమిస్తున్నాను. అల్లాహ్ తప్ప మరో నిజ ఆరాధ్య దైవం లేడని, తమరు అల్లాహ్ యొక్క ప్రవక్త అని అంగీకరిస్తున్నాను అన్నాడు. ఇదిగో నా సొమ్ము దీనిని తమరు కోరిన విధంగా, కోరిన పద్ధతిలో ఖర్చు పెట్టుకోవచ్చు అన్నాడు.

సత్య సంధుడు

హజ్రత్ ముహమ్మద్ (స) పూర్తిగా సత్యవంతులు. ఆయన జీవితంలో ఎన్నడూ అబద్ధమాడి ఎరుగరు. అందుకనే ఆయన దైవ ప్రవక్తగా నియమింపబడక పూర్వమే ఆయనను ప్రజలు 'సాధిఖ్-అమీన్' అనే బిరుదులతో సత్కరించారు.

ఆయన (స) ప్రవక్తగా ప్రకటించుకోగానే ఆయన బద్ద శత్రువులు సైతం ఆయనను అసత్యవాది అని చెప్పే ధైర్యం చేయలేకపోయారు. అబూజహల్ ఆయనకు బద్ద శత్రువు 'ఓ ముహమ్మద్ మేము మిమ్మల్ని సత్యవాది అనడంలో ఎటువంటి సందేహం లేదు అని అన్నాడు.

మంచి మిత్రునిగా

దైవ ప్రవక్త (స) తన సహచర మిత్రులను చాలా ప్రేమించేవారు. ఎల్లప్పుడూ వారి యోగక్షేమాలు తెలుసుకుంటూ ఉండేవారు.

మృదు స్వభావం - దయార్థ హృదయం

దైవ ప్రవక్త (స) ఒక విశాలమైన దృక్పథం, దయగల హృదయం గలవారు. ఆయన గనక కఠిన హృదయుడయితే తన ఉద్యమంలో ఎన్నడూ విజయం సాధించేవారు కాదు. దివ్య ఖుర్ఆన్ లో అల్లాహ్ ఇలా తెలిపారు.

'(ఓ ప్రవక్తా), అల్లాహ్ యొక్క అనంత కరుణ వల్లనే నీవు వారి పట్ల మృదు స్వభావుడవు అయ్యావు. నీవే గనక కర్కశుడవు, కఠిన హృదయుడవు అయినట్లయితే వారందరూ నీ చుట్టు పక్కల నుండి దూరంగా పోయేవారు.'

(దివ్య ఖుర్ ఆన్ - ఆలి ఇమ్రాన్ 3:159)

ధన త్యాగం : మహా ప్రవక్త (స) దైవ ప్రవక్తగా ఎన్నుకోబడకముందు అంతర్జాతీయ వాణిజ్యం చేసేవారు ఆయన సతీమణి ఒక సంపన్నురాలు. ఆమె స్వయంగా పెద్ద వ్యాపారి కాని ఆయన (స) దైవ ప్రవక్తగా ఎన్నుకోబడిన తరువాత ఆమె తన సంపాదనంతా ఇస్లాం ప్రచారం కోసం ఖర్చు చేశారు. చివరికి ఆయనకు తాయెఫ్ నగరానికి కాలినడక వెళ్ళవలసి వచ్చింది. ఏ వాహనమూ లేకుండా పోయింది. మదీనాకు వలసపోయే సమయంలో ఖర్చులన్నీ హజ్రత్ అబూబక్ర (రజి) భరించారు. ఆయన (స) వద్దకు సంపద వచ్చినప్పుడు ఖర్చుల వరకే తీసుకుని మిగతాది పేదలకు దానం చేసేవారు.

బీళ్ళభూమి కాదు

బీళ్ళభూమి కాదు

మొళ్ళభూమి కాదు

రాళ్ళభూమి కాదు

అటు చూడు

అలుగులు ఆడుతున్నాయి

గుంటలు నీటిగుంటలు మొగిస్తున్నాయి

పగుళ్ళభూమి కాదు

దిగుళ్ళభూమి కాదు

కన్నీళ్ళభూమి కాదు

ఇటు చూడు

కొండల్ని చుట్టుకొని

అడవుల్ని దాటుకొని

వాగులు వయ్యారాలు పోతున్నాయి

సెలయేళ్ళు పరవళ్ళు తీస్తున్నాయి

మాది నీళ్ళభూమి

ఇంకుడు గుంతలు కొట్టాం

చెక్కాములు కట్టాం

ప్రాజెక్టులు చేపట్టాం

నీళ్ళభూమి మాది

కష్టాల కొలిమిలోంచి

దారిద్ర్యపు శృంఖలాల్లోంచి బయటపడ్డాం

కరువు కదలికల్ని కట్టిడిచేసి

వాననీళ్ళో వరదనీళ్ళో

చెర్లు బోర్లు నిండి నీళ్ళు

పల్లెలన్నీ పసిడిపంటల లోగిళ్ళు

చిత్రకారుడు నీటికుంచెతో ఎంత

అందమైన చిత్రం గీశాడు

జీవనప్రస్థానం సజావుగా సాగడానికి

నీరెంత అవసరమో చెప్పాడు

చేయూతతో

రైతుహిత సేద్యం

సర్వహిత జనామోదం

- కోటం చంద్రశేఖర్

దళితోద్ధారకుడు సీఎం కేసీఆర్..

- పసుపులేటి వెంకటేశ్వర రావు

భారతదేశానికి స్వాతంత్ర్యం వచ్చి 75వళ్ళు పూర్తైన సందర్భంగా కేంద్ర సర్కారు వజ్రోత్సవవేడుకలను నిర్వహించింది. సమాజంలో అభివృద్ధితో పనిలేకుండా కేవలం వేడుకలతో సరిపెట్టి చేతులు దులిపేసుకుంది కేంద్ర ప్రభుత్వం.

దేశంలో షెడ్యూల్డ్ కులాలకు చెందిన ప్రజలు అట్టడుగున ఉన్న అత్యంత అణగారిన వర్గాలు అన్నది కాదనలేని వాస్తవం. 'అంటరాని తనం' పేరుతో వారిని మరింతగా అణగదొక్కే ప్రయత్నం చేశారు. ఈ వర్గం ప్రజలను కొంతమంది పాలకులు ప్రగతి ఫలాలు వారికి అందనీయకుండా ఎన్నో పన్నాగాలు పన్ని వారిని వెనుకబాటుతనానికి

గురిచేశారు. ఈ క్రమంలోనే అణగారిన వర్గాలకు ఆసరాగా నిలబడేందుకు ఓ సంక్షేమ పథకానికి శ్రీకారం చుట్టారు తెలంగాణ రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి కల్వకుంట్ల చంద్రశేఖర రావు.

వెనుకబాటుతనం ఆర్థికంగా మాత్రమే కాదు, సామాజికంగా కూడా దళితులను వెనక్కు నెట్టింది. దేశవ్యాప్తంగా అన్ని రాష్ట్రాల్లో ఇదే పరిస్థితి. తెలంగాణ రాష్ట్రంలో అలా జరగకూడదని కంకణం కట్టుకున్న ముఖ్యమంత్రి కల్వకుంట్ల చంద్రశేఖర రావు శతాబ్దాలుగా సమాజంలోని ఈ వర్గాలకు జరుగుతున్న తీవ్ర అన్యాయాన్ని గుర్తించారు. షెడ్యూల్డ్ కులాల కుటుంబాలను ముందుకు తీసుకెళ్లే విప్లవాత్మక పథకానికి కేసీఆర్ శ్రీకారం చుట్టారు. అదే “ దళిత బంధు పథకం”.. ఆర్థికంగా అభివృద్ధి చెందడంతోపాటు సామాజిక గౌరవం కూడా వారికి కల్పించాలని కేసీఆర్ సంకల్పించారు. అందుకోసమే దళితోద్ధారకుడిగా దళితులకు బాంధవుడిగా మారారు సీఎం కేసీఆర్..

దళితబంధు పథకంతోనే దళితుల అభ్యున్నతి

తెలంగాణ రాష్ట్రంలో దళిత బంధు పథకాన్ని ప్రవేశపెట్టి దళితుల అభ్యున్నతిలో తెలంగాణ రాష్ట్రం రోల్ మోడల్ గా నిలుస్తోంది. తదనుగుణంగా ఈ పథకం కింద 36,392 మంది లబ్ధిదారుల ఖాతాలలో నిధులు జమ చేసింది.

తెలంగాణ రాష్ట్రవ్యాప్తంగా 31,088 యూనిట్లు గ్రౌండింగ్ ప్రక్రియలో ఉన్నాయి. ఈ ఏడాది పథకాన్ని విస్తరించాలని రాష్ట్ర మంత్రివర్గం నిర్ణయించడంతో, మరింత మంది లబ్ధిదారులు ప్రయోజనం పొందనున్నారు. 2022-23 బడ్జెట్లో కేటాయించిన రూ. 17,700 కోట్ల మేరకు నిధులు విడుదల చేసేందుకు ప్రభుత్వం అవసరమైన చర్యలు చేపట్టింది. ఈ ఏడాది ఒక్కో నియోజకవర్గంలో 1500 కుటుంబాలుండగా 118 నియోజకవర్గాల్లో 1,77,00 మంది లబ్ధిదారులకు ఈ పథకం వర్తిస్తుంది. ఈ ఏడాది మొదటి దశలో ఒక్కో నియోజకవర్గానికి 500 మంది చొప్పున మొత్తం 59,000 కుటుంబాలకు లబ్ధి చేకూరనుంది.

118 నియోజకవర్గాల్లో 10,803 యూనిట్లు..

మొదటి దశలో 59,000 మంది. 75 ఏళ్ల స్వతంత్ర భారతదేశంలో దళితుల అభివృద్ధి ఆశించిన స్థాయిలో జరగలేదు కానీ భారత రాజ్యాంగ నిర్మాత భారతరత్న డాక్టర్ బీఆర్ అంబేద్కర్ ఆశయాలను నెరవేర్చడంలో భాగంగా తెలంగాణ ప్రభుత్వం దళితుల సమగ్రాభివృద్ధికి కృషి చేస్తోంది. తెలంగాణలోని అన్ని వర్గాలకు అభివృద్ధి ఫలాలు అందజేయాలని, సామాజిక ఆర్థిక అంతరాలను తొలగించాలనే సంకల్పంతో ముఖ్యమంత్రి కే చంద్రశేఖర రావు నేతృత్వంలోని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఈ పథకాన్ని అత్యంత ప్రతిష్టాత్మకంగా అమలు చేస్తోంది.

ఈ పథకం కింద, దళిత కుటుంబాలకు బ్యాంకు రుణాలు మళ్ళీ తిరిగి చెల్లించాల్సిన అవసరం లేకుండా, వారికి సచ్చిసన వైపుణ్యం కలిగిన ఆర్థిక విభాగాలను ఏర్పాటు చేయడానికి ఆర్థిక సహాయం అందించనున్నారు. 2021-22 ఆర్థిక సంవత్సరంలో ఈ పథకం కింద కరీంనగర్, హన్మకొండ జిల్లాల్లోని హుజూరాబాద్ నియోజకవర్గంలోని 18,211 మంది లబ్ధిదారుల ఖాతాలకు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం రూ.1822 కోట్ల నిధులను విడుదల చేసింది.

ఇప్పటివరకు 15,402 లబ్ధిదారులకు యూనిట్లు కేటాయించారు. యాదాద్రి భువనగిరి జిల్లా ఆలేరు నియోజకవర్గంలోని వాసలమర్రి గ్రామానికి చెందిన మొత్తం 75 మంది లబ్ధిదారుల ఖాతాలకు రూ.7.60 కోట్ల నిధులు జమకాగా 85 యూనిట్లకు కేటాయించాల్సి ఉంది. పైలట్ ప్రాజెక్టు కింద చింతకాని, తిరుమలగిరి, చారకొండ, నిజాంసాగర్ మండలాల్లో 100 శాతం దళిత కుటుంబాలకు ప్రభుత్వం యూనిట్లు మంజూరు చేసింది. ప్రాజెక్టులో భాగంగా నిర్వహించిన సర్వేలో ఈ నాలుగు మండలాల్లో 8,518 దళిత కుటుంబాలు ఉన్నట్లు ప్రభుత్వం గుర్తించింది. 6,947 కుటుంబాల ఖాతాల్లో ప్రభుత్వం నిధులు జమ చేసింది. ఈ నాలుగు మండలాల్లో ఇప్పటివరకు 4,808 యూనిట్లు కేటాయించారు. 118 నియోజక వర్గాల్లో 100 కుటుంబాలకు యూనిట్లు మంజూరు చేసేందుకు ప్రభుత్వం చర్యలు చేపట్టింది. ఈ కార్యక్రమంలో భాగంగా ప్రభుత్వం మొత్తం 11,835 దళిత కుటుంబాలను గుర్తించింది. ఇప్పటివరకు 11,159 కుటుంబాల ఖాతాల్లో నిధులు జమకాగా 10,893 యూనిట్లు గ్రౌండింగ్ ప్రక్రియలో ఉన్నాయి. 2021-22 ఆర్థిక సంవత్సరానికి సంబంధించి 36,392 మంది లబ్ధిదారుల ఖాతాల్లో నిధులు జమ చేయబడ్డాయి. వీరిలో 31,088 మంది లబ్ధిదారులు యూనిట్లను ఏర్పాటు చేశారు.

ఆరోపణల్లో వాస్తవం లేదు :

ఎస్సీ అభివృద్ధి శాఖ మంత్రి కొప్పుల ఈశ్వర్

పలుచోట్ల దళితబంధు నిధులు లబ్ధిదారుల ఖాతాల్లోకి జమ కావడం లేదని వస్తున్న ఆరోపణల్లో వాస్తవం లేదని ఎస్సీ అభివృద్ధి శాఖ మంత్రి కొప్పుల ఈశ్వర్ చెప్పారు. దళితుల ఆర్థిక అభ్యున్నతే లక్ష్యంగా ప్రభుత్వం ప్రతిష్టాత్మకంగా అమలు చేస్తున్న 'దళితబంధు' పథకం కింద ఇప్పటివరకు మంజూరు చేసిన యూనిట్లలో 80 శాతం వరకు గ్రౌండింగ్ అయ్యాయని మంత్రి వెల్లడించారు. దళితబంధు పథకం అమలుపై సంబంధిత శాఖ అధికారులతో మంత్రి సమీక్ష నిర్వహించారు. అర్హులైన దళితులందరికీ రూ.10 లక్షల ఆర్థిక సహాయం అందిస్తామని, పైరవీలకు తావులేకుండా యూనిట్లు మంజూరు చేస్తున్నామని చెప్పారు. లబ్ధిదారులకు పంపిణీ చేసేందుకు యూనిట్లు సిద్ధంగా ఉన్నాయని చెప్పారు.

తాజాగా ప్రభుత్వం మరో రూ. 600 కోట్లను విడుదల చేసింది. ఇప్పటివరకు ఎంపికైన మొత్తం లబ్ధిదారుల సంఖ్య 38,476 వీరి ఖాతాల్లో రూ. 3,847.6 కోట్లు ప్రభుత్వం జమ చేసింది.

నిజామాబాద్ సమీకృత కలెక్టరేట్ భవనం ప్రారంభం

నిజామాబాద్ జిల్లాలో నిర్మించిన నూతన సమీకృత కలెక్టరేట్ భవనాన్ని సీఎం కేసీఆర్ ప్రారంభించారు. 25 ఎకరాల్లో రూ.53.52 కోట్లతో దాదాపు 1 లక్ష 60 వేల చదరపు అడుగుల విస్తీర్ణంలో నిర్మించిన కలెక్టరేట్ సముదాయం శిలా ఫలకాన్ని సీఎం ఆవిష్కరించి, కలెక్టరేట్ను స్పీకర్ పోచారం శ్రీనివాస్ రెడ్డితో కలిసి ప్రారంభించారు. కలెక్టరేట్ కార్యాలయంలో ముఖ్యమంత్రి సరస్వతీ పూజ చేశారు. కలెక్టర్ ఛాంబర్లోని కుర్చీలో నిజామాబాద్ జిల్లా కలెక్టర్ నారాయణరెడ్డిని కూర్చుండబెట్టి, శుభాకాంక్షలు తెలిపారు. కలెక్టర్ ఛాంబర్లో నిర్వహించిన సర్వమత ప్రార్థనల్లో ముఖ్యమంత్రి పాల్గొన్నారు.

విద్యుత్తు ఇస్తామని ప్రకటించారు. ఈ కార్యక్రమంలో శాసనసభ స్పీకర్ పోచారం శ్రీనివాస్ రెడ్డి, మంత్రి వేముల ప్రశాంత్ రెడ్డి, ఎంపీలు జోగినపల్లి సంతోష్ కుమార్, కే.ఆర్.సురేష్ రెడ్డి, బీబీ పాటిల్, ఆర్డీసీ చైర్మన్, ఎమ్మెల్యే బాజిరెడ్డి గోవర్ధన్, జెడ్పీ చైర్మన్ దాదన్నగారి విఠల్ రావు, ఎమ్మెల్సీలు కల్వకుంట్ల కవిత, వి. గంగాధర్ గౌడ్, బి. రాజేశ్వర్ రావు,

ఈ సందర్భంగా ప్రజాప్రతినిధులు, అధికారుల సమావేశంలో సీఎం మాట్లాడుతూ.. దేశంలోని అన్ని రాష్ట్రాలకంటే తెలంగాణ రాష్ట్రం అద్భుతంగా పురోగమిస్తున్న క్రమంలో 'క్లెస్ట్ ఫర్ ఎక్సలెన్స్' కొనసాగుతున్నదన్నారు. ఈ అభివృద్ధిని ఇలాగే ముందుకు తీసుకెళ్లాలని కోరుతూ, కొత్త కలెక్టరేట్ ప్రారంభం సందర్భంగా అందరికీ శుభాకాంక్షలు తెలిపారు. అనంతరం ప్రజలనుద్దేశించి బహిరంగసభలో సీఎం కేసీఆర్ ప్రసంగించారు. దేశంలోని రైతులంతా బీజేపీ ముక్త భారత్ నినాదంతో ఒకటి కావాలని ముఖ్యమంత్రి కే. చంద్రశేఖర రావు పిలుపునిచ్చారు. రైతుల నుండి సాగుభూములను లాక్కొని వాటిని కార్పొరేట్లకు కట్టబెట్టి రైతులను వాళ్ల భూముల్లోనే కూలీలుగా మార్చే విధంగా కేంద్రంలోని బీజేపీ సర్కారు కుయుక్తులు పన్నుతున్నదని అన్నారు. ఈ దేశం బీజేపీని సాగనంపినప్పుడే బాగుపడుతుందన్నారు. ఈ మారు కేంద్రంలో రాబోయేది బీజేపీయేతర ప్రభుత్వమేనని, అప్పుడు యావత్ దేశ రైతాంగానికి ఉచిత

ఎమ్మెల్యేలు బిగాల గణేశ్ గుప్తా, అశన్నగారి జీవన్ రెడ్డి, మహ్మద్ షకీల్, గంప గోవర్ధన్, హన్మంత షిండే, జాజుల సురేందర్, మాజీ ఎమ్మెల్సీ ఆకుల లలిత, మార్క్ ఫెడ్ చైర్మన్ మార గంగారెడ్డి, డీసీసీబీ చైర్మన్ పోచారం భాస్కర్ రెడ్డి, డీసీఎంఎస్ చైర్మన్ సాంబారి మోహన్, నుడా చైర్మన్ ప్రభాకర్ రెడ్డి, మేయర్ దండు నీతూకిరణ్, జిల్లా గ్రంథాలయ సంస్థ చైర్మన్ ఆరుట్ల రాజేశ్వర్ రావు, మాజీ ఎమ్మెల్సీ అరికెల నర్సారెడ్డి, మాజీ మేయర్ ఆకుల సుజాత, కామారెడ్డి జెడ్పీ చైర్మన్ దఫేదార్ శోభ తదితరులు పాల్గొన్నారు.

అంబేద్కర్ భవన్

రాజ్యానికన్నా ముందు
రాజ్యాంగానికన్నా ముందు
ఉస్మానియా తొలి డాక్టరేటిచ్చి గౌరవించుకున్నది
స్కాలర్ షిప్ ఇచ్చి తోడ్పాటు నందించింది
ఔరంగబాద్ కాలేజీ నిర్మాణానికి పునాదైంది అంబేద్కర్ కు
హైదరాబాద్ కు అత్యంత అనుబంధమున్నది
మట్టిని ప్రేమించినవాడే దేశాన్ని ప్రేమిస్తాడు

తెలంగాణ సుపరిపాలనా అడుగులు
వేగంగా అక్ష్యాన్ని దాటి నడుస్తున్నవి
దళిత బంధు దేశానికి తోవైంది
అనంతగీతలా
బంగారు తెలంగాణ

అంబేద్కర్ సచివాలయం
పుట్టమట్టిమీద తంగేడు పూల పరిమళాలలో
విచ్చుకున్న పొద్దుపొడుపు
బతుకమ్మ పేర్పులో గునుగుపువ్వుల కాంతి
జానపదం జడకొప్పు జజ్జనకరే జనహారు
కాలువల్లో ఈతకొడుతున్న చేపపిల్లలు ముద్దు

చెప్పడమే కాదు
చేసి చూపించాలి నడువాలి
అడుగడమే గాదు అదర్భమై నిలువాలి
ఊరూరా విగ్రహాలు ఆత్మగౌరవాలు
సచివాలయానికి
అంబేద్కర్ పేరు మహా ఆత్మగౌరవం !

ఆట ఎక్కడో ఒకచోట సురుపు కావాలి
పాట ప్రవహించాలంటే దప్పు దరువెత్తుకోవాలి
చెట్టు మహావృక్షంగా ఎదుగాలంటే
భూమి ఎదలోతుల్లోకి ఒంపుకోవాలి
ఏదురంగులు పెనవేసుకుంటేనే
ఆకాశం ఇంద్రధనుస్సును అలంకరించుకుంటది

పసిబిడ్డ అమ్మను దేవులాడుకున్నట్లు
నీడనిచ్చిన తండ్రిని
నిలువెత్తిన ఎత్తుకున్న తెలంగాణ

వనపట్ల సుబ్బయ్య

అత్యున్నత నిర్ణయం
ఆకాశానికి చంద్రవంక
భూగోళానికి సూర్యకాంతి
రాష్ట్ర సచివాలయం
అంబేద్కర్ భవన్ గా పేరు మార్పు
దేశానికి దారి
తెలంగాణకు ఆభరణం

మార్పేదైనా
విప్లవమే సామాజిక విప్లవమే
సమతాయోధునిపేరు
శాశ్వత చరిత్రకు నమోదు
తెలంగాణ పరిపాలనా సౌధానికి
అంబేద్కర్ పేరు ఆదర్శనీయం

చిన్నరాష్ట్రాలకు పానంబోశాడు
సమాసహక్కులకు పురుడు పోశాడు
అందరికీ ఓటు సార్వజనీనం చేశాడు
భార్యా బిడ్డల్ని పోగొట్టుకున్నాడు
భారత రాజ్యాంగానికి సర్వదా త్యాగంచేశాడు
తెలంగాణ రాష్ట్రాన్ని సాధించడానికి
చట్టమయ్యాడు చరిత్రయ్యాడు మార్గదర్శయ్యాడు

మహిళా సంఘాల విజయం

స్వయం సహాయక సంఘాల ఉత్పత్తులకు విస్తృత మార్కెటింగ్ అవకాశాలు కల్పించేందుకు ఈ-కామర్స్ సంస్థ ప్లాంట్ లిమిటెడ్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్ కంపెనీ తో రాష్ట్ర పేదరిక నిర్మూలన సంస్థ (సెర్వీ) ఒప్పందం కుదుర్చుకుంది.

హైదరాబాద్ బేగంపేట హారిత ప్లాజాలో ఏర్పాటు చేసిన కార్యక్రమంలో రాష్ట్ర పంచాయతీరాజ్, గ్రామీణాభివృద్ధి శాఖ మంత్రి ఎర్రబెల్లి దయాకర్ రావు సమక్షంలో సెర్వీ సీఈఓ సందీప్ కుమార్ సుల్తానియా, ప్లాంట్ లిమిటెడ్ కంపెనీ ఎండి జాన్ నేచుపాదం పరస్పరం “ఎండుమిర్చి” మార్కెటింగ్ ఒప్పంద పత్రాలను మార్చుకున్నారు. ఈ కార్యక్రమానికి ముఖ్యఅతిథిగా హాజరైన మంత్రి ఎర్రబెల్లి దయాకర్ రావు మాట్లాడుతూ, రైతులు పండించిన పంట తీసుకోవడానికి కంపెనీలు ముందుకు వస్తున్న ఏకైక రాష్ట్రం తెలంగాణ అని మంత్రి అన్నారు. మిర్చికి ప్రోత్సాహం లేదని నిరుత్సాహం పడరాదని కంపెనీలు ఆసక్తి చూపుతున్నారని ఆయన మహిళా సంఘాలకు సూచించారు. మిర్చి వ్యాపారం విషయంలో ఈ ఏడాది 200ల కోట్ల రూపాయల వ్యాపార లక్ష్యంతో ముందుకు సాగాలన్నారు. గతంలో విద్యుత్, నీటి కొరతతో రైతులు ఇబ్బందులు పడేవారని, ఈ కారణంగా పారిశ్రామికవేత్తలు ఆసక్తి చూపలేదని ఆయన అన్నారు. నేడు తెలంగాణ సాధించుకున్నాక ఎనిమిదేళ్లలో ఆ రోజులన్నీ పోయి 365 రోజులు చెరువులు దండిగా నీటితో నిండి ఉండటం, కరెంటు 24 గంటల సరఫరాతో పంటలు విపరీతంగా పండటంతో తెలంగాణ ప్రజలు సంతోషంగా ఉన్నారని, ఈ కారణంగా పంటల కొనుగోలు - మార్కెటింగ్ కు కంపెనీలు ఆసక్తి చూపుతున్నాయని మంత్రి అన్నారు.

ప్రభుత్వం స్వయం సహాయక సంఘాలకు 15 వేల కోట్లకు పైగా రుణాలు ఇవ్వడంతో పాటు అడిగిన పనులన్నీ అమలు చేస్తూ మహిళా అభివృద్ధి కోసం కృషి చేస్తోందని ఆయన అన్నారు. మహిళల అభివృద్ధి కోసం పాటు పడుతున్న కంపెనీలను ఆయన అభినందిస్తూ, ప్రభుత్వ పరంగా అన్ని విధాలుగా సహకారం అందిస్తామని, రాబోయే రోజుల్లో అన్ని

జిల్లాలకు ఈ-కామర్స్ మార్కెటింగ్ సౌకర్యం విస్తరించాలని కోరారు. కార్యక్రమంలో పాల్గొన్న సెర్వీ సి.ఇ.ఓ., పంచాయతీరాజ్, గ్రామీణ అభివృద్ధి శాఖ కార్యదర్శి సందీప్ కుమార్ సుల్తానియా మాట్లాడుతూ, మహిళల అభివృద్ధి కోసం రాష్ట్ర ప్రభుత్వం పలు కార్యక్రమాలను రూపొందించి అమలు చేస్తోందన్నారు. పెద్దపెద్ద వ్యాపార రంగాలలో మహిళలు రాణిస్తూ రాష్ట్ర రైతు ఉత్పాదక సంఘాల ద్వారా వ్యాపారం నిర్వహించడంలో దేశంలోనే నెంబర్ 1 గా నిలిచింది అన్నారు. ఈ కారణంగా ఇటీవల ఢిల్లీలో జరిగిన కార్యక్రమంలో కేంద్ర ప్రభుత్వం ద్వారా ఉత్తమ ఎఫ్పిఓలుగా గుర్తించబడి రాష్ట్ర అవార్డు సాధించిందన్నారు. ఫుడ్ ప్రాసెసింగ్, మార్కెటింగ్ రంగాల ద్వారా మహిళల ఆదాయ మార్గాలు పెంపొందించాలని ప్రభుత్వం లక్ష్యంగా నిర్ణయించినట్లు ఆయన తెలిపారు. రెండు నెలల్లోనే ఎండుమిర్చి విషయంలో ఖమ్మం జిల్లాలో 40 కోట్లతో వ్యాపారం నిర్వహించి 92 లక్షల లాభాలు గడించడం అభినందనీయమన్నారు. వచ్చే సీజన్ నుండి ఆరు జిల్లాలలో వ్యాపారం నిర్వహించి 20 వేల మెట్రిక్ టన్నుల ఎండుమిర్చి సేకరించి పది కోట్ల లాభాలు ఆర్జించేలా ప్రణాళిక రూపొందించినట్లు ఆయన తెలిపారు.

ప్లాంట్ లిమిటెడ్ కంపెనీ ఎండి జాన్ నేచుపాదం మాట్లాడుతూ, కమ్యూనిటీ భాగస్వామ్యంతో మహిళలు ఆర్థికంగా సామాజికంగా అభివృద్ధి సాధించాలన్నారు. ప్రపంచీకరణ ఆర్థిక వ్యవస్థలో సాంకేతిక పరిజ్ఞానం పెరగడంతో పాటు సమాచార వ్యవస్థ అందరికీ చేరువైనందున అభివృద్ధి సాధ్యమని ఆయన అన్నారు. 15 వేల ఎకరాల విస్తీర్ణంలో తమ కంపెనీ ద్వారా తెలంగాణ, కర్ణాటక తదితర ప్రాంతాలలో ఎండుమిర్చి వ్యాపార రంగంలో ముందంజలో ఉన్నట్లు తెలిపారు. సాగు పద్ధతులు, గ్రేడింగ్ తదితర విషయాలపై శిక్షణా కార్యక్రమాలు నిర్వహించి అవగాహన కల్పిస్తామని ఆయన తెలిపారు. కంపెనీ చీఫ్ ప్రోక్యూర్మెంట్ అధికారి థామస్ డానియల్ మాట్లాడుతూ, క్రిమిసంహారక మందుల వినియోగం తగ్గించి నాణ్యతతో కూడిన ఉత్పత్తికి సంఘాలకు పూర్తి సహకారం అందిస్తామన్నారు. మహిళా సంఘాలకు నైపుణ్యం పెంపొందించడానికి శిక్షణా కార్యక్రమాలు నిర్వహిస్తామని ఆయన తెలిపారు. ఈ కార్యక్రమంలో సెర్వీ ముఖ్య ఆపరేషనల్ అధికారి రజిత, పలు విభాగాల డైరెక్టర్లు సునీత, సువిధ, పద్మ, ప్లాంట్ లిమిటెడ్ కంపెనీకి చెందిన ప్రతినిధులు, డి.ఆర్.డి.వో.లు, అదనపు డి.ఆర్.డి.వో.లు, డి.పి.ఎం.లు, తదితరులు పాల్గొన్నారు.

ఎన్.ఎం.ఎం.ఎస్ పోటీ పరీక్షల కోసం

టీ సాట్ పాఠాలు

వీసరి లింగారెడ్డి

నేషనల్ మీన్స్ కమ్ మెరిట్ స్కాలర్ షిప్ (ఎన్.ఎం.ఎం.ఎస్) పోటీ పరీక్ష పై తెలంగాణలోని ప్రభుత్వ పాఠశాలల విద్యార్థులకు టీ-సాట్ నెట్వర్క్ ప్రత్యేక శిక్షణ కార్యక్రమాన్ని అందిస్తోంది. సెప్టెంబర్ ఒకటవ తేదీ నుండి అక్టోబర్ 31వ తేదీ వరకు పాఠశాలల పనిరోజుల్లో ఉదయం 11.25 నుండి 12.25 వరకు టీ-సాట్ విద్యుత్ ఛానల్లో సాయంత్రం ఐదు గంటల నుండి ఆరు గంటల వరకు అదే ఛానల్లో పునఃప్రసారమౌతాయి. విద్యాశాఖ పరిధిలోని సైట్, ఎస్సీఈఆర్డీ సహకారంతో నిర్వహిస్తున్న శిక్షణ కార్యక్రమాలకు తెలంగాణలోని వివిధ ప్రాంతాల నుండి అనుభవం కలిగిన ఉపాధ్యాయులు టీ-సాట్ వేదికగా పాఠ్యాంశాలు బోధించగా సెప్టెంబర్ మాసాంతానికి 50 పాఠ్యాంశ భాగాల ప్రసారాలు పూర్తయ్యాయి.

మ్యాట్స్ అండ్ సాట్స్ మెంటల్ ఎబిలిటీ, మ్యాథ్స్, ఫిజిక్స్, కెమిస్ట్రీ, బయాలజీ, సోషల్ స్టడీస్ సబ్జెక్టులపై అరగంట నిడివిగల 100 పాఠ్యాంశ భాగాలను రోజుకు రెండు చొప్పున 50 రోజులు ప్రసారం చేయనుంది టీ-సాట్ నెట్వర్క్. దసరా సెలవులతో పాటు ఇతర సెలవు రోజుల్లో అప్పటి వరకు ప్రసారమైన పాఠ్యాంశాలలో ప్రధానమైనవి పునఃప్రసారమౌతాయి. ప్రభుత్వ, ఎయిడెడ్, మోడల్ స్కూల్స్లో ఎనిమిదవ తరగతి చదువుతున్న విద్యార్థులకు శిక్షణ పాఠ్యాంశాలు ఎన్.సి.ఈ.ఆర్.టి ప్రతియేటా నవంబర్ మొదటి ఆదివారం నిర్వహించే ఎన్.ఎం.ఎం.ఎస్ పోటీ పరీక్షలో అర్హత సాధించేందుకు దోహదపడనున్నాయి. పోటీ పరీక్షలో అర్హత సాధించిన ఎనిమిదవ తరగతి విద్యార్థులకు తొమ్మిదవ తరగతి నుండి నెలకు వెయ్యి రూపాయల చొప్పున నాలుగు సంవత్సరాల పాటు 48వేల రూపాయల ఉపకార

వేతనం అందనుంది. గత యేడాది తెలంగాణకు 2,921 స్కాలర్ షిప్లను ఎన్.సి.ఈ. ఆర్.టి కేటాయించగా వాటిలో 2,421 మంది తెలంగాణ విద్యార్థులు మాత్రమే అర్హత సాధించారు. మరో 500 ఉపకార వేతనాలు నిరుపయోగమయ్యాయి.

రాబోయే విద్యా సంవత్సరంలో తెలంగాణ విద్యార్థులు ఎన్.ఎం.ఎం.ఎస్ స్కాలర్ షిప్ విషయంలో ఏ ఒక్కరూ అర్హత కోల్పోకుండా ఉండేందుకు టీ-సాట్ శిక్షణ కార్యక్రమాలను ప్రసారం చేస్తోంది. తెలంగాణ వ్యాప్తంగా 800 ఉన్నత పాఠశాలలు, ఎయిడెడ్, మోడల్ స్కూల్స్ నుండి సుమారు 25,000 మంది విద్యార్థులు పోటీ పరీక్షకు హాజరయ్యే అవకాశాలున్నాయని ఉపాధ్యాయ వర్గాలు స్పష్టం చేశాయి. టీ-సాట్ ప్రసారం చేసే ఈ పాఠ్యాంశాలను విధిగా అన్ని ప్రభుత్వ పాఠశాలల విద్యార్థులు వినేలా చర్యలు తీసుకోవాలని పాఠశాల విద్యాశాఖ కమిషనర్ శ్రీదేవసేన సైట్ అండ్ ఎస్సీఈఆర్డీ అధికారులకు ఆదేశాలు జారీచేశారు. తెలంగాణాలో విద్యాభివృద్ధి ధ్యేయంగా పనిచేస్తున్న టీ-సాట్ నెట్వర్క్ ఎన్.ఎం.ఎం.ఎస్ పోటీ పరీక్షలో విద్యార్థులు 100 శాతం అర్హత సాధించేందుకు తమ వంతు కృషి చేస్తోందని సీఈవో రాంపురం శైలేష్ రెడ్డి తెలిపారు.

పోలవరమా లేక శాపమా

- కొండపల్లి వేణుగోపాల్ రావు

ఇటీవల కురిసిన భారీ వర్షాల కారణంగా గోదావరి నదిలో వచ్చిన వరద ప్రవాహం, ఇదివరకు ఇంతకంటే ఎక్కువ వచ్చినా జనావాసాలకు ఇంత భారీ నష్టం వాటిల్లలేదన్నది స్థానికులు చెప్పుకోవడంపై విశ్లేషణ జరగాల్సిన అవసరం ఎంతో ఉన్నది.

గోదావరి వరదల చరిత్ర తీసుకుంటే 1986లో వచ్చిన వరదలనే ప్రామాణికంగా తీసుకుంటారు. భద్రాచలం వద్ద గరిష్టంగా 182.600 అడుగుల(సముద్ర నీటిమట్టం నుండి) మట్టంతో నదిలో సుమారు 32 లక్షల క్యూసెక్కుల ప్రవాహం నమోదయింది కానీ ఇటీవల 178.30 అడుగుల సముద్ర నీటిమట్టంతో సుమారు 24 లక్షల ప్రవాహంతోనే ఇంత భారీ నష్టం వాటిల్లడం ఆశ్చర్యానికి గురిచేస్తుంది. ఈ నష్టానికి ప్రధాన కారణం పోలవరం ప్రాజెక్టు నిర్మాణం అని ఒక చర్చ జరుగుతుంది. ఈ వరద 24 లక్షల క్యూసెక్కుల లేదంటే 1986 లో వచ్చిన 32 లక్షల క్యూసెక్కుల కంటే ఎక్కువనా అని నిర్దిష్టంగా చెప్పలేని పరిస్థితి ఏర్పడింది. బహుశా ఇది 32 లక్షల క్యూసెక్కుల వరద కంటే ఎక్కువ కాఫర్ డ్యామ్ నిర్మాణం వలన బ్యాక్ వాటర్ ఎఫెక్ట్ తో కరకట్టల పైనుండి ప్రవహించి ఉంటుంది. 1986 వరద మట్టం ఆధారంగా నిర్మించిన కట్టడాలు కూడా మునిగాయంటే కచ్చితంగా 32 లక్షల క్యూసెక్కుల వరద ప్రవాహం కంటే ఎక్కువే వచ్చి ఉండాలి. కరకట్టల పై నుండి పిల్ ఓవర్ ఐ, దాటడం వలన, గోదావరి నదిలో ఎప్పుడో ఏర్పరిచిన Gauge marks వలన తక్కువ వరద అంటే సుమారు 24 లక్షల క్యూసెక్కులు చూపించి ఉండొచ్చు.

పోలవరం ప్రాజెక్టు ఒక అంతర్ రాష్ట్ర ప్రాజెక్టు. ఇది ప్రధాన నదికి అడ్డంగా

సుమారు 2200 వేల మీటర్ల పొడవైన ఎర్త్ కం రాక్ ఫీల్డ్ డ్యామ్ ను కుడి పార్శ్వుంలో మరియు 754 మీటర్ల పొడవు స్పిల్ వే మరియు పవర్ కం రివర్స్ ఫ్లూస్ లు ఎడమ పార్శ్వుం పై అడ్డంగా నిర్మిస్తున్నారు. ఇది ప్లస్ 150.000 అడుగుల ఎఫ్ఆర్ఎల్, ప్లస్ 135.00 అడుగుల కనిష్ట డ్రాడౌన్ లెవెల్ మధ్య 75.2 టీఎంసీల ప్రత్యక్ష నిల్వ సామర్థ్యాన్ని కలిగి ఉంటుంది. GWDT awardలోని ప్రధాన నిబంధన ఏమిటంటే, పోలవరం ప్రాజెక్టును +1400.000 అడుగుల మట్టం వద్ద 36 లక్షల క్యూసెక్కులు, +130.000 అడుగుల మట్టం వద్ద 20 లక్షల క్యూసెక్కులకు తక్కువ కాకుండా వరద విడుదల చేసే సామర్థ్యం కోసం రూపొందించబడినది.

ఒరిస్సా, చత్తీస్ఘడ్ (నాటి మధ్యప్రదేశ్) రాష్ట్రాలలో ఆర్.ఎల్. +150.00 అడుగుల మట్టం దాటకుండా కరకట్టల నిర్మాణాన్ని చేపట్టేటట్లు, తగిన పరిహారాన్ని చెల్లించేటట్లు ఒప్పందాలు కుదుర్చుకోబడినవి. ఈ ఒప్పందాలు అప్పటి ఉమ్మడి ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం ద్వారా G.W..D.T అవార్డులలో పొందుపరచబడినవి.

ఎప్పుడైతే ఉమ్మడి ఆంధ్రప్రదేశ్ విడిపోయి తెలంగాణ రాష్ట్రం ఏర్పడిందో పోలవరం ప్రాజెక్టు ముంపు సమస్య మళ్ళీ తెరపైకి వస్తుందని ఊహించి ఆంధ్రప్రదేశ్ పునర్విభజన చట్టం నోటిఫికేషన్ ఇచ్చిన మూడు నెలల లోపే అంటే మే 2014లోనే ఆర్డినెన్స్ ద్వారా తెలంగాణలోని 2005 గ్రామాలను ఏకపక్షంగా ఆంధ్ర రాష్ట్రంలోనికి పార్లమెంట్ సమావేశంలో బిల్లు పాస్ చేసి విలీనం చేసింది. తెలంగాణ రాష్ట్రం ఏర్పడక ముందే ఈ బిల్లును పాస్ చేసి ఆర్డినెన్స్

ఇవ్వడం ఎంతవరకు న్యాయమో ఊహించాలి. ఇక్కడ గమనించాల్సిన విషయం ఏమిటంటే తెలంగాణ రాష్ట్రం ఏర్పడక ముందే తెలంగాణ రాష్ట్రం సమృద్ధిని నమోదు చేస్తూ తెలంగాణ రాష్ట్రం తన కేసును ముందుకు తెచ్చే అవకాశాన్ని నిలిపివేసింది.

దేశంలోని ఏ ప్రాజెక్టులోను ఎన్నడూ లేని విధంగా రెండు లక్షల మందికి పైగా ప్రజలను ఈ ప్రాజెక్టు నిర్వాసితులుగా మారుస్తుంది. అంతేకాక ముపునకు గురయ్యే గ్రామాలలో ఎక్కువ భాగం ఆదివాసీలు ప్రత్యేక హక్కులు పొందే షెడ్యూల్ ఐదవ ప్రాంతాల్లోకి వస్తారు. తెలంగాణ, ఆంధ్రప్రదేశ్, ఛత్తీస్ఘడ్, ఒడిస్సాలో కనీసం 63690 హెక్టార్ల అటవీ ప్రాంతం ఈ ప్రాజెక్టు వల్ల మునిగిపోతుంది. తెలంగాణ భూభాగంలో ముంపు ప్రభావాన్ని తగ్గించడానికి ఎలాంటి నిర్దిష్టమైన ప్రతిపాదనలు ప్రతిపాదించలేదు.

ఆంధ్రప్రదేశ్ పునర్విభజన చట్టం ప్రకారం పోలవరం ప్రాజెక్టు జాతీయ ప్రాజెక్టుగా గుర్తిస్తూ నియంత్రణ మరియు అభివృద్ధి బాధ్యత కేంద్ర ప్రభుత్వం తీసుకుంది.

ప్రాజెక్టు నిర్మాణం మొదలుపెట్టి ఇన్నాక్షెనా నిర్దిష్టమైన బ్యాక్ వాటర్ స్టడీస్ చేయకుండా ఉండడం, అలాగే రాష్ట్రాలను విశ్వాసంలోకి తీసుకోకుండా ఉండడం ఎంతవరకు సమంజసం ఆలోచించాల్సిన విషయమే.

అసలు ఈ బ్యాక్ వాటర్ అనేది స్వేచ్ఛగా ప్రవహించే నది సాఫ్ట్గా స్థిరమైన రిజర్వాయర్తో కలిసినప్పుడు బ్యాక్ ప్రెషర్ ఏర్పడి బ్యాక్ వాటర్ ఏర్పడుతుంది. ఇది జీవావరణాన్ని, వృక్షజాలం, జంతుజాలాన్ని నాశనం చేస్తుంది అంతేగాక ఆస్తి నష్టం కలిగిస్తుంది అవక్షేపాల నిక్షేపణ కారణంగా బ్యాక్ వాటర్ కూడా నిర్మించబడుతుంది.

G.W.D.T అవార్డులోని ప్రధాన అంశమైన 36 లక్షల క్యూసెక్కుల వరద విడుదల సామర్థ్యం అని పేర్కొన్నా P.M.F (సంభావ్య గరిష్ట వరద) 50 లక్షల క్యూసెక్కుల వరద విడుదల సామర్థ్యానికి డిజైన్ చేయవలసిన పరిస్థితి ఏర్పడుతుంది. అంటే G .W.D.T అవార్డును ఉల్లంఘించినట్లే ఈ 50 లక్షల క్యూసెక్కుల వరద విడుదల లెక్కలను తెలంగాణ ప్రభుత్వానికి తెలుపకపోవడం ఎంతవరకు సమంజసం ఆలోచించాల్సిన విషయం.

గరిష్ట వరద 36 లక్షల క్యూసెక్కుల నుండి P.M.F 50 లక్షల క్యూసెక్కులకు పెరగడం, ఆనకట్ట కారణంగా బ్యాక్ వాటర్ సుమారు 190 అడుగుల ఎత్తుకు చేరుకుంటుందని అంచనా. భద్రాచలంతో పాటు ఆ పరిసర ప్రాంతాలలోని

అడవులు, నివాసాలు, దేవాలయ పట్టణం విస్తారంగా మునిగిపోయి కోలుకోలేని నష్టాన్ని కలిగిస్తుంది. అంతేకాకుండా అటవీ నిర్మూలన స్థానిక పర్యావరణ వ్యవస్థలను వినాశనం చేస్తుంది.

ఉదాహరణకు 2009లో కృష్ణా నదిలో వచ్చిన వరదను విశ్లేషిస్తే, 25.5 లక్షల క్యూసెక్కుల వరద ప్రవాహం నివేదించబడినది. ఇది గత 100 సంవత్సరాల్లో సంభవించిన గరిష్ట వరద 10.6 లక్షల క్యూసెక్కుల కంటే దాదాపు రెండున్నర రెట్లు ఎక్కువ అదే విధంగా గోదావరి నదిలో ఇటీవల వర్షావతం, వరద చరిత్ర ఆధారంగా పోలవరం వద్ద గరిష్టంగా 83 లక్షల క్యూసెక్కుల వరకు వచ్చే అవకాశం ఉన్నది ఒకవేళ 83 లక్షల క్యూసెక్కుల వద్ద ప్రవాహం రెండున్నర రెట్లు పెరిగితే పోలవరం డ్యామ్ పరిస్థితి ఏమిటి అని ఆందోళనలను సృష్టిస్తుంది.

ప్రస్తుత వరద ప్రవాహ పరిస్థితిని సమీక్షిస్తే, కేవలం పోలవరం డ్యామ్ నిర్మాణం కొరకు నిర్మించిన కాఫర్ డ్యాం తోనే ఇంత బీభత్సం ఏర్పడింది. ఇంకా డ్యామ్ నిర్మాణం పూర్తయితే క్లియర్ స్పిల్ వే సుమారు 754 మీటర్లు మాత్రమే ఉంటుంది. డ్యాం ఎడమ ప్రక్కన ఎర్త్ కం రాక్ ఫిల్డ్ డ్యాం కడుతున్నారు. అంటే సుమారు నది వెడల్పును దాదాపు 70 శాతానికి కుదించేస్తున్నారు. డ్యాం వరద ప్రవాహాన్ని 50 లక్షల క్యూసెక్కుల సిల్వేసు 70శాతం కుదించి కట్టినప్పుడు బ్యాక్ వర్డ్ ఎఫెక్ట్ ఎలా ఉంటుందో ఊహించుకోవచ్చు.

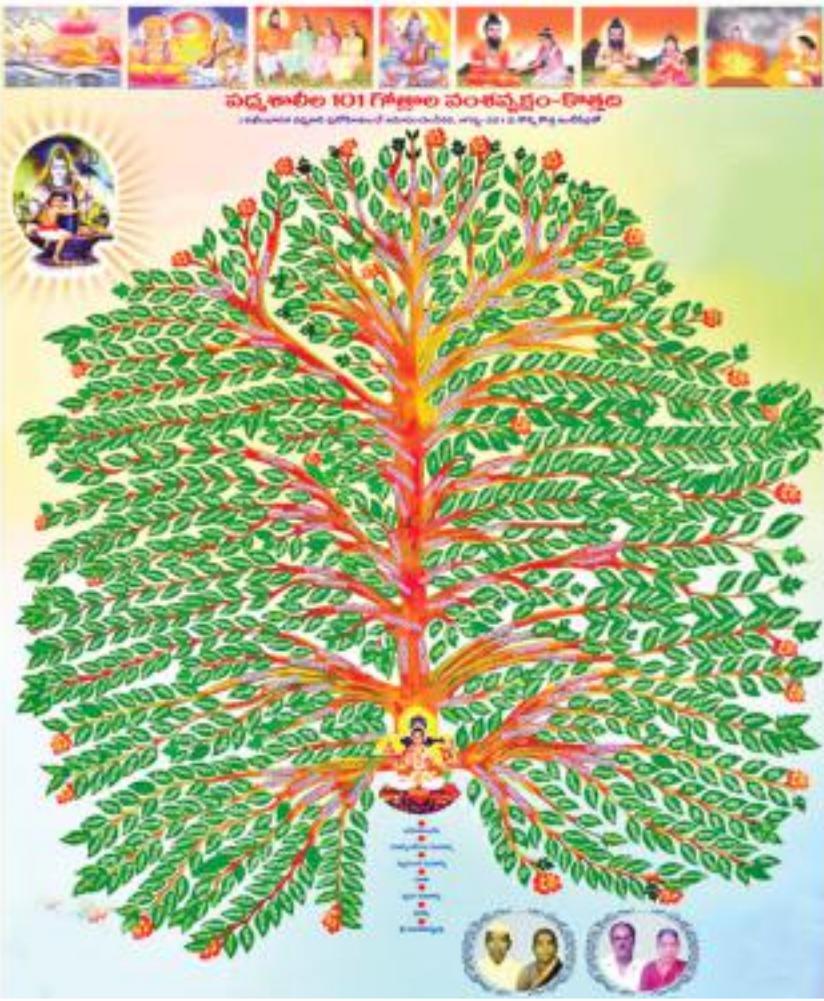
కేవలం కాఫర్ డ్యామ్ ను నిర్మించితేనే భద్రాచలం వద్ద కట్టిన కరకట్టల పైనుండి ప్రవహించి అపార నష్టాన్ని కలిగిస్తే, డ్యాం పూర్తయిన తర్వాత భద్రాచలం పట్టణం ఉంటుందా లేదా అనే సందేహాన్ని లెక్కలతో సహా కేంద్ర ప్రభుత్వం, ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం తెలంగాణ ప్రజలకు ముఖ్యంగా భద్రాచలం చుట్టుపక్కల ప్రాంతాల ప్రజలకు చూపించి విశ్వాసాన్ని చూరగొనాలి.

ప్రస్తుతం భద్రాచలం వద్ద నిర్మించిన కరకట్టలు 1986లో వచ్చిన 32 లక్షల క్యూసెక్కుల వరద ప్రవాహాన్ని తట్టుకునే విధంగా ఉన్నాయి. కానీ అప్పుడు పోలవరం డ్యామ్ నిర్మాణం చేపట్టలేదు. ఇప్పుడు పోలవరం డ్యామ్ నిర్మాణ దశలోనే సుమారు 24 లక్షల క్యూసెక్కుల వరద ప్రవాహం (ఇది బహుశా 32 లక్షల క్యూసెక్కుల కంటే ఎక్కువ ఉండొచ్చు) కూడా కరకట్టలు తట్టుకోలేదంటే, బ్యాక్ వాటర్ స్టడీస్ ను సూక్ష్మంగా పరిశీలించి భద్రాచలంతో పాటు పరిసర ప్రాంతాలను ముంపునకు గురికాకుండా కాపాడాల్సిన బాధ్యత కేంద్ర ప్రభుత్వంపై ఉన్నది అనేది కాదనలేని వాస్తవం.

ఆయుర్వేదం, అల్లోపతి, యునాని, హోమియోపతి పద్ధతులలో ఒక్కొక్క దానిలో లభ్యప్రతిష్ఠలైన వైద్యులెందరో ఉన్నారు. అన్ని వైద్యవిధానాల విజ్ఞానం అన్ని భాషలలో ఇప్పుడు దొరుకుతున్నా మొదట్లో అల్లోపతి హోమియోపతి గ్రంథాలు ఆంగ్లంలోను ఆయుర్వేదంవి సంస్కృతంలోను యునానివి ఉర్దూ ఫారసీలలోను ఉండేవి. అందువలన యునాని ఆయుర్వేదం రెండింటిలో సిద్ధహస్తులైన వారు తక్కువ. కాని తెలంగాణలో చాల కాలం ఉర్దూ అధికారభాషగా నుండి చదువులు ఎంబిబిఎస్ వరకు కూడ ఉర్దూ మాధ్యమంలో వున్నందున తెలుగు మాతృభాషగలవారు కూడ కొందరు యునాని అభ్యసించటం జరిగింది. అట్టివారిలో ముగ్గురి వివరాలు. వారు వనమాల నారాయణదాసు, సాకేతరామారావు, విక్రాల సంపత్కుమారాచార్యులు.

జంటవైద్యులలో నిపుణులైన ముగ్గురు వైద్యులు

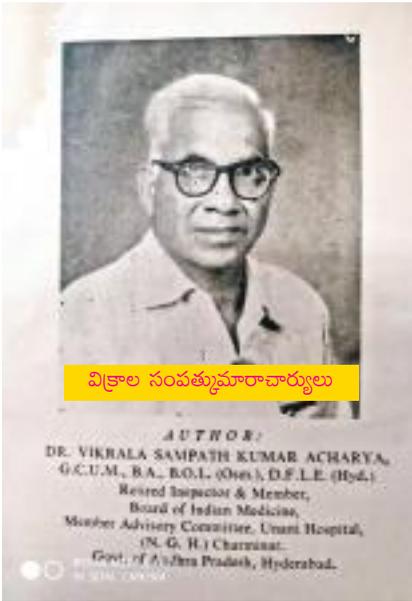
భాగవతము రామారావు

హైదరాబాదు బేగంబజారులోని నేటి స్వస్తిక్ దుకాణం ఎదురుగా వున్న భవనంలో ఆనాటి వైద్యులలో సుప్రసిద్ధులైన హకీం వనమాల నారాయణదాసు యునాని ఆయుర్వేద పద్ధతులతో రోగులకు చికిత్స చేసేవారు. నిజాం నవాబుకు వారి పరివారానికి ముఖ్యవైద్యులుగానున్నారు. వీరి తండ్రి తాత కూడ ఆనాటి నవాబులకు హకీంలుగా (ఆయుర్వేద వైద్యులను గూడ హకీంలనే అనేవారు.) నున్నారు. వీరు పుట్టుకతో పద్మశాలిలైనా చాల మంది పద్మశాలీల వలె వైద్యవృత్తిని అవలంబించినారు. వీరు చికిత్స విషయంలోనే కాక నిత్యవ్యవహారంలోను చాల కచ్చితంగా ఉండేవారని ప్రతీతి. అతని వద్ద అందరు భక్తితో భయపడుతూ ఉండేవారు. వీరి అభిప్రాయం ప్రకారం తెలంగాణలోని పద్మశాలీల మూలపురుషుడు కాశీనుండి వచ్చి స్థిరపడినాడు. ఆ మూలపురుషుని నుండి కొన్నితరాల వంశవృక్షం మూలప్రతి వారి వద్ద ఉండింది. పెద్దమట్టిచెట్టు బొమ్మలోని ఆకులలో వృక్షుల పేర్లు వ్రాసిన చాల పెద్దసైజు వంశవృక్ష చిత్రం వారివద్ద నేను చూచినాను. దీని ప్రతులు చేనేత కార్యాలయాలలో చూడవచ్చు. 1912లో షేగువ్యాధి ప్రబలినపుడు ఎందరో వైద్యులు చికిత్సాసేవలు నిర్వర్తించినారు. వారిలో నారాయణదాసుతో బాటు మరో ఏడుగురిని నిజాం ప్రభుత్వం పారితోషికములిచ్చి సన్మానించింది. వీరి కృషిని గుర్తించి నాంపల్లిలో ఒక వైద్యశాలను స్థాపించటమే కాక గడియారము వలె నున్న బంగారు

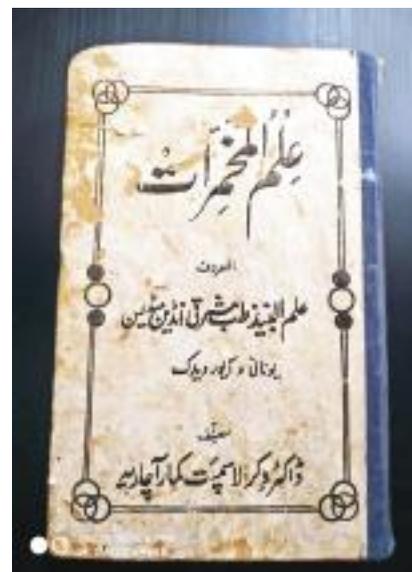
పతకాన్నికూడ బహూకరించినారు. 1923లో జరిగిన ఆయుర్వేద మహాసభ అధ్యక్షులైన కొచ్చిన్ రాజా రామవర్మ సువర్ణపతకాన్ని వైద్యానువైద్య బిరుదును ఇచ్చినారు. అట్టే ఆయుర్వేదోద్ధారక, వైద్యసార్వభౌమ వైద్యవాచస్పతి అను బిరుదులు కూడ వీరికుండినవి. దిల్లీలో సుప్రసిద్ధ యునాని వైద్యులు హకీం అబ్దుల్ఖాన్ నాడీ విధానంలో అంతర్జాతీయ ఖ్యాతి నందినవారు. బురఖా ధరించి తెరవెనుక నున్న ముస్లిం స్త్రీల చేతికి దారము కట్టి దానిని పట్టుకొని నాడీపరీక్ష చేసేదివారని ప్రతీతి. వీరి పేరట కరోల్ బాగ్ లో ఒక వీధి ఇప్పటికీ ఉన్నది. అబ్దుల్ఖాన్ కూడ నారాయణదాసుకి బంగారు పతకాన్ని బహూకరించినారు. 1937లో నిజాం ప్రభుత్వం ఆయుర్వేదాన్ని అణచివేసే చర్యలు ప్రారంభించి నపుడు ఆయుర్వేద వైద్యులందరిని సంఘటిత పరచి ఎదుర్కొని విజయాన్ని సాధించినారు.

సాకేతరామారావుగారు యునాని కళాశాలలో యునాని వైద్యాన్ని అభ్యసించి జిసియుఎం పట్టా పొందినారు. ఉర్దూ ఫారసీకూడ అభ్యసించినారు. దాని తర్వాత ఫార్మకాలజీలో ఎండి చేసి గాంధీ వైద్యకళాశాలలో ఫార్మకాలజీలో ప్రొఫెసరుగా సేవలందించినారు. హైదరాబాదులోని భారతీయ వైద్యచరిత్రసంస్థ ప్రచురించే పత్రికకు-బులెటిన్ ఆఫ్ ఇన్ స్టిట్యూట్ ఆఫ్ హిస్టరీ ఆఫ్ మెడిసిన్- నేను సంపాదకునిగా నున్నపుడు యునాని చరిత్రకు సంబంధించిన వ్యాసాల ప్రచురణార్హతను నిర్ణయించే సలహాదారుడిగా నాకు విలువైన సలహాల నొసగి సహకరించేవారు. హైదరాబాదులో పుట్టి పెరిగి పాకిస్తాన్ లో స్థిరపడి అంతర్జాతీయంగా సుప్రసిద్ధుడైన గొప్ప రసాయనశాస్త్రవేత్త మెహదీహాన్ సన్. అతనికి హైదరాబాదుపై చాల అభిమానం. అతని తొంబదియవయేట ప్రచురించిన సన్యాససంచికలో హైదరాబాదునుండి ఒకటైనా వ్యాసం ఉండాలని నా వెంటబడి కేబుల్లు పంపి (అప్పుడు ఇప్పటివలె ఫోను సౌకర్యాలులేవు) నా వ్యాసాన్ని ప్రకటింపజేసినారు. సోమలతపై ఆయన వ్రాసిన వ్యాసంలోని ఒకటి రెండు విషయాలపై సాకేతరామా విభేదించగా మెహదీహాన్ సన్ తో సంప్రదించి సవరణలు చేసి ప్రకటించటం జరిగింది. పరిశోధనలో విషయాల వాస్తవికతపై సాకేతరామారావుకున్న శ్రద్ధ నిష్ఠలపై మెనది, కచ్చితమైనది.

శ్రీమాన్ విక్రాల సంపత్కుమారాచార్యులు వనపర్తిదగ్గరి రాజానగరంలో 1919లో జన్మించినారు. విక్రాల వంశంలో సంస్కృతం వ్యాకరణం ఆయుర్వేదం మొదలైన శాస్త్రాలలో ఉద్గ్రంథులైన పండితులెందరో వెలసినారు. విక్రాల శేషాచార్యులు చేత విరచితమైన సంస్కృతాంధ్ర పదార్థవమను పర్యాయపద నిఘంటువును ఆంధ్రప్రదేశ్ సాహిత్య అకాడమీ ప్రచురించింది. సంపత్కుమారా చార్యులు యునాని కళాశాలలో జిసియుఎం పూర్తిచేసినారు. ఆయుర్వేదంలో వైద్యవిశారద ఆయుర్వేదభిషక్, విద్యారత్న అనే పరీక్షలలోను ఉత్తీర్ణులైనారు. అంతేగాక సంస్కృతం, ఉర్దూలో బి.ఓ.ఎల్ కూడ పాసినారు. ఏడెనిమిది భాషలలో

ప్రావీణ్యాన్ని సంపాదించినారు. వీరు అవిభక్త హైదరాబాదు రాష్ట్రంలో తర్వాత ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో యునాని వైద్యాధికారిగా సేవలందించి పదవీ విరమణ చేసినారు. ఉద్యోగంలో బదలీలతో చాలా గ్రామాలలో పనిచేసిన వీరు చివరి దశలో శివరాంపల్లిలో స్థిరపడినారు. ఉబ్బసానికి ప్రత్యేకమైన చికిత్స చేసేవారు. పౌర్ణమి నాడు మధ్యరాత్రి పాయసం చేసి అందులో ఏదో మందు కలిపి ఇచ్చేవారు. ప్రతి పూర్ణిమనాడు చాల మంది రోగులు ఔషధపాయసం త్రాగి రోగవిముక్తులయ్యే వారు.

ఆయుర్వేదంలో బాగా ప్రచారంలో నున్న ఆసవ అరిష్టాల నిర్మాణం గాని ఉపయోగం కాని యునానిలో లేవు. ఆచార్యులవారు ఆయుర్వేదంలోని ఆసవ అరిష్టాల నిర్మాణవిధానాలు వాడే పద్ధతులు మొదలైనవి నూటికి పైగా ఆసవారిష్టాలవి వివరించే పుస్తకం ఉర్దూలో ప్రచురించినారు. 1977లో ప్రకటింపబడిన ఈ గ్రంథాన్ని సాకేతరామారావుతో బాటు ఆనాటి సుప్రసిద్ధ యునాని వైద్యులు తమ ముందు మాటలలో ప్రశంసించినారు. పండిత నెహ్రూకు అత్యంత సన్నిహితుడు, హమ్మర్డ్ సంస్థ అధినేత హకీం అబ్దుల్ హమీద్, అతని వైజ్ఞానిక సలహాదారు అబ్దుల్ అజీజ్ కూడ ముందు మాట వ్రాసి మెచ్చుకున్నారు. శివరాంపల్లిలో వీరు ఆరోగ్య సేవాసమితిని స్థాపించి ఎన్నో కార్యక్రమాలను నిర్వహించి నారు. వీరు తమ 80వ ఏట తనువు చాలించినారు.

స్వభావరీత్యా వీరు అత్యంత సౌమ్యులు నిరాడంబరులు నిగర్వులు.

1. విజయనగరాన్ని ఏ నది ఒడ్డున నిర్మించారు?

- 1) కృష్ణా 2) భీమా 3) తుంగభద్ర 4) మూసీ

2. విజయనగరాన్ని 1336లో విద్యారణ్యస్వామి ఆశీస్సులతో నిర్మించినది ఎవరు?

- 1) హరిహర బుక్కరాయలు 2) ప్రౌఢ దేవరాయలు
3) ఆళియ రామరాయలు 4) శ్రీకృష్ణ దేవరాయలు

3. విజయనగర రాజుల ఇలవేల్పు ఏ దేవుడు?

- 1) శ్రీకృష్ణుడు 2) విరూపాక్షుడు
3) రాముడు 4) శ్రీవేంకటేశ్వరుడు

4. విజయనగర సామ్రాజ్యాన్ని పాలించిన రాజవంశాల వరుసక్రమాన్ని పేర్కొనండి.

- 1) తుకువ, అరవీటి, సంగమ, సాకువ
2) సంగమ, సాకువ, తుకువ, అరవీటి
3) అరవీటి, సంగమ, తుకువ, సాకువ
4) సాకువ, సంగమ, అరవీటి, తుకువ

5. బహమనీ సామ్రాజ్యం ఏ ముఖ్యపట్టణంలో ఆవిర్భవించింది?

- 1) అహ్మద్నగర్ 2) బీరార్ 3) బీదర్ 4) గుల్బర్గా

6. బహమనీల అనంతరం ఐదు రాజ్యాలుగా విడిపోయిన పాలకులు ఏ దేశాలకు చెందిన సుల్తాన్లు?

- 1) టర్కీ 2) ఇరాక్ 3) ఇరాన్, అరేబియా 4) పాలస్తీనా

7. గోల్కొండ, బీజాపూర్, బీరార్, బీదర్, అహ్మద్నగర్ రాజ్యాల్లో పెద్ద రాజ్యాలుగా అవతరించినవి ఏవి?

- 1) అహ్మద్నగర్, గోల్కొండ 2) గోల్కొండ, బీజాపూర్
3) బీదర్, గోల్కొండ 4) బీదర్, బీజాపూర్

8. విజయనగర సామ్రాజ్యాన్ని సందర్శించిన యాత్రికులను, వారి దేశాలతో జతపర్చండి.

యాత్రికులు	దేశం
ఎ. నికోలో కాంటి	1. పోర్చుగీసు
బి. అబ్దుల్ రజాక్	2. పర్షియన్
సి. డామింగో పేజ్	3. ఇటలీ
	4. టర్కీ

- 1) ఎ-3, బి-2, సి-1
2) ఎ-2, బి-3, సి-1
3) ఎ-1, బి-2, సి-4
4) ఎ-1, బి-3, సి-4

9. విజయనగర పట్టణం ఏడు వలయాల్లో ఏర్పడి, కోటగోడలు కలిగి ఉందని తెలిపిన విదేశీ యాత్రికుడు ఎవరు?

- 1) నికోలో కాంటి 2) న్యూనిజ్
3) డామింగో పేజ్ 4) అబ్దుల్ రజాక్

10. విజయనగరం విశాలమైన వీధులతో, అందమైన భవనాలతో ఉండేదని.. వీధుల్లో ముత్యాలు, వజ్రాల వ్యాపారం జరిగేదని తెలిపిన విదేశీ యాత్రికుడు ఎవరు?

- 1) డామింగో పేజ్ 2) అబ్దుల్ రజాక్
3) న్యూనిజ్ 4) నికోలో కాంటి

11. నిర్మాణానికి సంబంధించి కింది వాటిని జతపర్చండి.

- ఎ. మొదటి భాగం 1. అంతఃపుర రాజభవనాలు
బి. రెండో భాగం 2. సామాన్య ప్రజలు
సి. మూడో భాగం 3. పంటభూములు, కాల్యలు

డి. నాలుగో భాగం 4. ఉద్యాన వనాలు
5. గుట్టలపైన ఆలయాలు

- 1) ఎ-1, బి-2, సి-3, డి-4
- 2) ఎ-2, బి-4, సి-1, డి-5
- 3) ఎ-5, బి-3, సి-1, డి-2
- 4) ఎ-5, బి-1, సి-4, డి-3

12. విజయనగర రాజులు మేలురకపు గుర్రాలను ఏ దేశాల నుంచి దిగుమతి చేసుకున్నారు?

- 1) టర్కీ, అఫ్ఘానిస్తాన్ 2) అరేబియా, ఇరాన్
- 3) పోర్చుగల్ 4) పర్షియా

13. తన సైన్యంలో ముస్లిం యోధులను నియమించి, మసీదును నిర్మించిన విజయనగర రాజు?

- 1) శ్రీకృష్ణ దేవరాయలు 2) రెండో హరిహరరాయలు
- 3) రెండో దేవరాయలు 4) అచ్యుత రాయలు

14. పోర్చుగీస్ యాత్రికుడైన డొమింగో పేజ్ ఎవరి పాలనాకాలంలో విజయనగరాన్ని సందర్శించాడు?

- 1) మొదటి బుక్కరాయలు 2) రెండో దేవరాయలు
- 3) అళియ రామరాయలు 4) శ్రీకృష్ణ దేవరాయలు

15. అమర నాయకులకు సంబంధించి కింది విషయాలను పరిగణించండి.

- ఎ. అమరం అంటే ఒక ప్రాంతంపై రెవెన్యూ శిస్తు వసూలు చేసే అధికారం పొందడం
  - బి. సైనిక దళాలను పోషించి యుద్ధ సమయాల్లో రాజు తరపున పాల్గొనడం
  - సి. వీరి అధీన ప్రాంతాలపై అధికారాలు ఉండేవి కావు
  - డి. చాలా మంది అమర నాయకులు కన్నడ వారే
- సరైనదాన్ని ఎన్నుకోండి.
- 1) ఎ, బి 2) ఎ, సి, డి
  - 3) సి, డి 4) ఎ, బి, సి

16. గోవా ఓడరేవుపై నియంత్రణ సాధించి సైన్యంలో పోర్చుగీసు దళాలను ఏర్పాటు చేసిన విజయనగర రాజు?

- 1) రెండో దేవరాయలు 2) బుక్క రాయలు
- 3) శ్రీకృష్ణ దేవరాయలు 4) రామరాయలు

17. శ్రీకృష్ణ దేవరాయలు నిర్మించిన దేవాలయాల ముఖద్వారాలను ఏమంటారు?

- 1) రాయగోపురం 2) మహాగోపురం
- 3) సభా మండపం 4) రంగ గోపురం

18. అముక్తమాల్యద గ్రంథాన్ని శ్రీకృష్ణ దేవరాయలు ఏ కవయిత్రి జీవితం ఆధారంగా తెలుగులో రాశాడు?

- 1) భక్త శబరి 2) ఆండాళ్
- 3) మృణాళ్ 4) మొల్ల

19. శ్రీకృష్ణ దేవరాయల కొలువును అలంకరించిన కవి పండితులను ఎలా పిలిచారు?

- 1) నవరత్నాలు
- 2) అష్టదిగ్గజాలు
- 3) పంచరత్నాలు
- 4) పంచ పండిత సభ

20. 1565లో జరిగిన రక్షణ తంగడి లేదా తల్లికోట యుద్ధంలో ఓడిపోయిన విజయనగర పాలకుడు?

- 1) విరూపాక్ష రాయలు 2) అళియ రామరాయలు
- 3) నాలుగో హరిహరరాయలు 4) కంపరాయలు

21. విజయనగర సామ్రాజ్య చివరి పాలకులు ఏ పట్టణాన్ని రాజధానిగా చేసుకుని పాలించారు?

- 1) చంద్రగిరి 2) పెనుగొండ
- 3) తిరుపతి 4) విద్యానగరం

22. బహమనీ సుల్తాన్ల రాజ్య వ్యవహారాల్లో నిరంతరం జోక్యం చేసుకున్న విజయనగర ప్రభువు?

- 1) నాలుగో బుక్కరాయలు 2) సాళువ నరసింహ రాయలు
- 3) వెంకటపతి రాయలు 4) అళియరామ రాయలు

23. సైనిక వ్యవస్థను మెరుగుపర్చి తుపాకులు, ఫిరంగులు ప్రవేశపెట్టిన విజయనగర రాజు?

- 1) రెండో దేవరాయలు   2) శ్రీకృష్ణ దేవరాయలు
3) సాకువ నరసింహ రాయలు   4) రెండో హరిహర రాయలు

24. విజయనగర రాజులకు సవాలుగా నిలిచిన శక్తిమంతమైన అమర నాయకులు?

- 1) అరవీటి వేంకటపతి రాయలు   2) సాకువ నరసింహ రాయలు
3) తుకువ వీర నరసింహ   4) సంగమ బుక్క

25. తల్లికోట యుద్ధానంతరం విజయనగర పాలకులు రాజధానిగా చేసుకున్న పట్టణం?

- 1) తిరుపతి   2) హంపి   3) చంద్రగిరి   4) చెన్నపట్నం

26. బహమనీ సుల్తాన్ల గవర్నర్ కులీకుతుబ్షా ఏ సంవత్సరంలో స్వతంత్ర రాజ్యాన్ని స్థాపించాడు?

- 1) 1565   2) 1512   3) 1532   4) 1548

27. కుతుబ్షాహీలలో ఏ సుల్తాన్ ముల్కిభరాముడని ప్రశంసించారు?

- 1) కులీకుతుబ్షా   2) ఇబ్రహీం కుతుబ్షా   3) జంషేద్ కులీ   4) తానీషా

28. ఇబ్రహీం కుతుబ్షా పోషణలో లేని ప్రముఖ తెలుగు కవి?

- 1) అద్దంకి గంగాధరుడు   2) కందుకూరి రుద్రకవి
3) పొనగంటి తెలగనార్యుడు   4) బమ్మెర పోతన

29. 1562లో నిర్మించిన హుస్సేన్ సాగర్ చెరువుకు ఆ పేరు ఎందుకు పెట్టారు?

- ఎ. సూఫీ సంత హజరత్ హుస్సేన్ షావలి గౌరవార్థం
బి. మహ్మద్ హుస్సేన్ అబ్దుల్లా గౌరవార్థం
సి. ప్రధాని హుస్సేన్ ఇబ్రహీం తవ్వించినందున
డి. చెరువు రేఖాచిత్ర తయారీలో పాల్గొన్నందున
1) ఎ, సి, డి   2) ఎ, డి   3) ఎ, బి, డి   4) ఎ, బి, సి

30. ప్రఖ్యాతిగాంచిన పురానాపూల్ (పాత వంతెన)ను నిర్మించినది ఎవరు?

- 1) మహ్మద్ కులీకుతుబ్ షా   2) ఇబ్రహీం కుతుబ్షా
3) అబ్దుల్లా కుతుబ్షా   4) జంషీద్ కుతుబ్షా

31. హైదరాబాద్ నగరాన్ని ప్రణాళికాబద్ధంగా నిర్మించిన సుల్తాన్?

- 1) అబుల్ హసన్ తానీషా   2) మహ్మద్ కులీకుతుబ్ షా
3) కులీ కుతుబ్షా   4) జంషీద్ కులీ

32. హైదరాబాద్ నగర నిర్మాణంలో కీలక భూమిక పోషించిన వజీరు, వాస్తుశిల్పి ఎవరు?

- 1) మీర్ మోమిన్ అప్రబాది
2) మీరు ఉస్మాన్ అలీఖాన్
3) మీర్ ఖమ్మద్దీన్   4) మీర్ బక్షీ

33. చార్మినార్ను కట్టించిన కుతుబ్షాహీ సుల్తాన్ ఎవరు?

- 1) మహ్మద్ కులీ   2) జంషీద్
3) తానీషా   4) మహ్మద్ కులీకుతుబ్షా

34. కింది వాటిలో మహ్మద్ కులీకుతుబ్షా నిర్మాణాలు కానివి?

- 1) చార్మినార్   2) మక్కామసీదు
3) జామామసీదు   4) హుస్సేన్ సాగర్ చెరువు

35. కింద పేర్కొన్న కుతుబ్షాహీ సుల్తాన్లు, వారి సేవలను జతపర్చండి.

- ఎ. కులీకుతుబ్షా   1. క్షేత్రయ్యను సత్కరించాడు
బి. ఇబ్రహీం కుతుబ్షా   2. హైదరాబాద్ నగరాన్ని నిర్మించాడు
సి. మహ్మద్ కులీకుతుబ్షా   3. తెలుగు కవులను ఆదరించాడు
డి. అబ్దుల్లా కుతుబ్షా   4. కుతుబ్షాహీ రాజ్యస్థాపన చేశాడు
5. మాసాబ్ ట్యాంక్ చెరువును నిర్మించాడు

- 1) ఎ-4, బి-2, సి-1, డి-5
2) ఎ-4, బి-3, సి-2, డి-1
3) ఎ-3, బి-2, సి-1, డి-4
4) ఎ-2, బి-1, సి-3, డి-4

సమాధానాలు				
1-3	2-1	3-2	4-2	5-4
6-3	7-2	8-1	9-4	10-1
11-3	12-2	13-3	14-4	15-1
16-3	17-1	18-2	19-2	20-2
21-1	22-4	23-1	24-2	25-3
26-2	27-2	28-4	29-2	30-2
31-2	32-1	33-4	34-4	35-2

సేవాలాల్ మహారాజ్ కు సుఖ్యస్మృంతి ప్రణామం

యూ దేవీ సర్వ భూతేషు శక్తి రూపేణ సంస్థితా...

From:
The Commissioner,
Information & Public Relations Department,
10-2-1, Samachar Bhavan, A.C. Guards,
Masabtank, Hyderabad - 500 028.

PRINTED MATTER

To